

**BADACSONYTOMAJ VÁROS
ÖNKORMÁNYZAT POLGÁRMESTERÉTŐL**

8258 Badacsonytomaj, Fő út 14.

Telefon: 87/571-270;

Fax: 87/471-289

E-mail: onkormanyzat@badacsonytomaj.hu

Szám: 1/13.4.2013.

ELŐTERJESZTÉS

**Badacsonytomaj Város Önkormányzata képviselő-testületének
Ábrahámhegy Község Önkormányzata képviselő-testületének
Salföld Község Önkormányzata képviselő-testületének
2013. június 28-i együttes ülésére**

Tárgy: Pipitér Közös Fenntartású Napköziotthonos Óvoda Pedagógiai Programja

Melléklet: Pedagógiai Program + jegyzőkönyvek

Előadó: Krisztin N. László polgármester

Előkészítő: Wolf Viktória aljegyző

Tárgyalja: Humán Ügyek Bizottsága

Az előterjesztést törvényességi szempontból megvizsgáltam:

Dr. Weller-Jakus Tamás
jegyző

Tisztelt Képviselő-testület!

A Pipitér Közös Fenntartású Napköziotthonos Óvoda vezetője a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény – a továbbiakban: Nktv. – és a 363/2012.(XII.17.) Kormányrendelet előírásaira hivatkozással benyújtotta az intézmény Pedagógiai Programját, mely összhangban van az Óvoda SZMSZ-ével. A Pedagógiai Program átdolgozott verzióját a nevelő-testület és a Szülői Választmány megismerte és az abban foglaltakkal egyet értett.

A Program módosítását és kiegészítését érintő változásokról az óvodavezető számot adott, mely levelét (1/155/2013. ikt.sz.) jelen előterjesztésemhez csatolom.

Az Nktv. 85.§ (1) bekezdése kimondja, hogy 85. § (1) „A fenntartónak, a működtetőnek, ha egyetértési joga van a köznevelési intézmény SZMSZ-e, házirendje, pedagógiai programja tekintetében, az egyetértés kialakítására harminc nap áll rendelkezésre.”

Fentiek ismeretében a Pedagógiai Programot, a nevelőtestület, valamint Szülői Választmány elfogadását bizonyító jegyzőkönyvet a fenntartói körhöz tartozó T. Képviselő-testület elé terjesztem.

Kérem a T. Képviselő-testület, hogy az előterjesztést megtárgyalni és a határozati javaslatot elfogadni szíveskedjék

Badacsonytomaj, 2013. június 21.

Tisztelettel:

Krisztin N. László
polgármester

HATÁROZATI JAVASLAT

(a határozat elfogadásához **egyszerű többség** szükséges)

..../2013.(VI.28.) Képviselő-testületi határozat

Badacsonytomaj Város Önkormányzat Képviselő-testülete a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 85.§ (1) bekezdésében biztosított jogkörében eljárva a **Pipitér Közös Fenntartású Napköziotthonos Óvoda Pedagógiai Programját** az előterjesztés szerinti tartalommal elfogadja.

Felkéri Krisztin N. László polgármestert, hogy a döntésről az érintetteket értesítse.

Határidő: azonnal

Felelős: Krisztin N. László polgármester

HATÁROZATI JAVASLAT

(a határozat elfogadásához **egyszerű többség** szükséges)

..../2013.(VI.28.) Képviselő-testületi határozat

Ábrahámhegy Község Önkormányzat Képviselő-testülete a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 85.§ (1) bekezdésében biztosított jogkörében eljárva a **Pipitér Közös Fenntartású Napköziotthonos Óvoda Pedagógiai Programját** az előterjesztés szerinti tartalommal elfogadja.

Felkéri Vella Zsolt polgármestert, hogy a döntésről az érintetteket értesítse.

Határidő: azonnal

Felelős: Vella Zsolt polgármester

HATÁROZATI JAVASLAT

(a határozat elfogadásához **egyszerű többség** szükséges)

..../2013.(VI.28.) Képviselő-testületi határozat

Salföld Község Önkormányzat Képviselő-testülete a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 85.§ (1) bekezdésében biztosított jogkörében eljárva a **Pipitér Közös Fenntartású Napköziotthonos Óvoda Pedagógiai Programját** az előterjesztés szerinti tartalommal elfogadja.

Felkéri Fábián Gusztáv polgármestert, hogy a döntésről az érintetteket értesítse.

Határidő: azonnal

Felelős: Fábián Gusztáv polgármester

**PIPITÉR KÖZÖS FENNTARTÁSÚ
NAPKÖZI OTTHONOS ÓVODA**

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Badacsonytomaj, 2013. május 15.

ADATLAP

Az óvoda neve: **Pipitér Közös Fenntartású Napközi Otthonos Óvoda**

Székhelye címe: **8258 Badacsonytomaj, Kert u. 14.**

Tel/Fax.: **(87) 471-835;**

Tel: **571-028**

e-mail: **btomaj@pipiterovoda.t-online.hu**

Az óvoda Alapítója: **Badacsonytomaj Nagyközség Önkormányzata**

Az alapítás éve: **1958**

Alapító Okiratát Badacsonytomaj Város Önkormányzat képviselő-testülete 99/2009 (V.27.) sz., Salföld Község Önkormányzat képviselő-testülete 36/2009 (V.26.) sz., Ábrahámhegy Község Önkormányzat képviselő-testülete 93/2009 (V.28.) sz. határozatával felülvizsgálta és módosította **2013. 05. 29-ei** hatállyal hagyta jóvá.

Jogállása: **Önálló jogi személy**

Gazdálkodása: **Bankszámlával rendelkező, részben önállóan gazdálkodó önkormányzati költségvetési szerv**

Szakágazati jel: **801115**

Az óvoda funkciója: **óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő**

Szakfeladatai:

801115 Óvodai nevelés

801126 Sajátos nevelési igényű gyerekek óvodai nevelése

552 313 Óvodai intézményi étkeztetés

552 411 Munkahelyi vendéglátás

A nevelési program érvényességének ideje: **5 év**

Tartalom

Bevezetés

I. Az óvodai nevelés célja, feladata, rendszere és elvei	7. oldal
1.1 Gyermekképzünk	7. oldal
1.1.1 Óvodánk sajátos arculata (óvoda- koncepció)	8. oldal
1.1.2 Az óvoda szerkezetének bemutatása	9. oldal
1.2 Az óvodai nevelés célja	10. oldal
1.2.1 Az óvodai nevelés feladatai a személyiségfejlesztés területén	11. oldal
1.2.2 Az iskolai alkalmasság	12. oldal
1.2.3 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése	14. oldal
1.3 Az óvodai nevelés rendszere	17. oldal
1.3.1 A rendszer elemeinek rövid felvázolása	18. oldal
1.4 A kiemelt nevelési elvek	25. oldal

II. Az óvodai nevelés tartalma

2.1 Anyanyelv-kommunikáció	26. oldal
Nevelés alapvető keretei	
2.2 Egészséges életmódra nevelés, gondozás	30. oldal
Egészségvédelmi program területei	
2.3 Szocializáció, közösségi nevelés	38. oldal
Gyermeki tevékenységi formák	
2.4 Játék	42. oldal
2.5 Munka jellegű tevékenységek	46. oldal
A fejlesztés tartalmi eszközei	
2.6 Vers, mese	48. oldal
2.7 Külső világ tevékeny megismerése	50. oldal
2.8 Matematikai képességek kialakulását segítő tevékenységek	53. oldal
2.9 Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc	56. oldal
2.10 Rajz, festés, mintázás, kézimunka	59. oldal
2.11 Mozgás	61. oldal
2.12 Óvodánk sajátos feladatai és szolgáltatásai	64. oldal
2.12.1 Óvodánk gyermekvédelmi munkája	64. oldal
2.12.2 Az óvodai élet szervezése	69. oldal
2.12.3 Óvodánk egyéb szolgáltatásai	72. oldal

Kapcsolatok

2.12.1 Az óvoda és a család	72. oldal
2.12.2 Az óvoda és az iskola	74. oldal
2.12.3 Az óvoda és a közművelődési intézmények	74. oldal
2.12.4 Az óvoda és a fenntartó	74. oldal
2.12.5 Az óvoda és a segítők	68. oldal
2.12.6 Az óvoda és a civil szervezetek	75. oldal

III. A pedagógiai program feltételei

3.1 Személyi feltételek

75. oldal

3.2 Tárgyi feltételek

78. oldal

IV. A pedagógiai program bevalásának vizsgálata

87. oldal.

Bevezetés

A Pedagógiai Program módosítását a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. tv. valamint a kormány 363/2012. (XII.17.) rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról módosítása írja elő.

Az átdolgozott Pedagógiai Program az SZMSZ-el összhangban, a nevelőtestület és a szülők közösségével egyetértésben készült el.

Óvodánk alapvető feladata a kultúra átadása az életkori sajátosságokhoz optimálisan illeszkedő nevelési módszerekkel oly módon, hogy abban az örök emberi értékek saját kultúránk színeivel gazdagodjanak.

Óvodapedagógusainknak úgy kell közvetítenie kultúránkat, hogy ez által az óvodás gyermekek érzelmileg, szociálisan és értelmileg gazdagodjanak, képességeik kibontakozhassanak.

Vállalnunk kell azt a felelősséget, hogy úgy vezessük el a gyermekeket az iskola küszöbéig, hogy a gyermekek új feladatokra felkészültek, alkalmasak legyenek, s eközben boldog gyermekkorukat megőrizhessék!

A felgyorsult századvége, a rohamos változások, a modern élet stresszhatásai egyre sürgetőbbé teszik a gyermek óvását, védelmét. Egyre nagyobb felelősséget jelent a szülők és az óvodapedagógusok részéről megőrizni a gyermekkor nyugalma, derűjét és ugyanakkor felvértezni őket mindazzal a tapasztalattal, amellyel eligazodhatnak a világban.

Gyermekeket nevelni a legszebb dolog a világon. A kisgyermek őszinte, tiszta, nyitott a világ megismerésére, választott hivatásunkból adódóan nekünk jutott az a szép feladat, hogy a családi nevelés mellett felkészítjük és elindítjuk a gyermeket a világ megismerése felé.

A korszerű nevelés-oktatás feltételét, a kompetencia alapú óvodai programcsomag bevezetésével valósítjuk meg intézményünkben.

" És ha jövődöt tudok is mondani, és minden titkot minden tudományt ismerek is, és ha egész hitem van is, úgy annyira, hogy hegyeket mozdíthatok ki helyükről, szeretet pedig nincsen énbennem, semmi vagyok."

(Pál levele a Korintosz-beliekhez 13, 2)

I. Az óvodai nevelés célja, feladata, rendszere és elvei

1.1. Gyermekképünk

A gyermek mozgása és játéka fejlődésének alapja. A mozgás nagyon a sajátja, játéka viszont megteremti a kapcsolatot a környezetével. Az együttes öröm együttgondolkodássá, párbeszéddé alakul.- Kultúránk elemei saját aktív tevékenysége által válnak a gyermeki világkép részévé.

A programunk a 3- 8 éves korú gyermekek fejlődésének támogatását és személyiségük fejlesztését vállalja fel. A gyermekekhez, mint egyedi, mással nem helyettesíthető individuumokhoz és szociális lényeghez, az életkori sajátosságok és az egyéni szükségletek, különbségek ismeretében közelít. A feltételrendszer a tevékenységek tudatos befolyásolásával segíti a személyiség kibontakozását, tekintettel az eltérő adottságokra, képességekre, szokásokra, nembeli, érsbeli, vérmérsékleti különbségekre és a családok értékrendjének sokféleségére.

Gyermekképünk: olyan gyermek, aki nyugodt, tele van élményekkel, erősen kötődik a meséhez, zenéhez, alkotó tevékenységekhez. Kialakult az óvodás tartása, önálló, és látszik rajta a kiegyensúlyozottság. Tud nevetni, felfedezni, csodálkozni.

A következő idézetünkben fogalmazódik meg nevelőtestületünk pedagógiai hitvallása:

"Tanulni és tanítani,
formálni és formálódni,
küzdeni és eredményt elérni,
majd az eredmények után újabb célt kitűzni,
a legszebb dolog a világon."

(Szabó Mihály)

1.1.1 Óvodánk sajátos arculata

Badacsonytomaj Veszprém megyében a Balaton északi partján a Badacsony hegy tövében terül el. Ez a terület Magyarország nyolcadik nemzeti parkjának részét képezi. (Balaton-felvidéki Nemzeti Park) A festői szépségű táj sok hazai és külföldi pihenni vágyó embert vonz ide, így a község sajátos arculatát a bortermelés mellett jelentősen befolyásolja az idegenforgalom és a turizmus.

A lakosság jövedelmét kiegészíti a szezonális vendéglátás. A családi házak is ennek tudatában 4-5 szobával épültek. Nem jellemző a generációs együttélés. A kétgyermekes családmódel az átlagos. A szülők iskolai végzettsége és a foglalkozásuk meghatározó a család kulturáltságában. Az életszínvonalat befolyásolja a szezonális munkalehetőség, így az átlagosság jellemző. Az országos demográfiai hullám hatása a helyi adatok előrejelzéséből a következő években nálunk is érezhetővé válik.

Óvodánk a városban a főútvonalaktól távolabb, csendes, nyugodt, zöld környezetben helyezkedik el. Intézményünk elsősorban három településrészből fogadja az óvodás korú gyermekeket. Az épületet 20 éve vettük birtokba, a külső és belső megjelenésével, tágas udvarával megfelel a kívánalmaknak. A hatalmas "csupa ablak" csoportszobákat minden óvodapedagógus saját elképzelése alapján bútorozta be, így az óvodán belül kis birodalmak alakultak ki, segítve a gyermekek esztétikai érzékének fejlődését.

A csoportszobákhoz külön mellékhelyiségek, ebédlők, és tágas előtér tartozik. Az öltöző korszerű, áttekinthető berendezéseivel minden igényt kielégít.

Az előtérben lehetőség van közös, zárt óvodai rendezvények lebonyolítására. Az épületben elkülönítve vannak a dolgozók egyéb helyiségei. Az óvoda épülete a telek közepén helyezkedik el, körben a kerítés mellett élő sövény választja el a külterülettől. A növények (fák, bokrok) kiválasztásánál figyelembe vettük melyek nem telepíthetők gyermekintézményeknél. Az udvari játékok természetes anyagból készültek, tervezésüknél szem előtt tartottuk a gyermeki életkori sajátosságokat. Az udvar kiterjedése egész éven át lehetővé teszi a gyermekek szabad levegőn történő mozgáskultúrájának fejlesztését.

A családból hozott szokások, a természetes környezet, valamint óvodánk helyi sajátosságaiból adódóan a következőképpen fogalmazzuk meg koncepcióinkat.

- A beszédhibás gyermekek növekvő részaránya miatt kiemelt helyen kezeljük az anyanyelvi-kommunikációs nevelést, ennek megfelelően fejlesztjük a kommunikációs készséget, mese, vers felhasználásával, szakember bevonásával.

- Óvodánk olyan természeti környezetben helyezkedik el, ahol az adottságok lehetővé teszik az környezet élővilágának megismerését, kiemelt szerepet kap e cél elérésében a természet védelmére nevelés, az állatok, növények gondozása az életkori sajátosságok figyelembevételével, összehangolva a helyi iskola pedagógiai koncepciójával.
- Az iskolából érkező visszajelzésekből és a több éves óvodai munkánk tapasztalatából adódóan megállapíthattuk, hogy egyre nő a különböző részképességi zavarokkal, tanulási nehézséggel küzdő gyermekek száma. Mivel az óvoda feladata az iskolai alkalmasságra való felkészítés, célul tűztük ki egy olyan mozgásfejlesztő program kidolgozását, amely közvetve az értelmi képességeket fejleszti.
- A 10 éves jubileumi ünnep alkalmához kapcsolódva óvodánknak nevet választottunk. Intézményünk dolgozóinak javaslatát támogatta a szülők közössége, a Badacsonytomaj Nagyközség Önkormányzat Képviselőtestülete pedig határozatával jóváhagyta, hogy a Közös Fenntartású Napközi Otthonos Óvoda felvesze a Pipitér nevet. A pipitér az egy töről fakadó sok apró virág a maga nemében jelentéktelennek tűnik, sokoldalú felhasználhatósága ismertette az emberek körében. Az óvodai nevelés kihat a gyermeki fejlődés minden területére, amely nem mindig látványos, de a pipitéréhez hasonlóan sokoldalúságával meghatározó a gyermekek későbbi személyiségfejlődését illetően.

1.1.2. Az óvoda szerkezetének bemutatás

Óvoda hivatalos elnevezése: Pipitér Közös Fenntartású Napközi Otthonos Óvoda

Fenntartó megnevezése: Badacsonytomaj Város Önkormányzata, Salföld Község Önkormányzata, Ábrahámhegy Község Önkormányzata

Maximális gyermeklétszám: 60 fő

A gyermekek étkeztetése: a MENÜ BT. Badacsonytomaj biztosítja

Óvodánk személyi ellátottsága a működési feltételeknek megfelelő.

Óvoda szakember	Csop. száma	Óvónők száma	Dajkák száma	Konyhás száma	Külsők száma
Pipitér Közös Fenntartású Napközi Otthonos Óvoda	3 csop.	6 fő	3 fő	1 fő	1 logop.

Óvodánk három homogén csoportjában, csoportonként két főiskolai végzettségű óvodapedagógus és egy szakképzett dajka tesz meg mindent a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődése érdekében.

A beszédhibás gyermekekkel heti egy-két alkalommal logopédus foglalkozik. A fejlődésben visszamaradt gyermekek felzárkóztatását lehetőség szerint fejlesztő pedagógus segíti.

Tárgyi feltételeink megfelelőek, óvodapedagógusaink pályázatok benyújtásával segítik, javítják az anyagi lehetőségeinket. Sikeres pályázatok útján tovább bővíthetjük fejlesztő eszköztárunkat, az udvart is ily módon tettük szebbé, ültettünk fákat, cserjéket.

1.2. Az óvodai nevelés célja

Az óvodai nevelés célja, hogy a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását elősegítse, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével. Az óvoda a családi nevelést kiegészítve működjön. Az óvodáskor végére minden testileg, szellemileg ép gyermek megfelelően az iskolai alkalmasság igényének. A sokoldalú nevelőmunkának át kell fognia a gyermeki személyiség egészét és az érzelmi biztonság burokszerében biztosítani kell mind a testi, mind az értelmi, mind a közösségi (szociális) fejlődést. A nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelveit is figyelembe kell venni.

A speciális szükségletű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét szintén figyelembe kell venni, ha az óvoda testi, érzékszervi, értelmi, beszéd vagy egyéni szükségletű gyermekek nevelését végzi.

A helyi sajátosságokból adódóan szeretnénk, ha minden gyermek az óvodáskor végére alakilag tisztán és szívesen beszéljen, gazdag szókinccsel rendelkezzen.

A környezet adta lehetőségeket kihasználva ismerjék lakóhelyük környezeti szépségeit, nevezetességeit, és alakuljon ki bennük a környezetük védelmére való törekvés.

Igényeljük gyermekeink a sport és szabadidős programok szervezését és családi légkört lebonnyolítását.

Gyermekebalesetek megelőzése érdekébeni alapelvek:

1. Intézményünkben a biztonságos helyiségek, felszerelések, udvar és udvari játékok felülvizsgálatával és karbantartásával törekszünk a gyermekebalesetek megelőzésére.
2. Gyermekevédelemmel kapcsolatos elvünk a kisgyermek emberi méltóságának is és személyiségjogainak tiszteletben tartása mellett, a családdal való tapintatos kapcsolattartás, szükség szerinti segítségnyújtás a gyermek érdekeit szem előtt tartva.

1.2.1. Az óvodai nevelés feladatai a személyiségfejlesztés területén

Az óvodai nevelés általános feladatai: - testi, - lelki szükségletek kielégítése

Ezen belül:

- Egészséges életmód alakítása
- Az érzelmi – erkölcsi - közösségi nevelés biztosítása.
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A személyiség az "én" kialakulásának alapfeltétele a szűkebb és tágabb társadalmi környezettel való optimális kapcsolat, amelyben a gyermek életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségleteivel is közreműködik.

A játék a legfőbb személyiségfejlesztő eszköz az óvodás gyermekek életében, mert benne minden tanulási tartalom: ismeret, jártasság, készség megjelenik. Eredményképpen alapozódnak a képességek és alakul a magatartás.

A személyiségfejlesztés fő feladatai:

A szociális és az én-fejlődés területén

A szociális érzékenység fejlesztése: melynek összetevője egyrészt a belső igény a kapcsolatfelvételre, másrészt az erre való képesség. Alakításának eszközei: empátia átvétele, modellhatás, tudatos szoktatás.

A társas együttélés szabályainak és a szociálisan elfogadható önérvényesítés életkorban elvárható alapvető normáinak szokás szintű megalapozása.

Az ingerszegény környezetből érkező, hátrányos helyzetű gyermekek szocializálódását tudatos, egyénre szabott szoktatással segítik az óvodapedagógusok.

- Az önismeret, én-realizálás alakítása, mely a periódus végére az alábbiakkal jellemezhető:
- a gyermekek képesek felmérni saját helyzetüket, státuszukat a csoportban, készek a társaikkal való együttműködésre-kooperatívan,
- énjüket elég erősnek élik meg ahhoz, hogy társaik akaratát is tudomásul vegyék - kompetens
- a társak kezdeményezését nem saját énjük veszélyeztetettségként élik meg-autonóm,
- képesek az önálló helyzetmegoldásokra a konfliktusos helyzet kivédésére a felnőtt segítsége nélkül,
- énjüket színvonalas teljesítményeken keresztül érvényesítik,

- fentiek az érzelmi biztonságot nyújtó óvodapedagógus modellhatásával és a gyermeki viselkedésre adott visszajelzéseivel valósulnak meg.

Az érzelmi – erkölcsi - közösségi fejlődés területén:

Az óvodás gyermek legfőbb igénye az érzelmi függőségeinek kielégítése, az érzelmi biztonság. Az óvodapedagógus a rászoruló gyermekek számára biztosítja a szeretetteljes, érzelmi biztonságot, támaszt nyújtó közelséget. Ehhez az érzelmi támaszt nyújtó nevelői attitűd mellett alapvető feladat, hogy a gyermekekben kialakuljon és erősödjön:

- az érzelmi beleélés empátiás átvétel képessége,
- az érzelmek felismerésének képessége,
- saját érzelmeik kifejezésének képessége,
- a késleltetett megerősítés kivárásának képessége,
- az indulati élet elvárható uralása, kontrollja.

Az anyanyelvi, értelmi fejlődés területén:

Értelmi fejlődésben az óvodás gyermeknek el kell érnie az észleléses, finommozgásos funkciók maximális szintű működését, amelyhez a nyelvi- szimbolikus megismerési szint szervesen integrálódik. Az érzelem indította játékos-mozgásos tevékenységen keresztül, a sokoldalú érzékszervi megtapasztalással lehetséges.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, másrészt az értelmi képességek és a kreativitás fejlesztése.

A fejlődésben visszamaradt, hátrányos helyzetű gyermekeket az értelmi fejlődés területén egyénre szabott, sajátos terápiával zárkoztatjuk fel az önmagához képest optimális szintre.

1.2.2 Az iskolai alkalmasság

A feladatok mindhárom területen való megvalósulása biztosítja, hogy a gyermeknek az óvodáskor végére a belső érés, valamint az óvodai és családi nevelés eredményeként eléri az iskolai munkához szükséges iskola-alkalmassági fejlettségi szintet.

Az iskolára való alkalmasságnak testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek együttesen szükségesek a sikeres iskolai munkához.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek 6 éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosabb lesz, eltűnik a kisgyermekes pocak. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb.

Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Képes irányítani viselkedését, testi szükségletei kielégítését.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődéssel várja az iskolába lépést. Folyamatosan fejlődnek a tanuláshoz szükséges képességei. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik, különösen jelentős a téri észlelés, a vizuális és az akusztikus differenciáció, a térbeli tájékozottság, mozgásfejlettség, a testséma kialakulása.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- Érthetően, folyamatosan kommunikál; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban képes kifejezni. Használja a különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtaikat. Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat. Képes végig hallgatni mások beszédét.
- Az iskolaérett gyermek elemi ismeretekkel rendelkezik, önmagáról és környezetéről, tudja mások nevét, lakáscímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat. Felismeri és a gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait. Ismeri szűkebb lakóhelyet, a környezetében élő növényeket, azok gondozását és védelmét. Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási szokások, amelyek a társadalmi és természeti megbecsüléshez megóváshoz szükségesek. A mennyiségről elemi ismeretei vannak, tud viszonyítani, felismeri a különböző kiterjedések közötti különbségeket.
- Az önkéntelen emlékezeti felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés, és felidézés. A felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Meg jelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megoszlása és az átvitele.
- Kialakulóban van a cselekvő szemléletes és képi gondolkodás mellett a fogalmi gondolkodás.

A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására. Képes fokozatosan kialakuló együttműködésre felnőtten és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek képes alkalmazkodni a szabályokhoz, késleltetni tudja szükségletei kielégítését. Feladattudata kialakulóban van, mely a feladat megértésében, feladat tartásában, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében

nyilvánul meg. Kialakul kitartása, önfegyelme, önállósága. Az egészségügyi hátránnyal küszködő gyermekek esetében szakember segítségével végzett folyamatos korrekció szükséges az iskolaérettség feladatainak eléréséhez.

BADACSONYTOMAJI PIPITÉR KÖZÖS FENNTARTÁSÚ NAPKÖZI OTTHONOS ÓVODA ÁLLÁSFOGLALÁSA AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEIRŐL

Törvényi feltételek	Szülői lehetőségek	Nevelési tanácsadó	Nevelőtestület
1. Tankötelessé válik az a gyermek, aki az adott év aug. 31-ig betölti 6. életévét knt. 45§	A szülő kérheti a vizsgálatot.	Nevelési tanácsadó szakvéleménye szükséges, ha nem egyezik a két fél véleménye.	Az óvodavezető döntési jogkörrel rendelkezik.
2. Dec. 31-ig a 6. életévét betöltött gyermek iskolába kerülése	A szülő kérvényezheti.	Nevelési tanácsadó szakvéleménye szükséges. Járási Kormányhivatal engedélyezi.	
4. A 7. Életévét betöltött gyermek óvodában maradása		Athelyező bizottság szakvéleménye	Nevelőtestület véleménye, beleegyezés

1.2.3.A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK ÓVODAI NEVELÉSE

A 2011. évi CXCV. a nemzeti köznevelésről szóló törvény lehetővé teszi a speciális szükségletű gyermekek ép társakkal való együttnevelését.

Ha a településen - így jelenleg községünkben - sem működik speciális neveléssel foglalkozó külön csoport, akkor a szülő kénytelen az óvodához fordulni, kérni a segítséget gyermeke óvodai befogadására, felvételére.

A 47.§.(4.) bek. kimondja, hogy az óvodapedagógus is elláthatja a speciális nevelési szükségletű, speciális szükségletű (sérült) gyermek óvodai nevelését akkor, ha a nevelő munkáját a speciális szükségletű típusának megfelelő képesítéssel rendelkező gyógypedagógus segíti.

A sérült gyermek befogadása óvodánkban:

- Nevelőtestületünk állásfoglalása értelmében, csak az enyhe fokon sérült gyermekeket vagyunk képesek integrált nevelésben részesíteni. A sérülés: mértéket az illetékes szakértői bizottság állapítja meg. E bizottság véleménye alapján vesszük fel az óvodánkba az enyhén sérült gyermeket. A gyermek felvételénél meghatározott tényező az adott csoport létszáma is.
- Középsúlyos vagy súlyos értelmi speciális szükségletű sérült kisgyermek óvodánkba való befogadását csak abban az esetben tudjuk biztosítani, ha a gyermekek, neveléshez szükséges feltételek rendelkezésre állnak. Ezek a feltételek a következők: 15 fős csoportlétszám, valamint a sérült gyermek nevelését, fejlesztését, szakszerű ellátását biztosító személy, aki megfelelő képesítéssel rendelkezik.

A sérült kisgyermek csoportban történő elhelyezése, a vele való foglalkozás nem veszélyeztetheti az ép gyermekek normális nevelését, nem lehet kárára a többi gyermek fejlődési lehetőségének a nevelési céloknak.

A vita eldöntésében érdemi állásfoglalást csupán a humánium adhat. Nevelőtestületünk szerint e kérdésben a döntésnek a gyengébb mellé kell állnia.

A mai óvodapedagógia rendszerében a speciális bánásmódot igénylő gyermekek helyzete nem megoldott. Nincsenek intézményei a sérült kisgyermek nevelésének. E probléma megoldása rendkívül aktuális feladat, hisz már eddig is különböző feszültségek forrásává vált a különböző mértékben sérült gyermekek óvodai felvétele.

A különbözőség elfogadása eddig is jellemezte pedagógiai felfogásunkat, óvodánk nevelési elveit. A sorstól kapott különbözőségek speciális segítségének legtermészetesebb módja az integrációban való nevelés. Véleményünk szerint minden kisebbségnek joga van az egyenlő bánásmódhoz.

Nemcsak a sérült, de az egészséges kisgyermekre is jó hatású az együttnevelés. Megtanulják a mássághoz való alkalmazkodást, az elfogadást, az észrevétlen segítségnyújtást. A helyes óvónői minta hatására hamar természetessé válik a sérülttel való együttlét, a sérült gyermek jelenlétének elfogadása. Toleránsabbak, türelmesebbek segítőkészségben fejlettebbek és érzékenyebbek lesznek azok a gyerekek, akik sérült társukkal nevelődnek. Az intézményes nevelésnek így döntő szerepe lehet a speciális szükségletű emberek társadalmi szintű befogadásában.

Természetesen vannak olyan sérültek, speciális szükségletűek, akiket nem lehet itt tartani. A sérült gyermek óvodai csoportban való nevelésének milyensége nagymértékben függ az óvodapedagógus személyétől, a helyes óvónői magatartástól.

Tapasztalható az is, hogy a fogyatékoság tényével való szembesülés súlyos probléma elé állítja a gyermekek szüleit. Amennyiben a sérült gyermek családja nem kap elég támogatást, mentálisan az egész család egyre sérülékenyebbé válik. Ennek a szülők érzékelhetően jobban rá vannak szorulva segítségünkre. Tudjuk, hogy először nem is a gyermek, hanem az ő belső feszültségüket kell oldanunk.

Minden társadalom jellemezhető azáltal is, hogy miként akar gondoskodni elesettjeiről. Óvodánkban jelenleg nincs gyógypedagógiai képesítéssel rendelkező szakember. Ilyen fajta munkánkat a nevelési tanácsadó szakemberei segítik. Óvodánk az elesettek nevelését, a velük való szakmai kapcsolattartással látják el. A gyermekek speciális fejlesztésének valamennyi részterületre ki kell terjednie. Ennek érdekében már az óvodába történő felvételtől kezdve szükség van a gyermek anamnézisének felvételére, a fejlesztést irányító szakemberekkel való kapcsolatfelvételére szempontok szerinti megfigyelésre, a tapasztalatok elemzésére, szakemberekkel való diagnosztizálására, a funkciózavarok feloldására, a terápiás célzatú feljegyzések vezetésére (szakember által).

A fejlesztés a hatékony nevelés alapja az elfogadás. A gyermeket a különbözőségével, a különbözőséggel való szükségleteivel együtt fogadjuk el. Szükségletének megfelelő segítséget kell kapnia tőlünk. A speciális szükségletű, a sérült gyermek gondozása, ellátása külön kiemelt feladatot jelent a csoportban dolgozó felnőttek számára. Nem azt keressük, amit a gyermek nem tud, hanem azt erősítjük, amit tud, és ebben próbálunk meg a továbblépésben építeni. A speciális szükségletű kisgyermek vegyes területeken elfogadható teljesítményekre is képes lehet. A nevelés hatására a sérülés arányában a speciális szükségletű kisgyermeknél is ki kell alakulnia az alkalmazkodó képességnek, az akaraterőnek az önállóságra törekvésnek, az együttműködésnek.

Az egyéni bánásmód elvének differenciáit figyelembe vételével alakítjuk ki azokat a speciális módszereket, terápiákat, amelyekkel a sérült gyermekeket legjobban segíthetjük. A fejlesztés rövidtávú céljai minden esetben gyógypedagógiai- pszichológiai- orvosi komplex vizsgálat diagnózisára építjük:

A speciális nevelés feltételei óvodánkban:

- Speciális nevelési szükségletű gyermek óvodai nevelését akkor tudjuk biztosítani, ha az óvoda rendelkezik a neveléshez szükséges feltételekkel. - Elsősorban az óvodai nevelőmunkát segítő fejlesztőpedagógussal.
- A speciális szükségletű gyermek óvodai nevelése megtervezhető a külön e célra létrehozott óvodában, a többségi óvodában e célra létrehozott külön csoportban, illetve megszervezhető a többi gyermekkel együtt integrált nevelés keretében. Azt, hogy a gyermek sajátos fejleszthető, korrekciós és terápiás célú nevelése, mely formában oldható meg, az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság foglal állást. (Tanulási Készséget Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság, Veszprém, Tüzér u. 44.) Ha a gyermek a városban működő nevelési tanácsadó gondozásában kicsi korától részt vesz, akkor a nevelési tanácsadó ad javaslatot a sérült gyermek további fejlesztésére vonatkozóan.
- Ha a gyermek a megfelelő intézménytípusba lépéshez szükséges fejlettséget elérte, akkor a szakértői bizottság véleménye alapján beiskolázzák.

Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget nem érte el, akkor a szakértői bizottság felkészítő foglalkozást ír elő. Attól az évtől, amelyben a gyermek a 7. életévét betölti a szakértői bizottság javaslata és a nevelőtestület egyetértése esetén még egy évet tölt a gyermek óvodában.

Óvodai nevelésünk humánus jellegének megőrzése érdekében állandó célunk, hogy minden kisgyermek érezze empátikus légkörben a szabályai betartása : által nyújtott biztonságot, nyitottságot, élvezze személyiségének tisztéletben tartását (fészek-meleg nevelés).

Úgy gondoljuk, hogy a korai bánásmód meghatározója a későbbi viselkedésnek, és tulajdonságok kialakulásának.

1.3. Az óvodai nevelés rendszere

Az óvodai nevelés feladatai szerteágazó, egymásra épülő és egymással összefüggő, komplex módon érvényesülő tevékenységek, melyek átszövik az óvodai nevelés teljes rendszerét. Az óvodai nevelés rendszerében megvalósuló feladatok biztosítják az óvodai nevelés céljának kiteljesedését.

A rendszer elemei:

- a nevelés alapvető keretei: egészséges életmódra nevelés, gondozás, szocializáció, közösségi nevelés érvényesülése,
- az egyes kereteken belül a gyermekek tevékenységei: játék, munka, tanulás.
Közülük az elsődleges és alapvető a játék, mely áthatja a gyermekek egyéb tevékenységeit is. E tevékenységi formák az óvodai nevelés eszközei.
- A nevelési munka egyes kereteiben végzett gyermeki tevékenység tartalmát az egyes tevékenységi területek szolgálják. Közülük legkiemelkedőbb nevelési terület az anyanyelvi nevelés, mely a beszéddel, kommunikációval mintegy közvetítőként segíti az irodalmi, vizuális, a környezet megismerésére nevelés, valamint a matematika és testnevelést.

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve a család sajátosságait figyelembe véve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés. Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt az óvodai élet alatt és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermekek életében. Törekszünk az iskolai átmenet megkönnyítésére minden lehetséges eszközzel.

1.3.1. A rendszer elemeinek rövid felvázolása

Anyanyelvünk sokrétű, árnyalt jelrendszer, amelyet a gyermekek sokféle tevékenység közben a felnőttekhez és társaikhoz való viszonyának fejlődése során sajátítanak el. Az anyanyelvi nevelés legfőbb színtere a család. Fontosnak tartjuk, hogy az óvónő megismerje a család beszédkulturáját, nyelvi jellemzőit, a köznyelvtől való eltérésének okait, valamint figyeljünk a családban előforduló beszédhibákra.

A nyelvi fejlődés hátterének részletes feltárása különösen fontos, ha a gyermek érzelmi befolyásoltság alatt áll. Ismertessük meg a szülőket a gyermekekről szerzett óvodai tapasztalatainkról és az óvodában folyó anyanyelvi nevelés céljaival. Az anyanyelv használata szerves része az óvodai nevelés egész folyamatának.

A **szocializáció** folyamatában a beszéd, a kommunikáció a gyermek környezetével való érintkezésnek, önkifejezésnek, gondolkodásnak legfőbb eszköze. A kommunikáció által erősödik a gyermek biztonságérzete, növekszik tájékozottsága, gazdagodnak ismeretei, kapcsolatai, fejlődik beszédkésztsége, anyanyelve, kultúrája.

A nyelvi kommunikációs helyzetek kialakulásának alapvető feltételei: az egymást meghallgató és az egymáshoz beszélő társak beszédkedve, beszédképessége, az anyanyelv szókincsének, hangzásbeli és szövegszerkesztési sajátosságainak tapasztalati ismerete, használata.

Az anyanyelvi-kommunikációs nevelés átfogja az óvodai nevelőmunka minden területet, közvetítő elemként jelen van a nevelési feladat megvalósításának minden mozzanatában. Az anyanyelvi fejlesztés célja, hogy aktivizáljuk és bővítsük a gyermekek szókészletét, hogy minél érzékletesebben, pontosabban fejezzék ki magukat. Eredményes megvalósítása hozzájárul a gyerekek iskolai képességeinek megalapozásához.

A mi óvodánkban nagy gondot fordítunk a fejlődésben visszamaradt gyerekek felzárkóztatására. A logopédus és a ped. szak pszichológus felmérését figyelembe véve az óvónők napi nevelőmunkájukba beépítik az egyéni fejlesztési feladatokat.

Az alapvető keretek:

- **egészséges életmódra nevelés:** a gyermekek egészségi állapotát jelentősen befolyásolja az életmódjuk. Az óvodában az életritmus, a táplálkozás, a testápolás, öltözködés, mozgás, edzés, pihenés és alvás megszervezésével az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel és az ezen alapuló szokások kialakításával biztosítjuk a megfelelő életmódot. Az általános elvek mellett mindenkor figyelembe vesszük a gyermekek egyéni sajátosságait.

Az egészséges életmódra nevelést szolgálják a szabadban végzett mozgások. Ezek fokozzák a gyermek edzettséget, teherbíró képességét segítik fizikai fejlődését. A mozgás, a cselekvés a gyermekek értelmi képességeinek fejlődését nagyban befolyásolja. A mozgások felidézésével fejlődik vizuális memóriájuk. Testrészeik a téri irányok, valamint a különböző formák megismerésével gyarapodnak ismereteik. A hallott, látott és elvégzett cselekvések elősegítik a fogalomalkotás kialakulását, a keresztcsatornák fejlődését. A mozgás jelentős a gyermek szociális fejlődésében is.

- **a gondozás** az óvodai nevelés egyik alapvető tevékenysége. A kisgyermekek olyan szükségleteit elégíti ki, amely elősegíti növekedésüket, fejlődésüket, hozzájárul egészségük megőrzéséhez, jó közérzetük, egészséges életmódjuk kialakulásához és megteremti a nevelési hatások kedvező érvényesülésének feltételeit. Ezzel a gyermekek testi nevelésén kívül hozzájárul az egész személyiség alakulásához.
- a környezeti hatások közül a család szerepe igen jelentős, hiszen a család az első **szocializációs** színtér, amely a kisgyermekeket formálja. Az óvoda nagy előnye a

családdal szemben, hogy tágabb, tagoltabb szocializációs erőteret hozhat létre. Tudatosan alakítja, építi, kombinálja azokat a nevelő hatásokat, amelyekben az együttműködés és a társas érintkezés elemi formái integráns egységet, szerves kölcsön kapcsolatot alkotnak. Az óvodás korú gyermekek érzelmi állapotát, befolyásolhatóságát nagymértékben az a családi atmoszféra határozza meg, amelyben élnek. Az óvodai csoport érzelmi biztonságával és a gyermekek tevékenységsszükségleteinek kielégítésével -mint a nevelés átfogó keretével -gazdag tapasztalatszerzést, szociális tanulást tesz lehetővé minden tagja számára. Értékei a családi környezet hatásait kiegészítik, felerősítik, a szocializáció "más" dimenzióit biztosítják, amely nélkülözhetetlen az iskolai alkalmasság szempontjából is. Az érzelmi légkör akkor megfelelő, ha kiegyensúlyozott, tevékenységi rendszere jól strukturált, és az érzelmi biztonság olyan tapasztalatokhoz juttatja a gyermekeket, hogy jó együtt lenni, tevékenykedni. (így válnak képessé jó interperszonális kapcsolatok kiépítésére is.

- **a közösségi nevelési folyamat alapvető átfogó kerete, gyakorlati módszere, eljárás rendszere, amely lehetővé teszi a társadalom szempontjából értékes tulajdonságok alakítását.** A közösségi nevelés által biztosítható a gyermekek fejlődéséhez szükséges tevékenységi formák és társas kapcsolatok. Ezért fontos, hogy valamennyi nevelési feladat megoldásában a közösségi nevelés elvi megfontolásait, gyakorlati módszereit érvényesítsük.

Tevékenységformák: a játék az óvodás korú gyermekek alapvető tevékenysége. Ebben jelennek meg és fejlődnek, azok a sajátosságok, amelyek később a gyermekek magatartására a játékon kívül is jellemzőek lesznek. A gyermekek játékában nyomon követhető hogyan válnak a belső késztetések a gyermekek sajátjaivá, belső indítékaivá, miközben belső állapotukat, vágyaikat, indulataikat is közvetítik.

A játék a valóságot tükrözi, a gyermekek számára örömforrás. Áthatja minden tevékenységüket, a játékot feszültségcsökkenés kíséri. A játék fejleszti a gyermekek mozgását, értelmi képességeit és új lehetőséget kínál a kreatív együttműködésre. A játékot kísérő érzelmek közlési vágyat ébresztenek. A viselkedési szabályok a játékban válnak közelivé és elfogadhatóvá. Kedvezően és változatosan befolyásolja a gyermekek közti társas kapcsolatokat. A gyermekek negatív élményeiket újra játszva feldolgozzák, ezzel a feszültségeiket csökkentik a játék folyamán.

A munka jellegű tevékenységek elvégzését külső szükségesség indokolja, valamit teljesíteniük kell, munkájuk eredményét ők és mások is egyaránt tapasztalhatják.

A munka felelősséggel jár, a gyakorlás hatására kialakul a gyerekekben a munka céljának tudata, a felelősségérzet és képessé válnak arra, hogy számoljanak tevékenységük következményeivel is. A munka hozzájárul az értelmi képességük fejlődéséhez, megalapozódik a munka iránti tisztelet, eredményének megbecsülése, fontosságának és hasznosságának értelme. Hozzájárul a gyerekek közti társas kapcsolatok alakulásához, a közösségért végzett tevékenység értelmének, szükségességének és örömeinek felfogásához, átéléséhez.

A tevékenységben megvalósuló tanulás az óvodában egyrészt spontán, másrészt a nevelési célok érdekében sajátosan szervezett tevékenység. A képességek, a magatartás, a tanulás iránti vagy, a motiváció fejlődését és az ismeretszerzést egyaránt magában foglalja. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzások, minta-és modellkövetéses magatartás-és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, gyakorlati problémamegoldás során személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását

Tekintettel arra, hogy az óvodában a tanulás minden tevékenységi területen működő gyermeki tevékenység, önálló fejezetet nem igényel. Célja szervezett játékos formában az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése.

A fejlesztés tartalma: az óvodás korú gyermek életkorának megfelelő irodalmi műfajok: a mese és a vers.

A vers és mese, az irodalmi nevelésben emberi kapcsolatokra tanító, erkölcsi tartalma van, belső indulati élményekből közvetít. Érdeme, hogy értelemszerűen, fantáziából teremtett, fantáziafoglalkoztató és a valósággal történő összeütközésnek meg a lehetősége sem merül fel.

Az irodalmi nevelés: az esztétikai nevelés egyik legfontosabb eszköze: az irodalom esztétikája.

Az irodalmi alkotások esztétikája az anyanyelvi nevelés eszköze is. Az irodalom művészsége kínálja a legtöbb lehetőséget a nyelv művelésére, nyelvi kultúránk elsajátítására. A versek mondogatása, a mesedramatizálások, a mesék újra és újra való átélése jelentős a gyermekek érzelmi életében, és fontos a beszédnevelés szempontjából is. A beszéd és a kifejezőkészség fejlesztésén, a szókincsbővítésén túl a mese és a vers segít az emberi kapcsolatok megértésében, erkölcsi tartalma van, belső indulati élményeket közvetít. Megmozgatja a gyermek fantáziáját, igaz, emberi érzelmeket közvetít. A báb a maga tipizáló jellegével a szinten képszerű átélést, a képszerű fogalomalkotás magas szintjének kialakulását segíti. Első sorban a magyar népi, illetve műalkotásokból, ezentúl mai kortárs irodalmi művekből és a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeiből válogatunk.

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés átfogja a személyiség kognitív és nem kognitív tartományait, alakítja a gyermek környezet iránti érzelmi viszonyulását,) ezzel kapcsolatosan értékrendet, megismerő, cselekvési és döntési képességeket fejleszt. A környezet megismerésére való nevelés elősegíti azt, hogy a gyermekek az őket közvetlenül körülvevő és a tágabb természeti társadalmi környezetről olyan tapasztalatokat szerezzenek, amelyek az életkorúknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz, a környezettel való aktív kapcsolat tevékeny kialakításához nélkülözhetetlenek.

A környezettel való ismerkedés közben alakul a gyermekek társas magatartása, fejlődik a beszédmegértő és nyelvi kifejezőképességük.

Az ének, zene, énekes játék, gyermektánc: a gyerekeket élményhez juttatja, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Megszereteti a gyerekekkel az éneklést, az énekes játékokat és szoktatja őket a szép, tiszta éneklésre.

Fejleszti a gyerekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvet. A gyermekdalok ritmusából fakadó harmonikus mozgás elősegíti mozgáskultúrájuk fejlődését. A zenei élmény serkenti a gyermek képek és irodalmi alkotások iránti esztétikai kíváncsiságát, alkotókedvet, megalapozza a zenei anyanyelv alkotását. A zenei képességfejlesztés anyagát a népi gyermekdalokból, valamint Forrai Katalin: Ének az óvodában, anyagából valamint kortárs zenészerzők gyermekdalaiból válogatjuk.

A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka: összetett, sokszínű nevelési terület, magában foglalja a rajzolást, festést, mintázást, építést, képalakítást, a konstruálást, a kézimunkát, a műalkotásokkal való ismerkedést és a környezet alakítását.

A vizuális nevelés a gyerekeket egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően képi- plasztikai kifejezőképesség birtokába juttatja, kialakítja bennük az elemi képolvasási, komponáló, térbeli tájékozódó, és rendező képességet.

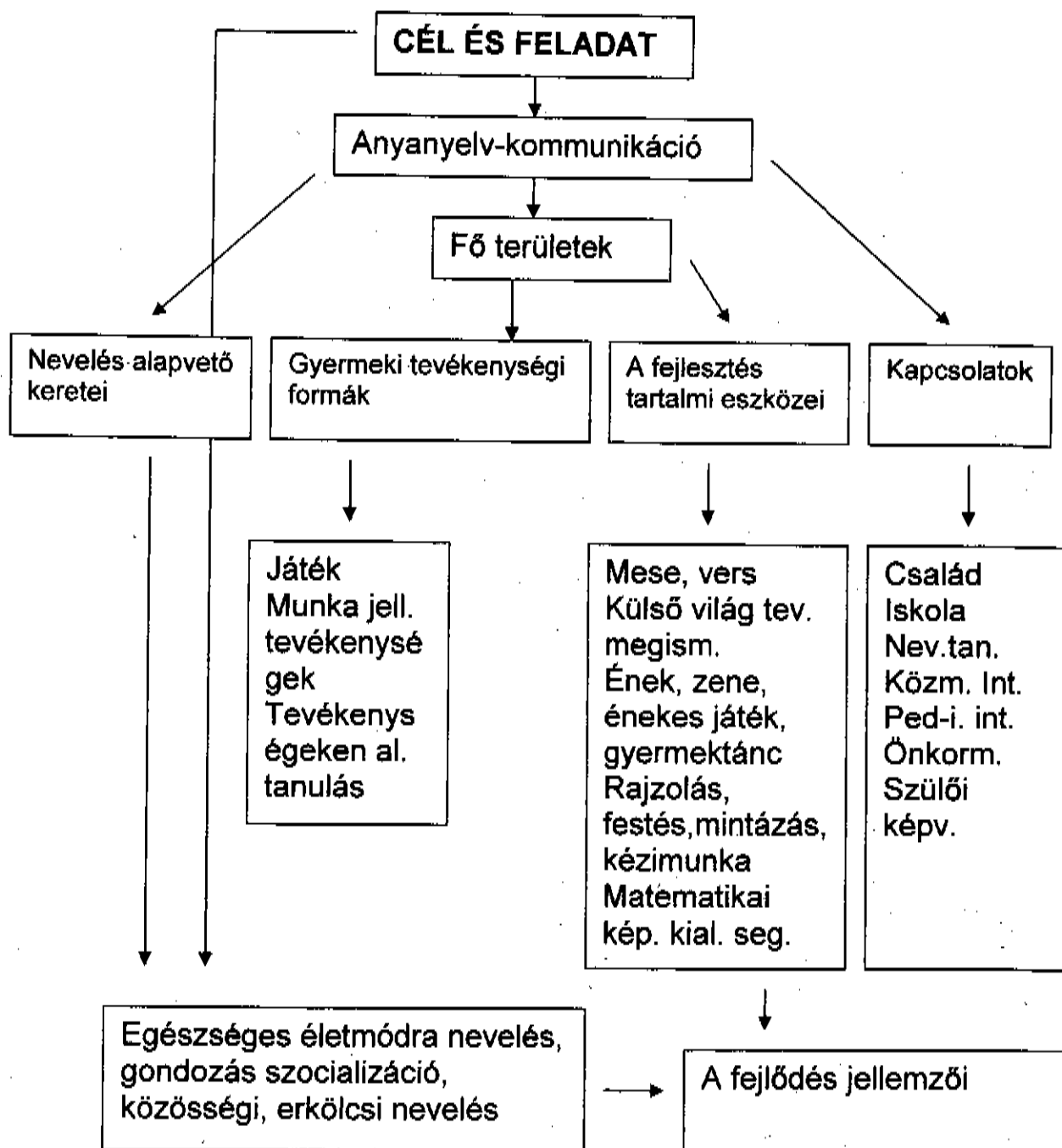
A matematikai képességek kialakulását segítő tevékenységek: lehetőséget teremt a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre. A matematikai megismerő és problémamegoldó tevékenység élményt jelent a gyerekek számára, ezzel hozzájárul a gyerekek motiváltságához azoknak a szépségeknek, érdekességeknek a felismerésével, amelyek a matematikai összefüggésekben, egy probléma megoldásában, az igazság megtalálásában rejlenek.

A matematikai jellegű tevékenységet útján is fejlődik a gyerekek közösségi érzése, a munka megbecsülése, szeretete, a gyerekek önismerete, önbizalma, akaratereje. Fejlődik a gondolatok tevékenységgel és szóval történő kifejezésének képessége.

A mozgás: az óvodai nevelés folyamatában a gyerekek egészséges testi- és mozgásfejlesztése után szolgálja személyiségük fejlődését. A testnevelés fejleszti a gyerekek természetes mozgását. Lehetőséget biztosít a gyerekek mozgástapasztalatainak rendszeres bővítésére, fejleszti cselekvő-és feladatmegoldó képességüket, erősíti a szép mozgás iránti vonzalmukat. Fejleszti testi képességeiket, az ügyesség sokféle formáját, a testi erőt, gyorsaságot és állóképességet, és az együttműködési készséget. Elősegítik a gyerekek helyes testtartásának, szép mozgásának kialakulását.

A rendszeres testnevelés kedvezően befolyásolja az egész szervezet növekedését, hozzájárul a légző-keringési rendszer teljesítőképességének, a csont-és izomrendszer teherbíró képességének növeléséhez.

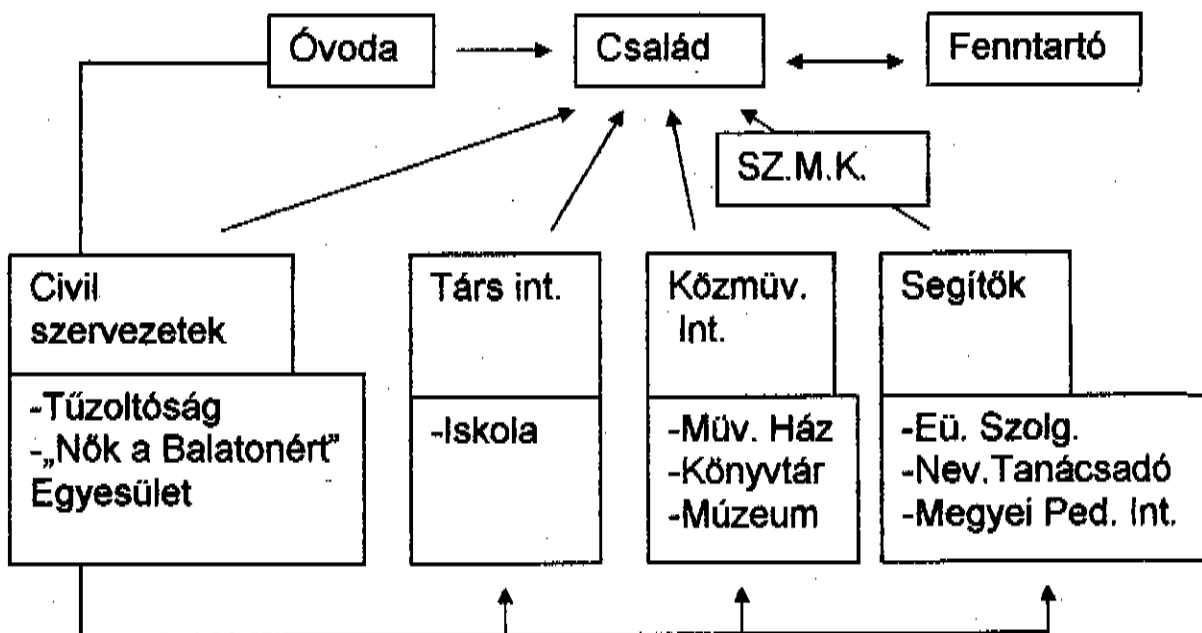
A mozgáskultúra fejlesztése-mellett segíti a térben és időben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést, fejleszti az alkalmazkodás képességet is.

A kapcsolatok: az óvoda környezetével széleskörűen működik, a legszorosabb kapcsolat az óvoda és a család között van, ennek megfelelően a helyi óvodai nevelési programunk figyelembe veszi és segíti a gyermekek otthonról hozott szokásait, a jó szokások megerősítését.

Az óvodai nevelőmunka a család, bölcsőde, közművelődési intézmények és az iskola szoros együttműködésével lehet csak eredményes.

Az óvodák kapcsolatrendszerére a sokoldalúság jellemző, melynek részletes kifejtését lásd a II. III. fejezetben.

1.4. Kiemelt nevelési elvek

Általános elvek:

Óvodai nevelésünknek az emberi személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és alapvető szabadságok tisztéletben tartására, megerősítésére kell irányulnia.

A gyermeket -mint fejlődő személyiséget -különleges védelem illeti meg. A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben azt óvoda kiegészítő szerepet játszik. A 3-7 éves gyerekek alapvető szociális tanulási formája az utánzás, ezért az óvónő és a dajka modell szerepe kiemelkedő jelentőségű. A modell átvételben az érzelmenek és a beszédnek fontos szerepe van. Az óvodapedagógus és a dajka összehangolt munkája járuljon hozzá az óvodai nevelőmunka eredményességéhez. Kiszélesítjük az óvónő-dajka, dajka-gyermek partnerkapcsolatot a párhuzamos tevékenységek során. Ezért, biztosítanunk kell a gazdag érzelmi légkört, nyelvi kommunikációs kifejező készségünk, kulturáltságunk a gyermekek számára állandó minta legyen.

Nevelőmunkánkat hassa át a gyerekek egyéni különbségének tisztéletben tartása, a szereteten, őszinte érdeklődésen és elfogadáson alapuló magatartás, a nagyfokú tolerancia.

Helyi adottságokból és igényekből fakadó nevelési elvek:

Óvodánk kiemelt feladatának tekinti a szép anyanyelvi beszéd fejlesztését, a kommunikációs nevelést. Ennek érdekében az arra rászoruló gyermekeket beszédjavítással, prevencióval segítjük. Logopédiai kezelést szervezünk a helyi logopédus bevonásával.

A szép **természeti környezet** kínálja lehetőségeinket kihasználva arra törekszünk, hogy természet óvó, hazájukat szerető gyermekeket neveljünk, akik helyesen használják anyanyelvüket, szeretnek mozogni és a mozgás örömet másokkal megosztani.

Az **egészséges életvitel** óvoda-család kapcsolata bővítésének új eleme. A fejlődés korai szakaszában az egészséges életmódra történő felkészítés meghatározó, hiszen ebben az életszakaszban megszerzett ismeretek, készségek és szokások a későbbi életvitel jelentősen befolyásolják. A gyermekek már bizonyos ismeretekkel, tapasztalatokkal érkeznek az óvodába. Ezekre alapozva, ezt tovább erősítve vagy kioltva alakítjuk a testápolás, táplálkozás, öltözködés, mozgás, pihenés, levegőzés, és testedzés szokásrendszerét. Meghatározónak tartjuk a megfelelő napirend kialakítását, mely elegendő időt biztosít az egyes tevékenységekre, így megteremti a stressz mentes, kiegyensúlyozott, biztonságos, nyugott, a gyermekek számára is kiszámítható légkört. Valljuk, hogy az egészséges környezet és az egészséges életmód kölcsönhatásban van, egymásra épül és egymást kiegészíti. Ezért létfontosságúnak tartjuk a környezettudatos szemlélet, és magatartás megalapozását, melynek során kiemelten kezeljük a szülők szemléletformálását.

II. Az óvodai nevelés tartalma

2.1. Anyanyelv-kommunikáció

Feladatai:

- Kísérje figyelemmel az óvónő a gyermekek óvodába lépése pillanatától, annak beszédkészséget, beszédprodukciónak minőséget és beszédértését.
- Anyanyelvi játékokkal, nyelvi gyakorlatokkal és dramatikus játékokkal segítse a gyermekek beszédfejlődését, beszédértését.
- Törekedjen a gyermekek szókincsének gyarapítására, bővítésére.
- Az óvónő kérdéseivel is fejlessze a gyermekek gondolkodását, ösztönözze beszédre őket.

- A beszédöröm biztosítása: arra nevelje a gyermekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket.
- Biztosítson időt és módot arra, hogy válaszoljon a gyermekek kérdésére. Beszédében törekedjen a szemléletességre, a képszerű kifejezések alkalmazására.
- A beszédtechnikai hibákat mind a spontán beszédnél, mind a vers és mesemondásnál mintaadással korrigálja.
- A beszédhibák feltárását és javítását a helyi szakember bevonásával végezze.

Tevékenységek:

A játék során kialakult társas kapcsolatok fejlesztik beszédjüket. A szerepjátékokban utánzással, modellkövetéssel, szóban, hanglejtésben, mimikában, gesztusban azonosulnak szerepükkel. A szituációs játékokban gyakorolják a különböző beszédhelyzetekhez illeszkedő beszédmodok, nyelvi eszközök használatát. Megtanulják a szóbeli kapcsolatok helyzeti sajátosságait, az élet különböző színterein.

A bábjátékokban gyakorolják az elbeszélő és párbeszédes beszédformákat. A helyzet megkívánta hatás eléréséhez megtanulják, hogyan bánjanak hangjukkal (hangszín, hangerő, hangmagasság). A játékokban a mese újraélése során a játékos beszédgyakorlatokat (állathangok stb.) végeznek.

A fejlődés jellemzői:

3-4 éves korban

A gyerekek egyéni fejlettségüknek megfelelően szívesen beszélnek főképpen arról, ami összefügg saját cselekvésükkel, a velük megtörtént eseményekkel. Ismerik a környezetükhöz tartozó tárgyak és a megszokott jelenségek nevét. Ismerik azokat a legfontosabb szavakat, amelyek a tárgyak, személyek szembevető tulajdonságait, mozgását, cselekvését jelölik. A megismert új szavakat, kifejezéseket, szófordulatokat más hasonló beszédhelyzetekben alkalmazzák.

Leggyakrabban keres, kérdés, felkiáltás formájában nyilatkoznak meg. A mondatok, mondatszakaszok (szólamok) hangsúlyozása esetleges, gyakran nem felel meg az értelem, érzelem vagy a ritmus által megkívánt hangsúlynak. A szólam, a mondat első szótagjának, szavának nyomatékosítása gyakran hiányzik vagy elmosódik. A kérdő mondatok hanglejtése általában véghangsúlyos.

A beszédhangokat egymástól megkülönböztetve, pontosan hallják. A magánhangzók és a mássalhangzók nagy részét tisztán ejtik.

4-5 éves korban

A gyerekek bátran, szívesen beszélnek. Elmondják korábbi élményeiket, azt, hogy mit csináltak előzőleg, s mit akarnak most csinálni. A felnőtthez fűződő beszédkapcsolatokat a "miért?" kérdések sora jellemzi.

Értik és használják az ismert szavakat akkor is, ha az azokkal jelölt tárgyakat, személyeket nem szemlélik közvetlenül. A megismert szavakat, kifejezéseket, szófordulatokat a szokásostól eltérő beszédhelyzetben is jelentésüknek megfelelően értik és használják.

Gondolataikat érthetően, összefüggően tudják kifejezni, közölni, leírni, mesélni. Szóbeli kifejezőmódjuk gyakran összefolyó, sok ismétléssel, fölösleges kötőszóval.

Társaik beszédére odafigyelnek, és igénylik, hogy őket is figyelmesen hallgassak meg. Alkalmazzák a párbeszéd jellegzetes fordulatait, a figyelemfelhívást, a köszönést, udvariassági kifejezéseket.

A beszédhelyzethez illeszkedően, és az anyanyelvnek megfelelő hanglejtéssel használják az állító és tagadó mondatokat, a felkiáltást, a felszólítást, az óhajtást.

5-8 éves korban

A gyerekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket. Összefüggő beszédükben, elbeszélésükben sok a szóismétlés, kötőszóhalmozás. Elbeszélésük folyamatos, de gyakran meg nem követik a történetek logikai, időbeli sorrendjét.

Páros és csoportos beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal és viselkedési formákkal teremtik meg és tartják fenn a kapcsolatot.

Nyugodtan, figyelmesen tudják végighallgatni az óvónőt, és ha párbeszédben vesznek részt, többnyire végigvárják a másik megnyilatkozását. Saját kérdésüket, válaszukat, kiegészítő gondolataikat ahhoz igazítják.

Beszédüket személyiségüknek és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik. Tisztán ejtenek minden beszédhangot.

Módszertani alapelvek:

- Ösztönözze az óvónő a gyermekeket arra, hogy egymás között és a felnőttekkel is bátran megnyilatkozzanak, érdeklődéssel figyeljek egymás beszédét.
- A felzárkóztatás ütemet sohase siettesse, erőltesse, mert gátlás kialakulásához vezethet.

- Tegye lehetővé, hogy játékidőben az esetleges várakozások perceiben a gyermekek hangfejlesztő játékokat játszanak, amelyek a beszédhangok megkülönböztetésére és a kialakult hangok rögzülésére szolgálnak.

A terület kapcsolata más nevelési területekkel:

Az anyanyelvi nevelés-kommunikáció áthatja az egész óvodai nevelést, a gyerekek játékát és az összes tevékenységüket.

Az **anyanyelvi nevelés** kapcsolódik a **meséléssel, verseléssel**, mert a mese, vers és irodalmi alkotások eljátszása, elmondása, újraélése közben fejlődik a gyermekek nyelvi emlékezete, lehetősége van az összefüggő beszéd és a párbeszéd gyakorlására. Bővül szókészletük, megismerkednek nyelvi fordulatokkal, kifejezésekkel, szólásokkal, stíláris, eszközökkel (pl.: hangutánzás, hangfestés).

A **közösségi nevelésben** megnyilvánuló kapcsolatteremtési vágyuk, megnyilatkozási szándékuk, használják a párbeszéd különböző, az együttműködést elősegítő kifejezéseit, az odafordulás udvarias beszédformáit.

A **munka jellegű tevékenységek** során szoros beszédkapcsolatba kerülnek társaikkal, felnőttekkel egyaránt. A szabályok, az eszközhasználat és az eljárás módjának közlése, az utasítás megértése, segíti a beszédfejlődést, bővíti a szókincsüket.

A **rajzolás, festés, mintázás, kézimunka** során a nyelvi és a képi formai ábrázolás gyakori együttes alkalmazásával felismerik, hogy valamely élményt, érzést, cseményt, többféle módon is ki lehet fejezni. A beszéddel kísért ábrázoló tevékenység jó gyakorlási forma a beszédhibás főleg a dadogó-gyermekek számára, mert a párhuzamos tevékenység körben a nyugodt, meg nem akadó szép beszéd élményét élhetik át.

A **ének, zene, énekes játék, gyermektánc**: a hangképzés, a tiszta ejtés, a hangsúly, a hangerő, a hanglejtés dallama, a szabályos lüktetésű ritmus, a tempó és tempóváltás gyakoroltatásával az elő beszéd érzelmeket tükröző jelentest hordozó elemeit gazdagítják. A fogalom párok bővítik a gyerekek szókincset, melyeknek megértését és használatát cselekvés, éneklés közben sajátítják el.

A **külső világ tevékeny megismerése**: lakóhelyünk és természeti környezetünk a családi az óvoda személyi kapcsolatainak, tárgyainak, a tárgyak tulajdonságainak megismerése, gazdag anyaggal járul hozzá az anyanyelvi neveléshez.

A **matematikai képességek kialakulását segítő tevékenységek**: tevékenységek révén a beszéd és a gondolkodás szoros összefüggésben fejlődik. A gyerekek megnevezik a használt

tárgyakat, eszközöket, anyagokat és az ezekhez való cselekvéseket. Szabályt tud megfogalmazni.

A mozgás: foglalkozáson a gyerekek a gyakorlatokat szóbeli leírás, (útmutatás alapján hajtják végre, szóbeli utasítás nyomán cselekszenek, hangolják össze mozgásukat. A tevékenysége során szabályt alkot és betartja. Gondozáskor a gyerekek szóban fejezik ki szükségleteiket, kívánságaikat ezáltal szókincsük is bővül.

Nevelés alapvető keretei

2.2. Egészséges életmódra nevelés, gondozás

Célunk:

- A gyermekek testi és lelki szükségleteinek, valamint rendszeres egészségfejlesztő mozgásigényének kielégítése, az egyéni szükségleteknek megfelelően.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése.
- A gyermekek testi és lelki egészségének védelme, megőrzése, szervezetük edzése.
- A gyermek fejlődéséhez szükséges egészséges, stressz mentes, és biztonságos környezet megteremtésével és megőrzésével a környezet megóvására irányuló szokások alakítása.

Egészségvédelmi program területei

Gondozás

A testi, lelki, szellemi egészség egyik alapvető feltétele a gyermek testi komfortérzetének kielégítése. A gondozási feladatok teljesítése bensőséges gyermek-óvónő, gyermek-dajka kapcsolatot feltételez. A toalett használatával kapcsolatos tevékenységek figyelemmel kísérése, támogatása, szükség szerint fizikai segítség nyújtása sértheti a gyermek intim szféráját, ezért nagyon türelmesnek megértőnek kell lennünk.

A testápolás terén, akár a kéz, akár az arc megérintése szintén válthat ki elutasítást a gyermek részéről, amit el kell fogadnunk, nem szabad tolakodóan viselkednünk. A papír zsebkendő használatával kapcsolatban felhívjuk a gyermekek figyelmét annak anyagára. Az öltözködéskor fontos a helyes sorrend megismertetése, valamint az időjárás öltözködés összefüggésének felismertetése, egymáshoz igazítása. Minden korosztálynál fontos a fogápolás szokásainak megalapozása. Az önkiszolgáló feladatok elvégzése a tevékenységek többszöri gyakorlását teszi lehetővé, alakítja a gyermek énképét, segíti önállóvá válásukat. Az óvónő, dajka bemutatja, megismerteti, és figyelemmel kíséri a napi élethez szükséges

szokások fejlődését, melyek egy része az óvodáskor végére szükségletté válhat. Mivel minden tevékenységet szóbeli megerősítés kísér, ezért a napi életritmus megtervezésénél erre is elegendő időt kell biztosítani, hogy mindez nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben valósulhasson meg. A testápolás szükség szerinti pótlása az óvodapedagógus és a segítők együttes feladata.

Testi nevelés

A testi nevelés magába foglalja a gyermek testi szükségleteinek (levegőzés, pihenés, egészséges táplálkozás), természetes mozgásigényének kielégítést, gyermek egészségének, testi épségének védelmét, megőrzését, edzését. A testi nevelés, egészséges életmódra nevelés hatékonysága maradéktalanul akkor érvényesül, ha a fejlődéshez szükséges optimális környezet lehetőség szerint biztosított. Ehhez rendelkezésünkre áll egy szép nagy udvar, füves játéktérrel, fedett terasszal, sportszerekkel, bővítésre, felújításra szoruló udvari játékokkal.

Mozgás

Mozogni lehet otthon a játszótéren, az óvodában, a csoportszobában, és az udvaron.

Fontosnak tartjuk a megfelelő, kényelmes, természetes alapanyagú, jól szellőző öltözetet a szabadban és a teremben egyaránt.

A mozgásokhoz kapcsolódó gondozási feladatok elősegítik a helyes higiénis szokások kialakítását. Az óvodapedagógus feladata - dajkával megosztva -, hogy megteremtse a feltételeket a gyermekek egészséges fejlődéséhez.

Évszakonként közeli kirándulásokat, sétákat szervezünk változatos helyszínnel, megismertetjük a természetjárás szépségét a gyermekekkel, lehetőség szerint a szülőket is bevonjuk. Napi szinten, rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermekeket az egészséges életvitel kialakításra szoktatjuk, és mintát adunk a szülőknek is. Alkalmanként a szülőkkel közösen mozgásos programokat szervezünk (pl. gyermeknap), és ezzel is pozitívan befolyásoljuk a családi nevelést, a szabadidő hasznos eltöltését.

Mentális egészség

A szülő, az óvodapedagógus, egészségügyi szakemberek együttes tevékenysége támogassa a gyermekeket, a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben (dohányzás, alkohol, stb), pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érintő változásokra.

Levegőzés

A levegőzés élettani hatásán túl elősegíti többek között a hangképző szervek fejlődését, a helyes légzés kialakulását. Az óvónő törekedjen arra, hogy a minden napok során lehetőség szerint a gyermekek minél több tevékenységüket a szabad levegőn végezzék. A helyi, és az időjárási viszonyok szerint a játék, étkezés, mozgás is a szabadban történhetnek.

Környezetvédelmi tapasztalat biztosítása

Az élethez levegőre van szükség, van jó és rossz, tiszta – szennyezett levegő (szellőztetés, séták, kirándulások alkalmával).

Pihenés

A legfontosabb a pihenéshez szükséges nyugodt légkör biztosítása – az altatás hangulatához illő mese, halk zene -, a gyermekek egyéni alvásigényének és szokásainak figyelembe vételével a szükséges tárgyi és személyi feltételek megteremtése. Kényelmes a gyermekek méretéhez igazított fektetők használata, „otthoni szagelményt adó alvóka”, és légzést könnyítő-tisztító illóolajos mécses, fűtési szezonban a párologtató használata minden csoportban. Az óvónő jelenléte a pihenés teljes idejében elengedhetetlen, a gyermekek nem maradhatnak egyedül.

Egészséges táplálkozás szokásrendszerének kialakítása

A gyermekek étrendjének minőségének és mennyiségi összeállítására javaslatot adunk az étkezést biztosító szolgáltató képviselőjének. Részesítsük előnyben a vitaminban gazdag zöldségeket, gyümölcsöket, nem csak főtt formában hanem nyersen is. A nyers zöldségekből, gyümölcsökből a gyermekekkel közösen készítünk pl. frissen préselt, magas rosttartalmú gyümölcsleveket, gyümölcssalátákat, zöldség salátákat. A csoportokban heti egy alkalommal gyümölcsnapot tartunk a szülők támogatásával. A HACCP élelmiszer-biztonsági előírásokat betartva igyekszünk a gyermekeket a számukra eddig ismeretlen ételek ízével, elkészítési módjával megismertetni, közvetve modellt nyújtva ezzel a családoknak is a korszerűbb táplálkozás kialakításához. Az egészséges ételek elkészítése után, a recepteket a szülők részére közre adjuk. Óvodai rendezvények alkalmával a szülőkkel együtt is készítünk friss zöldség-és gyümölcsételeket - italokat (egészséges ételek napja, gyermek nap). A vallási, valamint

egyéb okból (pl. vegetáriánus) eltérő étkezést igénylő családok étkezési szokásait tiszteletben tartjuk. Igyekszünk a gyermekek étrendjének kialakításához partnerként megnyerni, az étkezést biztosító szolgáltatót.

Egészségvédelem, edzés

A gondozási, a testi nevelési és a mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátása, megvalósítása elésegíti a gyermekek egészségének megóvását. Ezenkívül, nagy hangsúlyt fektetünk a higiénés szabályok betartására, pl. környezet tisztántartása, portalanítása, szükség szerinti fertőtlenítése. A környezeti ártalmak kiküszöbölésére pl. energiatakarékos lámpatestek, keverőfejes, víz takarékos csaptelepek, hőfok szabályzó felszerelése a hőmérséklet szabályozására. Fedett terasz kialakítása, valamint UV szűrős napernyő a homokozó fölé védelem a káros sugárzás ellen. A légszennyeződés csökkentése érdekében magas élő sövény öltetése az udvaron, a csoportszobákban minél több zöld növény elhelyezése, megfelelő páratartalom biztosítása. Nyugtató hatású színharmónia megteremtése. Fontosnak tartjuk, hogy tájékozódjunk a szülőktől az óvodai közösségbe kerülést nem feltétlenül akadályozó betegségekről (pl. krupp, allergia, asztmatikus tünetek, lázgörcs, epilepszia, cukorbetegség), valamint az alapvető tennivalók elsajátítását és a gyermek fiziológiás szükségletének elsajátítását.

A gyermek testi épségének védelme és a baleset- megelőzés magába foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak folyamatos és tervszerű ellenőrzését, valamint karbantartását, a hibaforrások megszüntetését. A gyermeki gondolkodásmód sajátosságából, valamint a szenzomotoros koordináció zavarai adódóan következnek a tipikus gyermekbalesetek (törések, zúzódások), ezek teszik szükségessé az óvónő állandó kontrollját, a tevékenységek figyelemmel kísérését. Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük a gyermekeket (konfliktuskezelés, tolerancia).

A levegő, víz, együttes hatása biztosítja a gyermekek testi edzettségét. Ennek érdekében lehetőség szerint minél több időt kell a szabadban tölteni, az időjárásnak megfelelő ruházatban. Nyáron lehetőség szerint a víz edző hatását ki kell használni. Mindezeknél figyelembe kell venni a gyermekek közötti egyéni különbségeket, egészségi állapotukat. Lehetőség szerint a szabadban töltött idő alatt fényvédő krémmel óvni kell őket a nap káros hatásaitól. Nyáron erős UV sugárzáskor 11-15 óra között a gyermekek nem lehetnek sem a napon sem az árnyékban. A baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás szabályait az SZMSZ-ben rögzítettük. **A fejezet kiegészül az „Egészségtudatosság óvodától iskoláig” jó gyakorlat megvalósításával.**

Feladatok:

- A gyermekek életkorának megfelelő, párhuzamos tevékenységek végzését lehetővé tevő optimális életritmus kialakítása a napirendben.
- Az időkeretek rugalmas alkalmazása a gyakorlatban.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése a csoportban.
- A gyermekek szükségleteinek kielégítése a nap egész folyamán. (pl. folyadék)
- A szokás-és szabályrendszer közös alakítása a gyermekekkel.
- A kialakított szokás-és szabályrendszer betartásának figyelemmel kísérése, reális, a gyermek egyéni fejlődéséhez viszonyított fejlesztő értékelése.
- Önállósági törekvések támogatása.
- A kultúrált étkezés szokásainak megismertetése, gyakoroltatása (kanál, kés, villa használata, csukott szájjal rágás, szalvéta használat...)
- Az étkezéseknél a zsír, a cukor arányának mérséklése.
- A szülők meggyőzésével a szénsavas, túl cukrozott, serkentő szereket tartalmazó italok kiiktatása.
- Az asztalterítés technikájára, esztétikumára való odafigyelés.
- A toalett használat intimitásának válaszfalakkal és függönyökkel történő biztosítása.
- (2,5) 3 éveseknek, illetve egyéni szükséglet alapján a toalett papír használatában, a zsebkendő használatában segítségnyújtás.
- Elegendő mennyiségű toalett papír használatára ösztönzés.
- A fiúktól a WC deszkának felhajtásának, a fiú szerepnek megfelelő toalett használatnak elvárása.
- A WC lehúzásának igényre alakítása, elvégzésének figyelemmel kísérése.
- A gyermekek helyes kézmosásra, kéztörlésre szoktatása.
- A gyermek tisztaság, ápoltság igényének alakítása.
- A fogmosás technikájának megismertetése, mindennapos gyakoroltatása, a fogmosás eszközeinek rendben tartására serkentés.
- A gyermekek környezetében csak annyi tisztítószer és egyéb vegyszer alkalmazása, amennyi feltétlenül szükséges.
- Környezet barát tisztítókészletek előnybe részesítése.
- A fésű használatának bemutatása, gyakoroltatása, szükség szerinti segítségnyújtás.
- Erős napsütés, illetve hideg szeles időben – egyéni szükséglet szerint – a gyermekek bőrének krémezése.
- A felöltözésnél, vetkőzésnél egyéni szükség szerinti segítségnyújtás.

- A gyermekek időjárásnak megfelelő réteges öltözködésre szoktatása.
- A szülők megismertetése a gyermekek egészségét szolgáló ruházatának jellemezőivel: lehetőség szerint természetes anyagból készüljön, kényelmes legyen, gumírozása ne legyen túl szoros, a cipő tartsa a gyermeke bokáját.
- A ruhák összehajtásának, az öltözőszekrényben való rendben tartásának megismertetése, elvárása.
- A gyermekek levegőzésének biztosítása mindennap -10 fokig.
- A délutáni pihenéshez a csoportszoba kiszellőztetése légpárásító, illóolajos mécses használata.
- Lefekvés után mesélés, simogatással a gyermekek érzelmi biztonságának, nyugalmi állapotának támogatása.
- A balesetveszélyes helyzetek elkerülése érdekében, a gyermekek figyelmének felhívása, az óvoda berendezéseinek, eszközeinek, játékainak helyes használatára.
- Közreműködés a gyermekeket fenyegető környezeti ártalmak kivédésében: az udvarra minél több növénytelepítés, séták alkalmával a forgalmas, különösen szennyezett területek elkerülése.
- A lázas, hányós, hasmenéses gyermek elkülönítése, gondoskodás felügyeletéről, szüleinek értesítése.
- Speciális szakemberekkel testi, és lelki nevelési feladatok ellátása érdekében együtt működésre törekvés: (logopédus, gyógytestnevelő, pszichológus, gyógypedagógus)

Tevékenységek:

Az oldott, kellemes légkörben a szívesen végzett tevékenységeket nem érzik fárasztónak. A mindennapi tevékenységeik során testápolási műveleteket végeznek: mosakodnak, fésülködnek, fogat mosnak, megfelelően használják a mellékhelyiségeket. Rendszeresen, megszokott időben végzik tevékenységeiket. Öltözködésük során ruhadarabjaikat önállóan, illetve segítséggel felveszik, levetik, gombokat gombolják, kötőket kötnek, cipőjüket váltják.

Az étkezéshez szükséges tárgyakat használják. A helyi sajátosságokat kihasználva a gyerekek sokat tartózkodnak szabad levegőn az év minden szakában (úszás, kirándulás, korcsolyázás, hegyi túra).

A gyerekek a délutáni csendes pihenő alatt aktívan és passzívan pihennek. A napi rendszeres tevékenységek időtartamát az alábbi ábra mutatja. A szervezett tanulás helye a napirendben.

A fejlődés jellemzői:

3-4 éves korban

A gyerekek kis segítséggel szappannal kezet, arcot mosnak anélkül, hogy a mosdóvizet szétfröcskölnek. A szappant használat után a helyére teszik. Ruhájuk ujját kis segítséggel felhúzzák, mosdás után megigazítják. Használják jellel ellátott törölközőjüket, kis segítséggel szárazra törlik kezüket, arcukat. Használat után törölközőjüket a helyére teszik.

WC-használat után megpróbálják használni a WC-papírt. Ismerkednek a zsebkendő használatával. Szájukat ebéd után kiöblítik. Ha rövid a hajuk, akkor segítséggel megfésülik.

A gyerek felnőtt segítségével ismerkedik az egyes használati tárgyak alkalmazásával, az önkiszolgálás különböző műveleteivel, azok sorrendjével. Az edényeket önállóan kiválasztják, megfogják, s ízlésesen elhelyezik.

Az étkezéskor az edényekkel, evőeszközökkel önállóan kiszolgálják magukat. Étkezés után visszaviszik az eszközöket a helyükre. Önállóan esznek és isznak. A nem kívánt ételt a tányérjukon hagyják. Az evőeszközöket, kanalat, szalvétát megfelelően használják.

Ruhájukat segítséggel ki- és begombolják, önállóan levetik, és segítséggel felveszik. Cipőjüket le- és felhúzzák, jó cipőfűzővel segítséggel ki- és befűzik. A különféle eszközöket, a székeket önállóan elveszik, és használat után a helyükre teszik.

4-5 éves korban

Önállóan tisztálkodnak. Segítség és felszólítás nélkül (időnként ellenőrzéssel) kezet mosnak WC-használat után, étkezés előtt, a kezüket szennyező tevékenységek után. Kezüket szárazra törlik, használat után törölközőjüket felszólítás nélkül a helyére teszik. Ruhájuk ujját fel- és letűrik. Ha rövid a hajuk, fésülködnek. Önállóan mossák a fogukat. A fogápoló szereket tisztán tartják, a helyére teszik. Használják a zsebkendőket, fűjják az orrukat.

Az önkiszolgálás készségei gyakorlás útján megszilárdulnak. Az önálló munkavégzés szokásai kialakulnak.

Gondolnak az étel mennyiségének helyes megítélésére. A kanalat, a villát megfelelően használják. Étkezés közben ügyelnek az asztal és a környezet rendjére. Az asztal mellett természetes testtartással ülnek.

Kis segítséggel le- és felveszik felsőruhájukat. Próbálkoznak fehérneműik le- és felvételével. Ki- és begombolják a hozzáférhető helyen lévő gombokat, békötik a szalagokat. Cipőjüket segítséggel befűzik és megkötik.

Holmijukat rendben a megfelelő helyre teszik. Ügyelnek a saját holmijuk tisztaságára. Játékaikat, foglalkozási eszközeiket rendben tartják. Segítséggel összehajtják takarójukat. Rendet tartanak maguk körül. A lábtörlőt használják.

5-8 éves korban

Önállóan mosakodnak, törölköznek, figyelmeztetés nélkül kezet mosnak, amikor csak szükséges. Körömkefével tisztítják a körmüket. Ruhájuk ujját fel- és letűrik, begombolják, kikapcsolják. Vigyáznak a WC, mosdó rendjére, a tisztálkodási eszközöket a helyükre teszik.

Fogat mosnak, a fogápoló szereket tisztán, rendben tartják. Hajukat rendben tartják. Zsebkendőjüket használják, helyesen fűjják az orrukat.

Az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőként látják el. Segédkeznek az ágyak berakásában, foglalkoztató átrendezésében önállóan tevékenykednek, észreveszik elvégezhető feladataikat és segítséget nyújtanak társaiknak, valamint a felnőtteknek.

Iskolába lépés előtt a gyerekek önmaguk is képesek mindennapi szükségleteik életkorúknak megfelelő önálló kielégítésére.

Étkezés közben kulturáltan viselkednek. Igénylik az asztal esztétikus rendjét. Helyesen használják az evőeszközöket.

Önállóan a megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek. Holmijukat, ágyneműjüket hajtogatva helyre teszik. Ruhaneműjükkel gondosan bánnak, cipőfűzőjüket megkötik. Ha fáznak vagy melegük van, segítenek magukon.

Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára. Észreveszik, ha valami hiányzik vagy rendetlen, a rendetlenséget megszüntetik.

Módszertani alapelvek:

- A napi életritmus tervezésénél az óvónő tudatosan vegye figyelembe a gyermekek óvodában eltöltött idejét és élettani szükségleteiket, a családi nevelést kiegészítve.
- Segítse a gondozási szokások kialakítását az egyéni sajátosságok figyelembe vételével.
- Fokozott gonddal biztosítsa a baleset megelőzésének lehetőségét.
- Tegye lehetővé, hogy a szülő maga győződjék meg gyermeke problémáiról az óvodai tevékenység közben, mert így elérhető, hogy jogának, szerepének tisztéletben tartásával a gyermek nevelése, fejlesztése bizalmon alapuló, Közös ügyé váljék.

Kapcsolatok:

A nevelési terület kapcsolatban van az anyanyelvi neveléssel, mert az óvónő testi kontaktusba kerül a gyermekekkel.

A testi neveléssel, mivel az egészséges életmódra nevelés a mozgás másik nagy területe.

A naposi munkák során, az étkezési szokások kialakításánál fejlődik az esztétikai érzék, a környezet tisztaságára való igény.

A környezeti megismerésre való neveléssel: a séták, kirándulások során közvetlen kapcsolatba kerülnek a természettel, ezáltal tapasztalatszerzésre is lehetőségük nyílik.

2.3. Szocializáció, Közösségi nevelés

Feladatok:

- Biztosítsa az óvónő a gyermekek gazdag, változatos tevékenységet, az aktív és passzív pihenés életkornak és egyéni szükségleteknek megfelelő váltakozását.
- Ügyeljen arra, hogy a gyermekek szabadidejükben tevékenységeiket szabadon választhassak meg.
- Vegye figyelembe a napirend kialakításakor, hogy óvodánkban tágas udvara van.
- Tegye lehetővé a napirend rugalmas összeállításával, hogy az előre nem tervezett, de a gyermekek személyiségfejlődését szolgáló események is beillesztésre kerülhessenek.
- Vegye figyelembe a gyermekek önállóságának és ügyességének fejlődését. Biztosítson lehetőséget arra, hogy a napirend rugalmasan alkalmazkodjék az évszakokhoz.
- Tartsa szem előtt, hogy a közeli és messzibb távlatok jellege összefüggjön a gyermekek életkorával és a csoport sajátosságaival.
- Segítse elő, hogy a gyermekek én-tudata megerősödjék, én-képe a különböző tevékenységek során és a kapcsolatokban differenciálódjék.
- Tegye lehetővé a gyermekek zökkenőmentes beszoktatását.
- Segítse elő, hogy minden gyerek önálló, aktív személyként élje meg önmagát, hogy az "én és a másik" elkülönüljön.
- Ösztönözze a kölcsönös segítségnyújtásra a gyermekeket.
- Fokozatosan alakítsa a gyermekek tűrő-és konfliktust megoldó képességet.
- Vegye figyelembe, hogy a kisgyermek életében teljesítménymotívumainak alakulására a környezettel, a csoportnak kiemelkedő jelentősége van.
- Teremtse meg az óvónő az egy időben, de egymástól függetlenül folyó tevékenységek, a közös és egyéni foglalkozások, valamint a játék zavartalanságának feltételeit.

- Törekedjen arra, hogy az Ünnepek emelkedjenek ki az óvoda mindennapi életéből, de előzményei és emlékei illeszkedjenek a gyerekek természetes életmenetébe.
- Az óvónő személyes példaadásával törekedjen a másság elfogadtatására, a gyermekközösségen belül.

Tevékenység:

A közösségi nevelés eredményeként a gyerekek szívesen kapcsolódnak az óvodához, óvónőjükhöz, a hozzájuk érzelmileg közelálló társakhoz. Csoportjukkal azonosulnak, örömet szerez nekik a közös tevékenység, az együttes élmények magas érzelmi hőfoka. Szívesen teszik magukévá a közösségi szokásokat, szívesen segítenek egymásnak. Egyre jobban eligazodnak abban is, melyik társuknak mire van szüksége, és megkísérlik a segítségnyújtást. Pozitív közösségi-érzelmi beállítódásukat elsősorban cselekedeteik fejezik ki, de olykor képesek ezeket szóban is indokolni.

A gyerekek között alakuló kapcsolatokban jelentős szerepe van a beszédnek (verbális kommunikáció). Meghitt beszélgetések alakulhatnak ki az óvónő és a gyerekek, valamint a gyerekek és gyerekek között.

Bábokkal azonosulva teremtsenek kapcsolatot óvónőikkel, társaikkal.

Részt vesznek az ünnepek és óvodai események rendezvényein, átélik mit jelent nagyobb közösség tagjának lenni. A speciális szükségletű gyermekeket fejlettségüknek megfelelően bízunk meg kisebb feladatokkal.

Ünnep	Csoport zárt	Csoport nyitott	Óvodai zárt	Óvodai nyitott	Életkor
Farsang				Farsang	3-8
Nemzeti ünn.	Márc. 15.				3-8
Húsvét			Húsvét		3-8
Anyák napja				Anyák napja	3-8
Gyermekeknap				Gyermekeknap	3-8
Nagy csoport búcsúztatója				Nagy csoport búcsúztatója	3-8
Mikulás ünn.	December 6.				3-8
Karácsony			Karácsony		3-8

A fejlődés jellemzői:

3-4 éves korban

Megköszönik, ha kapnak valamit, visszaköszönnek.

A megkívánt játékszert többnyire elkérik egymástól, átadják, ha tőlük kérik, megvárják, amíg megkapják. óvatosan bánnak a játékszerekkel és más használati tárgyakkal. Vigyáznak egymás holmijára. Társaikat nyugodtan hagyják játszani, énekelgetni, rajzolgatni. Kezdenek segíteni egymásnak. Étkezésnél csendesen beszélgetnek. A kulturált Étkezés szokásait betartják. Szívesen járnak óvodába, szívesen játszanak együtt. Érdeklődnek egymás iránt, tekintettel vannak egymásra. Kezdenek kialakulni az együtt játszó párok, kis csoportok. Ha erre szükség van, bizalommal fordulnak az óvónőhöz, segítséget kérnek tőle. Kezdenek eligazodni csoportjuk életében, napirendjében.

4-5 éves korban

A gyerekek a korábban kialakult szokásokat önállóan alkalmazzák. Köszönnek az óvónőnek, a dajkának és azoknak a társaiknak, akikkel játszani kezdenek, vagy akiktől elválnak. Segítik egymást öltözés, étkezés, séta közben. Észreveszik a rendetlenséget, és az óvónő irányításával aktívan részt vesznek megszüntetésében. A foglalkozáson jelzik, ha közölni valójuk van. Megvárják, amíg társuk befejezi mondanivalóját. Jól érzik magukat az óvodában. Keresik a közös tevékenység lehetőségeit. Tudatosodik bennük, hogy összetartozó csoportot alkotnak. Az óvónő vezetésével kapcsolatot alakítanak ki az óvoda többi csoportjába járó gyerekekkel. Elfogadják -elsősorban érzelmi alapon -az óvónő kereset, útmutatását. Bizalommal fordulnak az óvónőhöz és társaikhoz, ha valamit közölni akarnak, vagy segítségre van szükségük.

Figyelnek egymás játékára, alkotására, meghallgatják egymást. Kialakul néhány gyerek iránti tartósabb rokonszenvük. Sérelmeiket, konfliktusaikat igyekeznek az óvónő segítségével feloldani. Tevékenységeikben egyre önállóbbak.

5-8 éves korban

Az eddig kialakult szokások a gyerekek igényévé válnak, amelynek természetes módon tesznek eleget. A közös tevékenységekben aktívan vesznek részt. Elfogadják az adott tevékenység által megkívánt magatartási formákat. Figyelmesen, türelemmel hallgatják meg az óvónő és társaik közlését, kérdését. Önként vagy az óvónő kérésére bekapcsolódnak a foglalkozásba. Az óvónő útmutatásainak megfelelően végrehajtják a feladatot. Tisztelettel

viselkednek a felnőttekkel. Ébredzik bennük a közösségi öntudat, örülnek a közösen elért sikereknek. Kialakul a csoport élete iránti érdeklődés.

Önállóan keresik a segítségnyújtás megfelelő formait. Az óvodai közösség életét zavaró megnyilvánulást tapasztalva kísérletet tesznek a megoldásra. Érzelmileg és értelmileg egyaránt elfogadják és követik az óvónő kereset, útmutatását. Felelősséget éreznek a vállalt feladatért, amelyet akkor is elvégeznek, ha nehézséget jelent vagy érdeklődésüket már nem köti le.

Képesek kívánságaikat, törekvéseiket módosítani, esetleg elhalasztani, ha erre szükség van. Önálló véleményalkotásra is vállalkoznak. Választanak és döntenek ismert helyzetekben. Alakul a csoport közhangulata, közvéleménye.

Módszertani alapelvek:

- Törekedjen arra az óvónő, hogy koordinálja a különböző csoportok napirendjét, a csoportok Közös tevékenységet, a csoportok közötti kölcsönös segítségnyújtást.
- Törekedjék arra, hogy a gyerekek napirendje a családban lehetőség szerint az óvodáéval összhangban legyen, és harmonikusan egészítse ki egymást.
- Vegye figyelembe, hogy a differenciált egyéni bánásmód alaptétele, a módszerek, eljárások egyénre szabottsága.
- Törekedjék arra, hogy a gyermekek életkorúknak megfelelő tevékenységet folytathassanak és abban minden gyerek a saját képességének leginkább megfelelő szinten vehessen részt.
- Törekedjék arra, hogy minden gyerek -egyéni fejlettségének megfelelően - képes legyen azonosulni a közösségi-erkölcsi igényekkel, kívánalmakkal.
- Vegye figyelembe, hogy a közösségi élet normáit kifejező szokások alapozzák meg a Községi beállítódást és a fejlettebb közösségi magatartás alakulását is.

Kapcsolatok:

A közösségi nevelés-szocializáció szoros kapcsolatban van az **anyanyelvi nevelés-kommunikációval**, mert a gyerekek közös tevékenységeik során használják a párbeszéd különböző formait, beszélgetnek.

A **vizuális neveléssel** is kapcsolatban van, mert az ünnepekre való készülődéskor - díszítéssel - környezetüket ünnepivé varázsolják. -. A **játékkal** alapvető kapcsolata van, mert a játékban

alakulnak ki azok a tulajdonságok, amelyek segítik a csoportba való bekapcsolódást, segítik, hogy minél boldogabb és megbecsültebb tagjává válják a gyermek a csoportnak.

A **munkával** is szoros kapcsolata van, mert a munkavégzés során fejlődik a felelősségérzet, az akaraterő, a tevékenység befejezésének igénye, a céltudatosság stb.

Az **irodalmi neveléssel**, mert az ünnepekre versekkel, mesével, dramatizálással, babázással készülnek a gyerekek.

A **zenei neveléssel** is kapcsolata van, mert mondókákkal, dalokkal, énekes játékokkal, teszik színeesebbé az ünnepeket.

Gyermeki tevékenységi formák

2.4. Játék

Feladatok:

- Teremtse meg az óvónő a játékhoz szükséges nyugodt légkört.
- Biztosítsa, hogy a gyerekek saját elgondolásaikat valósíthassák meg a játékban, hogy fantáziájuk, hangulataik, érzelmeik szabadon megnyilvánulhassanak.
- Teremtse meg a játék lehetőségeit a szabadban és az udvaron is. Szükség esetén ötletével segítse a játék folyamatosságát.
- Szerezzen tapasztalatokat a játék megfigyelése alapján a csoport és az egyes gyerekek fejlődéséről.
- Ismerje meg a gyerekek otthoni játékfeltételeit.
- Teremtse meg mindazokat a feltételeket, amelyek a játék fejlődéséhez szükségesek
- Differenciáltan kezelje szükség esetén a folyamatban lévő játék indirekt irányítását.
- Serkentse a gyermekket a sok párbeszédre és arra, hogy maguk próbálják megteremteni a játéktérrel, használják a játékokhoz, a megfogható eszközökön kívül, testüket, gesztusaikat, mimikájukat, egyéb kommunikatív képességeiket.

Tevékenységek:

A játék a legfőbb személyiségfejlesztő eszköz az óvodás gyermekek életében, mert benne minden tanulási tartalom: ismeret, jártasság, készség megjelenik. Eredményképpen alapozódnak a képességek és alakul a magatartás.

A játékfajták: **gyakorlójáték**: a 3-4 évesekre jellemző leginkább a gyakorlójáték, különösen az eszközhasználatban, mozgássorok kialakulásában, a testi képességek felfedezésében, manipulálásában realizálódik. (építés, rakosgatás, tárgyak húzogatása, homoköntözgetés,

kevergetés, firkálgatás: összecsengő szavak utánzása, halandzsálás, tükör előtt mimikálás, egyéb)

A gyakorló játékszereknek később a valóság érzékelésében az anyagok, eszközfelismerésében, megismerésében van nagy szerepük.

Szerepjáték: a szerepekben hordozott fantáziajáték már olyan kognitív funkció, amely a szimbolikus folyamatok igen magas viszonyait is képviselheti a beszéd, a képzeletbeli játék, a képalakítás. Ehhez a játékhoz szükséges a gyermekek átélt élményeinek sokszínűsége, a valóságos életből származó anyagok és eszközök, amelyeket a gyermekekkel közösen szerzünk be és gyűjtünk össze. A kellékek és anyagok terén a fantázia nem ismer határokat.

Szabályjáték: az alapozó játékok, szabályjátékok: mozgássorok, képiek, egyéniek vagy társasok, amikben a magányos játéktól az együttmozgáson át jutnak el a gyerekek a legmagasabb kooperációig. Értelemfejlesztő szabályjátékok, a különböző társasjátékok, kártyák, dominók, barchoba, igaz- nem igaz játékok. A mozgásos játékok körébe tartoznak az énekes játékok, amelyeknek szinten fontos szabályai vannak.

Az építő és konstruáló játék és barkácsolás: a legjelentősebb élmény a létrehozás, az alkotás öröme. Konstruálni lehet: klasszikus játékeszközökből: pl.: építőkocka, Duplo, Lego, vagy félkész anyagok, eszközökből: pl.: botok, fadarabok, kövek stb. Ide sorolhatjuk a barkácsolás lehetőséget is. A gyerekek a legkülönbözőbb anyagokba beleképzelik a kész művet, és azt igyekeznek megvalósítani.

A bábozás, dramatizálás: helyes, ha a báb elkészítését közösen végezzük, a díszlet megalkotása is érdekes feladat lehet. A báb mögé bújva a gátlásos gyermek is megszólal, lehetősége nyílik az önmegvalósításra. A báb a társas kapcsolatok alakulására is jó hatással van, hiszen a gyermek alkalmazkodik, figyel a társaira. A bábjáték fontos eszköze a gyermeki személyiség megismerésének, az élmények, az érzelmek megjelenítésének, az önkifejezésnek.

Dramatizálás: a gyermekek a dramatizálás alkalmával egyéni életük történeteit, vagy irodalmi élményüket dolgozzák fel saját érzelmi töltéssel, mely átéléssel.

A fejlődés jellemzői:

3-4 éves korban

A gyakorló játékban a gyerekek a játékos mozgást mindig ugyanabban a formában, ugyanolyan szabályok szerint ismétlik, ezekhez a szabályokhoz ragaszkodnak. Mások játékszereket és eszközöket rakosgatnak valamilyen maguk alkotta játékszabály szerint. A

hangok, a szótagok, szavak stb. ismétlés útján válnak játékká. A játék szempontjából nem a szöveg, hanem annak ritmusa és a sokszor hozzákapcsolódó mozgás a lényeges.

A szerepjáték során elsajátítják, és már betartják a játékszerekkel és az együttjátszással kapcsolatos elemi szabályokat. Jól érzik magukat társaik között, szívesen játszanak egyedül, egymás mellett, vagy két-három gyerekből álló csoportban. Képesek olyan szerepjátékok kezdeményezésére, és eljátszására, amelyek egyszerű cselekvéseket és kapcsolatokat tartalmaznak, amelyekben a résztvevők különböző jellegzetes műveleteket végeznek, különböző szerepeket töltenek be.

A barkácsolás előkészítéseként az óvónő a gyerekek bevonásával készítsen kevésbé munkaigényes, kiegészítő játékszereket.

A babázásban elsősorban a bábu mozgása kelti fel a gyerekek érdeklődését, mivel számukra a cselekvés kifejezőbb, mint a szó.

Az építőjáték során az óvónő feladata, hogy lehetővé tegye a gyerekek számára az összerakosgatás és szerkesztés örömeit.

Csak azt a szabályjátékok fogadják szívesen, amelyben nincs különösebb kötöttség, és nem szükséges hozzá az egész csoporttal való együttműködés sem.

4-8 éves korban

A gyakorló játék tartósan csak akkor jelentkezik, ha a gyerek fejlődésében lemaradt, képességei fejletlenek, tapasztalatai, élményei szegényesek, vagy amikor egy új játékszert, eszköz használatát meg nem ismeri. Gyakorló játék jelentkezik a konstrukciós és szerepjáték elemeiként is.

4-5 éves korban tartósan kialakul a kisebb-nagyobb csoportokban együttjátszás igénye. Mozgásuk, értelmi és érzelmi fejlődésük alapján megértik környezetük egyszerűbb jelenségeit, és képesek ezeket újraalkotni.

5-8 éves korban megértik és elfogadják játszótársaik elgondolásait, tevékenységük logikáját. Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz. Megfelelő tapasztalatok és élmények birtokában önállóan a játék előzetes közös tervezésében, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és eszközök megválasztásában, a szabályok betartásában. A játzócsoportok tagjai között tartós és szoros kapcsolat alakul ki.

4-5 éves korban a gyerekek segítsenek az óvónőnek a játékok megjavításában.

5-8 éves korban az óvónő segítse elő, hogy a barkácsolás, a szerepjáték, a babázás természetes eszköze, alkotórésze legyen.

4-8 éves korban a konstruáló, építő játékelemekből játékszereket is tudnak készíteni a gyerekek. Az építés, a konstruálás gyakran a szerepjátékokhoz kapcsolódik. A konstruálás fejlettebb fokán a gyerekek mind igényesebbé válnak alkotásaikkal szemben. Az óvodáskor végen alkotásaikat már önállóan, sok egyéni ötlet alapján hozzák létre, és képesek a különböző anyagok, eszközök kombinált alkalmazására is.

4-5 éves korban már olyan szabályjátékok is választhatók, amelyek megkívánják, hogy a győzelem elérése érdekében a gyerekek egyéni kívánságaikat egyeztessék társaik érdekében.

5-8 éves korban választhatnak olyan szabályjátékot is, amely nagyobb ügyességet, vagy nagyobb szellemi erőfeszítést igényel.

Módszertani elvek:

- Az óvónő élje bele magát a gyerekek által elképzelt, megteremtett játékhelyzetbe, és ezt megértve tapintatosan működjön együtt velük.
- Tartsa természetesnek, hogy a gyerekek játékának színvonala különböző, igazodjék az adott fejlettségi szinthez.
- Tartsa lényegesnek, hogy a közös játékban a gyerekek érdeklődéssel, aktivitással, igazi játékkedvvel vegyenek részt, hogy minden gyerek szabadon és minél elmélyültebben játsszon.

Kapcsolatok:

A **környezet megismerésére neveléssel**, mert az élményeit, tapasztalatait természeti és társadalmi környezetéből meríti.

Szoros kapcsolatot mutat a játék az **anyanyelv-kommunikációval**, mert nagymértékben segíti a kommunikációs és verbális képességek fejlődését. A fogalomhasználat az érzelmi állapotok kifejezése, beszéd és előadás, technikai eszközök alkalmazása terén is nagy szerep van.

A játékban a **szocializáció, közösség nevelés** is megjelenik, mivel a gyerekek szociális fejlődése biztosított, lehetősége nyílik a játszótársak megválasztására -együttműködésre, vagy elutasításra -a problémahelyzetek és a konfliktusok megoldására, a társakkal való egyezkedésre.

A játék a legfőbb személyiségfejlesztő eszköz az óvoda gyermekek életében, mert benne minden tanulási tartalom: ismeret, jártasság, készség megjelenik. Eredményeképpen alapozódnak a képességek és alakul a magatartás.

A **munkával**, mert a barkácsolás, a kézzel fogható eredményessége következtében, már a munkába átvezető tevékenység. Játékos, mert önként vállalt munka, mert a tevékenység fázisai az eredményesség érdekében nem cserélhetők fel.

Az **irodalmi neveléssel**, mert a gyakorló játékaikat gyakran mondókákkal, halandzsá beszéddel kísérik.

A **zenei neveléssel**, mert a játéktevékenységeiket gyakran kísérik dalokkal, énekes játékokkal.

A **testneveléssel**, mozgásos játéktevékenységeik során (versenyjátékok, fogócskák stb.).

Vizuális neveléssel: tevékenységeiket, produktumaikat az ábrázolás díszítő eszközeivel teszik esztétikusabbá.

Matematikai neveléssel: a tevékenységeikhez felhasznált anyagok és eszközök között kölcsönhatás, tulajdonságaik, formáik megismerése, az informatika terén pedig a játékprogramokkal.

2.5. Munka jellegű tevékenységek

Feladatok:

- Tartsa tiszteltben a gyermek szándékát a munka jellegű tevékenységekkel kapcsolatban.
- Konkrét, reális, pozitív értékelésével motiválja a gyermekeket a további feladatvállalásra.
- Biztosítsa a munkavégzés feltételeit.
- Erősítse a munkára készítő indítékokat a gyerekekben és fejlessze a munka sajátos, játéktól eltérő vonásait is.
- Teremtse meg az önálló munkavégzés lehetőségét is.
- Törekedjen arra, hogy az egyes munkafajtákat fokozatosan vezesse be.
- Biztosítsa a gyerekek tényleges aktivitását, küszöbölje ki az üres, formális tevékenységet.
- Biztosítsa a munka állandóságát és folyamatosságát.
- Tartsa szem előtt az egyes gyerekek egyéni sajátosságait és egyéni képességeiknek megfelelő munkafeladatot adjon.
- Segítse a gyerekeket az adott feladat jobb megoldására, ébresszen kedvet a további munkához.

Tevékenységek:

A naposi funkció gyakorlása során a gyerekek olyan munkát végeznek, amely nélkülözhetetlen a csoport életrendjében.

Alkalomszerű munkát végeznek a gyerekek, amikor a környezet rendjét alakítják, segítenek az óvónőnek, egymásnak és a kisebbeknek. Ajándékokat készítenek és egyéb megbízatásokat teljesítenek.

A teremben és a kertben az évszakoknak megfelelő tevékenységeket végeznek: csiráztatás, rügyeztetés, veteményes kert, virágoskert gondozása, fű gereblyézése, a falevelek összegyűjtése, az élősarok gondozása.

A fejlődés jellemzői

3-4 éves korban

A gyerekek erejükhöz mértén részt vesznek a rend fenntartásában, a csoportszoba átrendezésében, ügyelnek az öltöző, a mosdó rendjére, kérik az óvónő és a dajka segítségét. A leesett, elszórt tárgyakat összeszedik, az udvari játékszereket játék után a helyére teszik.

Figyelemmel kísérik az élősarok növényeinek gondozását. Segítenek a nagyobbaknak a falevelek összegyűjtésében, figyelik az udvar rendezését.

4-5 éves korban

A termet szükség szerint átrendezik, a játék befejezése után figyelemmel kísérik és segítik, hogy minden játék a helyére kerüljön. Az óvónő irányításával végzik naposi feladataikat. Segítenek az óvónőnek a különböző foglalkozási eszközök kiosztásában és összeszedésében. Az öltözőben és a mosdóban segítenek a tisztaság és a rend megőrzésében. Segítik a kisebbeket és egymást az öltözködésben. Teljesítik az óvónő egyéb megbízatásait.

A gyerekek folyamatosan közreműködnek az élősarokban lévő növények gondozásában. Évszónaként részt vesznek az udvari és kerti munkájában.

5-8 éves korban

Részt vesznek a csoportszoba díszítésében, rendezésében, önállóan képesek a terem díszítésével kapcsolatos feladatok ellátására. Vigyáznak a terem rendjére, helyére teszik a játékokat, eszközöket. Ünnepekre ajándékokat készítenek. Minden olyan területen segítenek, ahol erre szükség van.

A naposok önállóan dolgoznak, egyéb feladataik olyan mértékben növekednek, amilyen mértékben ezt az óvoda adottságai lehetővé teszi.

Évszónaként részt vesznek az udvar és a kert rendezésében. Önállóan termeseket, magvakat, egyéb növényi részeket gyűjtenek, és önállóan elhelyezik az élősarokban. Folyamatosan részt vesznek a növények gondozásában.

Módszertani alapelvek:

- Érvényesítse az óvónő, hogy a munka a napi tevékenységek természetes részét alkossa.
- Segítse a szülőket, hogy vegyék komolyan, tartsák tiszteltben gyermekük munkáját, megbízatásait, legyenek segítségére annak elvégzésében.
- Igyekezzen elérni, hogy minden család szoktassa gyereket a saját személyével kapcsolatos teendők elvégzésére.
- Törekedjen arra, hogy a közvetlen segítség a gyerekek önállóságának és a munka elvégzéséhez szükséges, ismereteinek, készségeinek fejlesztésében nyilvánuljon meg.

Kapcsolatok:

A munkának alapvető kapcsolata van a játékkal, mivel játékos jellegű. A munka végzése közben a gyerekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek, természeti és társadalmi környezetükről, így szoros kapcsolata van a környezet megismerésére neveléssel is. A munka elsősorban a közösségért végzett tevékenység.

A tanulással is kapcsolatban van, mivel lehetővé válik általa a kitartás, a felelősségérzet, a kötelességteljesítés gyakorlása, az önértékelés és közösségi értékelés alakulása.

Az anyanyelvi-kommunikációval is kapcsolatban van, mivel a munka folyamán beszédkontaktusba kerül óvónőjével és társaival is.

A fejlesztés tartalmi eszközei

2.6. Vers, mese

Feladatok:

- Biztosítsa az óvónő az irodalomhallgatáshoz a megfelelő helyet, nyugalmat és eszközöket. Gyermekcsoportjainkban a mesemondás kezdetét furulyajátékkal jelezze az óvónő. A gyermekek párnára ülve hallgassák az előadást.
A hátrányos helyzetű, ingerszegény környezetből kikertülő gyermekeket tegye aktív részesévé a mesei élmények átéléséhez.
- Tartsa szem előtt az irodalmi anyag válogatásakor a gyermekek életkorát, fejlettségi színvonalát és vegye figyelembe a nehézségi fokokat.
- Bővítse a gyermekek szókincset.
- Segítse elő előadásmódjával a művek érzelmi átélését.
- Tartsa tiszteltben az ünnepekhez kapcsolódó hagyományokat.
- Tegye elvezetesse a vers- és mesemondás folyamatát.
- Tegye lehetővé, hogy a gyerekek meseélményeiket játékkal és rajzzal is kifejezhessék.

Tevékenységek:

A gyerekek játékaikat, játékos tevékenységeiket gyakran kísérik mondókákkal, rigmusokkal.

A mese élményét bábozás, és dramatizálás során újrajátszva feldolgozzák.

A fejlődés jellemzői:**3-4 éves korban**

A gyerekek bekapcsolódnak a mondókák, a versek mondogatásába. Az óvónőt utánozva ritmikus mozgással kísérik a verseket, maguktól is ismételtetik a felnőttől gyakran hallott szövegeket, a nekik tetsző érdekes hangzású részleteket. Természetes, ha egy-egy szót vagy sort mással helyettesítenek.

Maguk is énekelgetnek, halandzsáznak, kedvük szerinti beszédjátékokat alkotnak. Figyelmesen, szívesen hallgatják a rövid meséket, örülnek azok gyakori ismétlésének. Képekről felismerik a kedvelt mesék szereplőit, fel tudják idézni a cselekmény egy-egy mozzanatát. Észreveszik, hogy a felnőttek gondosan, vigyázva bánnak a könyvekkel. Mímelik az olvasást.

4-5 éves korban

A gyerekek közvetlen környezetük vagy a természet jelenségeire alkalomszerűen felidéznek 6-7 mondókát, sorokat a játék tartozékaiként az óvónő kezdeményezésére alkalmanként saját maguktól is mondogatják.

Az óvónő által elkezdett érdekes hangzású, szép, 8-10 soros versek ismételtetésében ónként bekapcsolódnak. Várják és kérik a mesét, van kedvenc meséjük és mesehősök. Szórakoztatja őket a képeskönyvek lapozgatása, beszélgetést kezdeményeznek az ismert képekről.

5-8 éves korban

A gyerekek játék közben odaillő szövegeket, rigmusokat mondogatnak. Az elhangzott vers, mondóka ismétlését kérik.

10-12 mondókát, 6-8 verset megjegyeznek, 15-20 verset meghallgatnak az év folyamán. Várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a mesemondás, hallgatás feltételeinek kialakításában. Figyelmesen, csendben végighallgatják a mesét. A folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudják kötni. Van néhány kedvelt mesehősök, a vele megtörtént dolgokat beleviszik a játékukba. Az ismert mesei motívumok bábozása, dramatizálása, rajzolása kedvelt szórakozásaik köze tartozik. Az olvasást utánozzák, egy-egy betű megfejtése iránt is érdeklődnek. Ismerik az óvoda gyermekkönyvespolcát, a könyvek között eligazodnak. Vigyáznak a könyvekre.

Módszertani alapelvek:

- Törekedjen az óvónő arra, hogy a gyerekek nyelvileg tiszta és esztétikailag értékes mesét, verset halljanak.
- Tartsa szem előtt, hogy az irodalmi nevelés akkor éri el fejlesztő hatását, ha a gyerek a befogadóból maga is előadóvá válik, s az élmény a gyakorlás hatására játékában, nyelvi kifejezőképességében, egyéb esztétikai területeken is fejlődés tapasztalható.

Kapcsolatok:

Az irodalmi nevelés a legszorosabban összefonódik az anyanyelvi neveléssel, mert az irodalom művészsége kínálja a legtöbb lehetőséget a nyelv művelésére, nyelvi kultúránk elsajátítására. A versek mondogatása, mese dramatizálások fontosak a beszédnevelés szempontjából.

A vizuális neveléssel, mert vers- és meseélményeiket az ábrázolás eszközeivel jelenítik meg.

A környezet megismerésre neveléssel, mivel a természeti-és társadalmi környezetünkben merítjük az ismeretanyagot.

A zenei neveléssel, mert a népi mondókák és a népmesék az anyanyelv sajátos ritmusát, dallamát, hangzóvilágát, nyelvünk legbelsőbb törvényeinek megfelelő formában közvetítik.

A szocializáció-közösségneveléssel, mert a népi eredeti mesével erkölcsi tartalma van, belső indulati élményeket közvetít, és az erkölcsi ítéletképeséget pozitívan alakítja.

2.7. A külső világ tevékeny megismerése

Feladatok:

- Keltse fel az óvónő a gyerekek kíváncsiságát, a környezet megismerésére, gyarapítsa ismereteit.
- Tegye lehetővé, hogy minél több érzékszervvel szerezzenek tapasztalatokat.
- Biztosítsa az alkalmi és folyamatos megfigyelést a gyerekek számára.
- Tegye lehetővé a gondolkodási képességek hajlékonyságának alakulását.
- Segítse a szülőket, hogy felismerjék a gyerek környezet iránti érdeklődésének fontosságát, különösen, a hátrányos helyzetű, ingerszegény környezetből jött gyermekek esetében is.
- Tartsa szem előtt, hogy a nevelés fontos feladata a szülőföldhöz, a nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása.
- Ismertesse meg a gyerekekkel szűkebb és tágabb környezetüket.

- Törekedjen arra, hogy a gyerekeknek legyen kedvenc kirándulóhelye, melyet gyakran meglátogatnak.

Tevékenységek:

A gyerekek a természeti és társadalmi környezetükből szerzett ismereteiket játékaikban felhasználják, folyamatosan gyakorolják, munkatevékenységeikben alkalmazzák.

A fejlődés jellemzői:

3-4 éves korban

Felismerik és megnevezik főbb testrészeit. -Ismerik a legegyszerűbb testápolási tennivalókat. Tudják társaik nevét, jelét, óvónőjüket, dajkájukat nevére szólítják. Eligazodnak az óvoda épületében, udvarán. Környezetükben szerzett tapasztalataikat, élményeiket érthetően kifejezik. Tudják, hogy egyedül nem léphetnek le a járdáról, hogy az utcán csak felnőttekkel közlekedhetnek.

Felismerik és megjegyzik a valóságban és éppen azokat a gyümölcsöket, virágokat, zöldségeket, állatokat, amelyekkel megismerkedtek.

Felismerik és megnevezik környezetük tárgyainak az alapszíneket. Azonos színű, de különböző formájú tárgyakat formájuk szerint csoportosítanak.

4-5 éves korban

Ismerik teljes nevüket, meg tudják mondani kik tartoznak családjukba. Ismerik az orvos gyógyító szerepét. Óvodájuk közvetlen környékén jól tájékozódnak.

Képesek környezetük tárgyait, néhány növényt, állatot különböző szempontok szerint összehasonlítani.

Észreveszik a növények életében bekövetkező változásokat. Észrevesznek a megfigyelt természeti jelenségben néhány egyszerű összefüggést. Ismerik, és rendszeresen végzik az élősarokban, a kertben a növénygondozási teendőket.

5-8 éves korban

Ismerik lakásuk címét, szüleik foglalkozását. Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Tudják, hogy a közlekedési eszközök az emberek munkájaként készülnek.

Ismerik a környezetükben lévő néhány intézmény rendeltetését.

Felismerik és megnevezik környezetük színeinek sötét és világos változatait. Környezetükben gyakran észlelt tárgyak színeit emlékezetükben felidéznek. A tárgyak, jelenségek közötti néhány feltűnő összefüggést felismernek, rendeltetésük szerint összehasonlítanak.

A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően felsorolják. Igényesek testük tisztaságára. Felismerik a napszakokat. Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik az egyes évszakok jellegzetességét.

Ismerik a "növény" szót. Tudják, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van. Önállóan gyakorolják a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit, ismernek növényekkel kapcsolatos munkákat.

Az általuk ismert állatokat csoportosítják a szerint, hol élnek, ismerik külső jegyeiket és hasznosságukat.

Módszertani alapelvek:

- Vegye figyelembe az óvónő a gyerek természeti és társadalmi környezetére vonatkozó meglévő tapasztalatait, valamint azt is, hogy tapasztalataik családjuk és lakóhelyük eltérő jellegéből adódóan különböznek.
- T egye lehetővé, hogy a helyi természeti sajátosságokat a gyerekek megismerjek és védjek természeti értékeinket, ily módon közvetlenül találkozzanak a természetvédelemmel.
- Tartsa szem előtt, hogy a környezet megismerésére nevelés egyik alapvető feladata a szemléletformálás, a gyermek látásmódjának befolyásolása.
- Vegye figyelembe, hogy mind a társadalmi, mind a természeti környezetről szerzett ismeretek tartalma, akkor megalapozott, ha az a kisgyermek környezetének adekvát, érzelmileg telített élményhatású, az egyes gyermekek számára konkrét tapasztalatokon alapul.

Kapcsolatok:

A környezet megismerésére nevelés szoros kapcsolatban áll más nevelési területekkel, hisz ha az egész napos tevékenységek folyamatában értelmezzük, nem csupán egy foglalkozási ágra gondolunk.

A **vizuális neveléssel** (pl.: a környezet esztétikai hatása, ábrázolásban való megjelenése, formák, színek stb.).

Mindez nem nélkülözi az **anyanyelv** használatát, hisz az anyanyelv közvetítő az emberi kapcsolatokban. (pl.: beszédkésztséget fejlesztünk, szókincset gyarapítunk, miközben a természeti, a társadalmi környezettel ismerkedünk.)

A **matematikai neveléssel** (pl.: a környezet tárgyainak tulajdonsága, hosszúsága, kiterjedése, számossága, iránya, stb.) Az informatika terén: az oktató programok használatával lehetőség nyílik (állatok, növények, emberek stb.) természettudományi ismeretek bemutatására.

A **testnevelés** is szolgálhatja a környezet megismerésére nevelést (pl.: amikor a testrészek megnevezését, funkcióját fogalmazzuk meg).

Az **irodalmi neveléssel** is kapcsolatban áll, hiszen a versek és mesék által még könnyebben ismerkednek meg a gyerekek az őket körülvevő világgal.

A környezet megismerésére nevelés az a folyamat, amelybe beépíthető a többi nevelési terület. Szervesen kapcsolható a gyermekek alapvető tevékenységéhez, a **játékhoz** (pl.: a természetben gyűjtött anyagokkal játszik főzőcskét).

Tartalmában és folyamataiban konkrét összefüggést mutat a **közösségi neveléssel** (pl.: társadalmi környezetbe való beilleszkedés a szociális tanulás területén stb.)

A **zenei neveléssel** (népszokások, zenei hagyományok stb.)

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozunk a kisgyermek, így szinte természetes módon ismerkedik velük. A matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, később azonban egy részük beépül beszédükbe.

Célunk:

- A minket körül ölelő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése meg tapasztaltatása
- A matematikai érdeklődés felkeltése
- A logikus gondolkodás megalapozása

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismertetéséből adódó óvónői feladatok

- A játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása
- Logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása
- Matematikai fogalmak kifejezések, összefüggések megismertetése, meg tapasztaltatása
- Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára épülő problémahelyzetek teremtése
- A gondolatok, a probléma megfogalmazás, a pontos, egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése
- Matematika tartalmú játék kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembe vétele
- A gyermekek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása
- Szükség esetén rávezető kérdésekkel segítség
- A gyermeki tevékenység változatos formájának biztosítása: egyéni, páros, mikrocsoportos szervezéssel

- Mozgásos feladatnál a testrészek megnevezése, a velük végzett cselekvés elmondása
- A matematikai osztályozás, halmazokkal végzett feladatoknál a matematikai ítéletek megnevezése
- A térbeli viszonyok, az irányok és helyzetek pontos megnevezése

2.11. Matematikai képességek kialakulását segítő tevékenységek

Feladatok:

- Biztosítsa az óvónő a nevelés és fejlődés optimális feltételeit.
- Teremtsen kedvező helyzeteket a tapasztalatszerzésben, az élmények gyűjtésében.
- Biztosítson lehetőséget az összehasonlításra, különbségtételre, csoportosításra, sorba rendezésre, ítéletalkotásra, relációk feltárására, számlálásra, fogalomalkotásra, oksági összefüggések keresésére, geometriai tapasztalatszerzésre.
- Törekedjen arra, hogy a problémahelyzet és a probléma megoldására irányuló tevékenység önmaga is motiválja a gyerekeket.
- Biztosítsa a lehetősége arra, hogy minden gyerek jól tájékozódjék térben, majd a síkban ábrázoló világban (tükörrel való tevékenység).
- A mi óvodánkban az óvodapedagógusok a napi oktató-nevelő munkájuk során minden lehetőséget ragadjanak meg a hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztésére a matematikai nevelés terén.

Tevékenységek:

Számlálás rész- és egész viszonyának érzékelése, összemérések végzése, felületek összemérése, több-kevesebb ugyanannyi érzékelése, geometriai tapasztalatok szerzése, tükörrel való tevékenységek, fogalomalkotás, ítéletalkotás, oksági összefüggések keresése, relációk feltárása, sorba rendezés, különbségtétel. Összehasonlít mennyiségeket, halmazokat. Eldönti az állítások igaz vagy hamis voltát.

A fejlődés jellemzői:

4-5 éves korban

A fejlesztő- nevelőmunka hatására elérhető, hogy a gyerekek általában szívesen vesznek részt matematikai foglalkozásokon, örömmel használják és gyakorolják megszerzett tudásukat foglalkozásokon kívül is.

Néhány egyszerű, megnevezett tulajdonság szerint tudnak tárgyakat, személyeket, képeket szétválogatni, sorba rendezni.

Részt vesznek hosszúságok és halmazok összemérésében, és értik azt is, hogy az összeméréssel mire kapnak választ. Megszámlálás nélkül átlátanak 0, 1, 2, 3 tárgyat különféle méretben, különféle elrendezésben. Kb. hatig, tízig, megismerik a számok nevet, sorrendjét, kialakul a számlálás módja. Meg tudnak különböztetni eltérő alakú tárgyakat, építményeket.

Adott irányt mozgással követni tudnak, s értik térbeli mozgásukra, az irányok jelzésére használt alá, fölé, elé, mögé, mellé szavakat.

5-8 éves korban

A gyerekek általában képesekké tehetők arra, hogy az óvónő kérdéseit, gondolatát megértsek, kövessék. Matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolataikat szabadon is elmondják. Képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére, saját szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére. Értik és helyesen használják az év során szereplő mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat. Részt tudnak venni mennyiségek összemérésében. Elő tudnak állítani különféle elemekből különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet. Tárgyakat meg tudnak számlálni legalább 10-ig. Képesek megépíteni és kirakni térbeli és síkbeli alakzatokat.

A tükörrel való tevékenységük tapasztalat- és élményszerzésre szolgál. A térben való tájékozódás irányait értik és követni tudják, illetve helyeket kifejező névutókat. A síkban megszokott megegyezést megértik.

Módszertani alapelvek:

- Tartsa szem előtt az óvónő, hogy a matematikai tapasztalatszerzés a természetes környezetben a legeredményesebb, anyagot nem elvárt ismeretek alkotják, hanem a környezetben szerzett élmények, tapasztalatok, "matematikai" tevékenységek, lehetőségeinek kihasználása.
- Biztosítsa az óvónő, hogy a gyerekek természetes környezetben végzett megfigyeléseik alkalmával vegyék észre, hogy a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlíthatóak, szétválaszthatóak tulajdonságaik szerint, illetve saját szempontok alapján.

Kapcsolatok:

A matematikai nevelés és a nevelés többi területe között szoros kapcsolat van. Ebben kiemelkedik a **környezet megismerésre neveléssel** való erős kötődés, amely segíti a gyerekek külvilágról szerzett tapasztalatainak feldolgozását. A matematikai tapasztalatszerzéssel jól fejleszthető a gondolatok tevékenységgel, szóval történő kifejezése, tehát a **beszédfejlődést** is segíti.

A közös feladatok, közös élményt jelentenek a gyerekek számára, ezzel is erősödik a csoporttudatuk, az egyéni feladatmegoldások egyéni sikert biztosítanak, amely a feladatvállalási kedvet és az önkontroll kialakítását segítik a **közösségi nevelés** terén.

Játékuk közben nap mint nap tapasztalnak matematikai összefüggéseket, amikor problémamegoldásra törekednek, vagy a környezetük tulajdonságaival ismerkednek.

A testnevelési feladatok végzésekor a téri irányokra vonatkozó névutókat, a térben való elhelyezkedést gyakorolják.

2.8. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Feladatok

- Teremtse meg az óvónő a zenei nevelés alapvető feltételeit, tudatos tervszerű, fejlesztő hatásokat.
- Segítse a gyermeket, hogy a nap folyamán szerezhessenek zenei élményeket: (dúdolgatás, énekelgetés, zenei és zörejangok).
- Biztosítsa a fokozatosság elvét, a zenei anyag feldolgozásában, a játékok sorrendjében, a zenei képességek fejlesztésében.
- Szerettesse meg a gyerekekkel a zenét, az éneklést.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermekek megismerkedjenek a tájegység dalaival, mondókaival, táncos mozdulataival.
- Hívja fel a szülők figyelmét, az értéktelen gépi zene káros hatására.
- Segítse elő a gyerekek önállóságát a zenei tevékenységekkel.
- Segítse elő, hogy emlékezetükben minél több dallamfordulat rögződjék.
- A hátrányos helyzetű és ingerszegény környezetből kikerülő gyermekek számára is új ismereteket, gazdag zenei élményt és tevékenységet nyújtó játszóházakkal biztosítjuk a zenei képességek fejlődését.

Tevékenységek:

A gyerekek az óvodában és otthon is saját kedvtükre énekelgetnek.

Játék közben dúdolgatnak, énekelgetnek, ugyanakkor zörejeket és zenei hangokat is hallanak.

Örömmel kipróbálják és használják a hangszereket.

A mozgásos játék közben megpróbálnak együtt mozogni a dallammal, táncos jellegű mozdulatokat végeznek. A dallamfordulatok hangicsálással és dúdolgatással rögződnek.

A gyerekek az ismert helyi dalokra, mondókákra a körjátékok folyamán alkalmazzak a néptánc alaplepeseit és kartartásait.

A fejlődés jellemzői:

3-4 éves korban

A gyerekek a mondókákat, a játékdalokat és 2-3 alkalmi dalt az óvónő segítségével csoportosan a természetes mozgásnak megfelelően egyszerre mondanak, illetve énekelnek. A dalok közül legalább hatot biztosan és könnyedén énekelnek. Megkülönböztetik jól hallható eltérések alapján a magas és a mely hangokat. Egy motívumnyi változatos dallamfordulatokat megközelítően tiszta hangon visszaénekelnek.

Felismerik és megnevezik a halk és a hangos éneklést, a zörejek és a beszéd hangerőbeli különbségeit: bemutatásukra ők is képesek. Az óvónő segítségével folyamatosan tempót tartanak a természetes mozgásoknak megfelelően. Ismernek egyszerű ritmushangszereket. Használni tudják ezeket az eszközöket az egyenletes lüktetés játékos kifejezésére.

Érdeklődéssel hallgatják az óvónő énekes és hangszeres előadásában a népdalokat, modulokat.

4-5 éves korban

A gyerekek képesek a mondókákat, játékdalokat és 3-4 alkalmi dalt az óvónő kezdése után csoportosan, önállóan énekelni. A dalok közül nyolcat biztosan, helyes szövegkiejtéssel énekelnek.

Felismerik a magasabb és melyebb hangokat, beszédben, vagy hangszeren bemutatott dallamokon, oktávnál kisebb távolságban.

Átveszik a magasabban a magasabban és melyebben énekelt dal kezdőmagasságát és a teljes dallamon, felismerik a magasságbeli eltérést. Felismerik többféle hangszer hangját. Az egyenletes lüktetést éneklés, mondóka közben természetes szép mozgással követik.

A jól ismert mondókák, dalok ritmusát változatos mozdulatokkal, tapssal és ütőhangszeren is bemutatják csoportosan és önként jelentkezéssel egyénileg is. Szépen, harmonikusan járnak, mozognak együtt. A kéz és a láb mozgása ének közben koordinált.

Ismernek sokféle ritmusjátászó hangszert, tudják önállóan is kezelni a lüktetés és a ritmus kifejezésére. A játékokat kísérő mozdulatra utánzásuk igazodik a már fejlettebb mozgáshoz és a természetes járás tempójához. Megszokják, hogy a zenehallgatás órán, hogy a két-három szólam összecsengése érdekes, gyönyörködtet.

5-8 éves korban

A gyerekek tudják a mondókat, hat hang terjedelmű dalokat és 5-6 alkalmi dalt tisztán, szép szövegkiejtéssel énekelni. Tíz dalt olyan biztonsággal énekelnek csoportosan és egyénileg is, hogy elkezdni is tudják. Felismerik a magas és a mely éneklés közötti különbségeket, maguk is tudnak magasabban és melyebben énekelni, dalt kezdeni. Felelgetős játékokat két csoportban folyamatosan is el tudnak énekelni.

Ismerik a halk és a hangos közötti különbséget, tudnak halkán, hangosan énekelni, tapsolni, beszélni. Felismerik a dallamot dúdolásról, hangszerről, a hasonló fordulatokból, sajátos kezdő, erősen eltérő belső vagy záró motívumokról.

Érzékenyek a természet és a környezet hangjára, figyelik és megkülönböztetik a hangszínek finom eltéréseit zörejen, beszédhangon egyaránt. Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. Szöveges ritmusmotívumokat visszatapsolnak, esetleg kétegységnyit is, csoportosan és egyénileg is.

Az egyszerű játékos, táncos mozgásokat motívumnyi ismétlődő szakaszakkal szépen megformálják. Képesek egyensúlyváltást kívánó mozgásokra is. Egyszerű játékos táncmozgásokat esztétikusan, kedvvel végeznek, térformákat alkotnak. Ütőhangszereket használnak, képesek kísérni a csoport éneket váltakozva és változatosan, nem túl hangosan, hogy a dallam jól hallható legyen.

Az óvónő segítségével bővítik a kitalált szövegeket változatos ritmizáló szavakkal. A bemutatott élőzenét, műzenét, más népek dalait figyelmesen hallgatják.

Módszertani alapelvek:

- Vegye figyelembe az óvónő a foglalkozások meneténél a zenei feladat és az anyag jelleget, a gyerekek fejlettségi szintjét és érdeklődésüket.
- Tartsa szem előtt tervezőmunkája során a gyerekek zenei hallását, ritmusérzését, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvet, mozgáskultúráját.

- A bensőséges kapcsolat érdekében alkalmazzon, simogató, tapsolható, höcögtető játékokat, mert ezek erősítik a kicsinyek biztonságérzetet, érzelmileg gazdagítják őket.
- Vegye figyelembe az óvónő a gyermekek életkori sajátosságait és ismertesse meg a népi hagyományok alapjait.

Kapcsolatok:

Alapvető és átfogó kapcsolatot mutat az **anyanyelvi neveléssel**, mert a zenei anyanyelv kialakulását megalapozza.

Szoros kapcsolatban van az **irodalmi neveléssel**, mert a zenei élmény serkenti a gyerekek képi és irodalmi alkotások iránti esztétikai kíváncsiságukat. A **környezet megismerésre neveléssel** is kapcsolatban áll, mert lehetőség van az állatok hangjának természetbeni megfigyelésére, a természet egyéb hangjainak megfigyelésére, a környező zajeffektusokra.

Vizuális neveléssel: a hangadást kísérő mozdulatok, mozdulatsorok megfigyelése is hangsúlyos, amely a komplex élmények után az ábrázoló tevékenységben is megjelennek.

2.9. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Feladatok:

- Teremtse meg az óvónő a feltételeket, a gyerekek képi-plasztikai kifejező nyelvének, ábrázoló-és konstruáló képességének fejlődéséhez.
- Vegye figyelembe az egyes gyerekek közötti ábrázolás képességbeli különbségeit.
- Segítse a kezdeményező, a kreatív magatartás érvényre jutását.
- Vegye figyelembe a váratlan helyzeteket, és irányításában mindig igazodjék az egyes gyerekek fejlettségi szintjéhez.
- Segítse elő, hogy a szülők otthon is adjanak gyerekeknek lehetőséget az ábrázolásban.
- Vezesse be a gyerekeket a népművészet világába.
- A hátrányos helyzetű családból érkező gyermekekben az óvónő ébresszen kedvet az ábrázolás tevékenységei iránt, a sokféle eszköz biztosításával és a különféle technikák megismertetésével.

Tevékenységek:

A vizuális nevelés önmagában is összetett, sokszínű terület: magába foglalja a következő gyereki tevékenységeket: rajzolás, testes, mintázás, építés, képalakítás, konstruálás, kézimunka, a műalkotásokkal való ismerkedés és a modellezés. Épít kockákból, a csoportszoba eszközeiből, hóból, jégből, homokból: Terméseket, anyagokat, köveket gyűjt, ezekből bábokat készít.

A fejlődés jellemzői:

3-4 éves korban

A gyerekek meglehetősen biztonsággal mozognak az őket körülvevő térben. Sokoldalú látási-tapintási tapasztalataik vannak a tárgyak térbeli kiterjedéséről.

Képeikben megjelenik a személyek, tárgyak ábrázolása. Az emberi alakot rajzban, és mintázással -minimális formai jelzésekkel, de ráismerhetően - megjelenítik.

A legtöbb gyerek bátor a színhasználatban, örömet lel a színekben.

Nő a gyerekek díszítőkedve, érvényesül a firkából, karikából születő ritmusteremtő képességük a forma-és színismétlésben. Szívesen használják az alapvető technikai eljárásokat, eszközöket, anyagokat.

4-5 éves korban

Növekvő biztonsággal használják az általuk ismert nagyobb kiterjedésű teret is. Építgetés közben használják a térbeli viszonyokat, és kezdik használni a viszonzyszavakat.

Rajzaikban, festéseikben megjelenik a térbeliség jelzésének szándéka. Képesek a tagoltság, a fő részformák jellegzetességeinek a jelzésére. Tapasztalati alapon ismerik, és egyéni tetszésük szerint alkalmazzák az alapvető képi kifejezőeszközöket. Síkbeli és térbeli kompozíciókban próbálgatják a képfelület a térrész betöltését.

Igénylik a díszítést, kedvvel alkalmazzák képalakításukban és plasztikai munkáikban az egyszerű forma- és színritmusokat, a díszítés többféle technikáját.

Biztonsággal használják az ábrázolás eszközeit, és a megismert technikai eljárásokat segítségével tudják alkalmazni.

5-8 éves korban

Bátrabbak, ötletesebbek az építésben, a téralakításban. Tevékenyen részt vesznek az őket körülvevő tér, valamint a térbeli makettek berendezésében, az alapvető térvizonylatok segítségével. Képkialakításaikban egyéni módon jelezni tudják az elemi térvizonylatokat.

Biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit. Színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket. Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat. Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák, próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások, jelzésével, is. Önállóan és csoportmunkában is készítenek egyszerű Játékokat, kellékeket. Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat. Önállóan díszítenek tárgyakat.

A gyerekek többsége önmaga is elkezdni javítgatni saját készülő alkotását.

Módszertani alapelvek:

- Tegyük lehetővé a gyerekek számára, hogy megszokott, elérhető helyen mindig álljon rendelkezésre mindenféle anyag, eszköz, amivel fantáziájuknak megfelelően dolgozhatnak, alkothatnak.
- Tegyük lehetővé, hogy a gyerekek játékidőben kedvük szerint ábrázolhassanak, gyakorolhassák a technikákat, alkalmazzák játékukban. Biztosítsuk az udvari lehetőségek kihasználását, anyag, homok kréta.
- Segítsük a differenciált fejlesztést igénylő gyerekek tevékenységet, mivel a gyerekek egyéni fejlettségi szintje változó.
- Segítsük elő a természet színeire, formaira való rácsodálkozással a művészi rajzok, festmények, szobrok., épületek, népi alkotások nézegetésével a szépség iránti vonzódás alakulását, mert az építő-, ábrázoló-, alakító-, tevékenység segíti a gyerekek téri, formai és színeképzeeteinek kialakulását, gazdagodását.

Kapcsolatok:

Az **anyanyelvi neveléshez** elsősorban a szavak mögötti képzettartalom formálásával járul hozzá.

Az ábrázoló tevékenységhez és annak tartalmához kapcsolódó beszéd ösztönzésével, a mesék, versek képi megjelenítésével a gyermek gondolkodása, nyelvi kifejezőkészsége sokoldalúan fejleszthető.

Az **irodalmi neveléssel**: mivel élményeiket mozgásprodukcióval, beszéddel és vizuális tevékenység révén dolgozzák fel. Az irodalom is, mint a zene hangulatokat is közvetít, mindezeket ábrázolni is lehet (a színek, vonalak tömörsége, ritkasága, erőssége)

Tartalmában és feladataiban konkrét összefüggést mutat a **játékkal** (pl.: konstruálás, környezet alakítás).

A környezet megismerésre neveléssel (pl.: színek, formák megfigyelése stb.).

A matematikával (pl.: téri viszonylatok, síkformák).

2.12. Mozgás

Feladatok:

- Teremtse meg az óvónő azokat a feltételeket, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, növelik a szervezet teherbíró, ellenálló és alkalmazkodó képességet.
- Tartsa szem előtt, hogy a testnevelés legértékesebb anyaga a játék.
- Biztosítsa, hogy megfelelő öltözközt viseljenek a testnevelési feladatok végzése idején.
- Segítse a gyerekekhez való alkalmazkodásával, hogy az adott gyakorlatot ki-ki saját képességei szintjén hajtsa végre.
- Teremtsen együttműködési lehetőséget a családdal a mozgás megszerettetésében.
- Tartsa szem előtt, hogy a szabadban végzett számtalan tevékenység fokozza a gyerekek edzettséget, teherbíró képességet, segíti fizikai fejlődésüket.
- Tartsa szem előtt, hogy a fizikai állóképesség fejlesztése, a fizikai aktivitáson keresztül a szellemi aktivitás előkészítése.
- A hátrányos helyzetükből adódó, koruknak nem megfelelően fejlett gyermekek számára, az óvodapedagógus teremtsen lehetőséget a mozgásfejlesztéssel az értelmi képességek fejlődésére.

Tevékenységek:

Játékok: szerep- vagy utánozó játékok, futójátékok. Szervezési gyakorlatok, gimnasztika, járások, futások, támasz-, függés-, egyensúlygyakorlatok, ugrások, labdagyakorlatok.

Szeretik a mozgást és elfogadják, hogy ez mindenki számára kötelező. Nagymozgások fejlesztésénél különböző alakzatokban járnak, kúsznak, csúsznak, másznak, függeszkednek.

A fejlődés jellemzői:

3-4 éves korban

A gyerekek örülnek a mozgásnak. Ismernek és az óvónő irányításával eljátszanak futó- és fogójátékokat. Néhány másodpercig nyugodtan állnak alapállásban. Képesek körülhatárolt területen futás közben az óvónő felszólítására feléje fordulva szétszórt elhelyezkedésben megállni.

Ismerik a futás és a járás közötti különbséget. Csúsznak, kúsznak, másznak a talajon irányváltoztatással is. A labdát helyben és járás közben maguk mellett egy kézzel gurítják.

4-5 éves korban

Ismernek átfutó játékokat, el tudnak játszani csoportos versenyjátékot. A természetes járás ritmusát 12-16 lépés alatt átveszik. Összehangolt kar- és lábmunkával egyenesen és körben futnak.

Guruló átfordulást végeznek hajlított térdű terpeszállásból, zsugorúléson át alapállásba. Célba dobznak egykezes felső dobással, labdát fognak" feldobnak, elfognak és gurítanak.

5-8 éves korban

Növekszik teljesítőkéességük, mozgásuk összerendezettebbe, ügyesebbe, megfelelő ritmusúvá válik. Mozgástapasztalataik az egyensúlyozásban és ugrásban növekednek. Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak. Fejlődik tér- és idő tájékozódóképességük. Megszeretik és igénylik a mozgást. Egyéni-, csoportos-, sor- és váltóversenyt játszanak az óvónő segítségével és a szabályok pontos betartásával. Megértik az egyszerű vezényszavakat. A természetes járást ütemes járással váltakoztatják. Futnak, talicskázna, egyensúlyozna, akadályt átugrana, kislabdát hajítana, és labdát vezetnek helyben.

Módszertani alapelvek:

- Tartsa szem előtt az óvónő, hogy a testnevelés és a mozgásfejlesztő program az egész személyiség harmonikus fejlesztésére irányul. A fejlesztés nem csupán egy szűk területen (testnevelés keretein belül) valósul meg.
- Biztosítsa a gyerekek kötetlen, motivált szabad mozgástevékenységet, a konkrét fejlesztést szolgáló testneveléssel, testedzéssel, és ügyesség fejlesztő sportprogramok körültekintő szervezésével.
- Vegye figyelembe, hogy a szabad mozgástevékenység célja a természetes mozgáskedv és mozgásigény kielégítése, a tudatos környezetalakítás.

Kapcsolatok:

Szorosan kapcsolódik a **gondozás- egészséges életmódra neveléssel**, mert azok hatását felerősíti, kiegészíti.

A **szocializáció-közösségi neveléssel**, mert a közös mozgás öröme elősegíti a társas kapcsolatok alakulását. A társakhoz való alkalmazkodás mozgás közben fejleszti önuralmat, toleranciáját, együttműködő képességet, akarátát. Kialakít egy egészséges versenyszellemet.

A mozgáskultúra fejlesztése mellett, segíti a térben és időben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést, fejleszti az alkalmazkodás képességet is, így támaszkodik, illetve előkészíti a **vizuális-, matematikai-, zenei- és a környezet megismerésére nevelés** fontos kapcsolódó feladatait, ezzel is fejleszti a gyerekek személyiséget.

A testnevelést kiegészítve a JMK. óvodai program mozgásfejlesztő programjával egybeépítve tervezzük megvalósítani. A részletes kidolgozása: JMK Módszertani útmutató 116. oldaltól 128. oldalig, 131. oldaltól 133. oldalig.

2.13. Óvodánk sajátos feladatai és szolgáltatásai:

2.13.1. ÓVODÁNK GYERMEKVÉDELMI MUNKÁJA

Óvodánk gyermekvédelmi munkája végzése minden óvónő munkaköri kötelessége. "Az óvodapedagógusoknak közre kell működniük a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátásban, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények feltárásában, megelőzésében, megszüntetésében.

Előítéletektől mentes, "el és befogadó" magatartás szükség s ahhoz, hogy intézményünkben egyetlen óvoda se érezze magát peremhelyzetűnek.

Célja:

- Az egészséges személyiségfejlődést károsító hatások észrevétele.
- Mindazon körülmények feltételek feltárása, enyhítése és megszüntetése, amelyek a gyermekek egészséges testi, lelki és szociális fejlődését hátrányosan befolyásolják, illetve veszélyeztetik
- A valamely okból hátrányos helyzetbe kerültek esélyeinek javítása, segítése

Feladataink:

- Lehetőségteremtés minden gyermek egyéni képességeinek a maximális kibontakoztatására
- Segítségadás és kompenzáció – egyénenkénti bánásmóddal - a hátrányok csökkentése érdekében. Prevenció, segítségnyújtás.

- A család felhívása az emberi kapcsolatok kialakítására való képesség állandó formálásának a fejlesztésére, hogy egy-egy család "egy-egy ember ne csak magára, hanem a többiekre is gondoljon.

Elveink:

- A kisgyermek emberi méltóságának a tisztéletben tartása (humánus, megértő, egyénenkénti bánásmód).
- A család a családi nevelés tisztéletben tartása és erősítése (a gyermek a családi, melynek sajátos feladatait az óvoda nem veheti, és nem is veszi át! A szülők a legjobb óvoda is csak helyettesítheti" de nem pótolhatja). Tapintatos, személyes kapcsolattartás
- Folyamatos, segítő és nem számonkérő kapcsolat kialakításával a gyermek iránti felelősség ébrentartása.
- Titoktartási kötelezettség a családokat érintő-kérdésekben.
- Gyakorlatunkban - mely egyszerre kíséri figyelemmel a családi körülményeket és a gyermek fejlettségi mutatóit - a személyre szóló érintkezési formák előtérbe állítása. Ritkán fordul elő, hogy valamilyen körülmény megakadályozza a közvetlen viszony létrejöttét, és fenntartását.

A gyermekvédelmi látókörbe kerülés kritériumai (érintettek köre) az őket károsító hatások okai:

- Egészségügyi ártalmak
- Átmeneti érzelmi válság a családban (testvér féltékenység, válás, haláleset)
- Deviáns szülői magatartás, erkölcstelen családi környezet
- Elhanyagoló nevelés
- Családon belüli erőszak
- Szenvedélybeteg a családban
- Súlyos anyagi nehézségek
- Ingerszegény környezet
- Rossz lakáskörülmények
- Munkanélküliség
- Csonka-család
- Tartós betegség

Módszerek

- családlátogatás
- kérdőív kitöltése

- megfigyelés

Csoport-statisztika elkészítése

Diagnózis felállítása felelős: csoport óvónői

határidő: október 15.

A gyermekvédelmi munka feladatainak alapjai: A gyermek személyiségi jogainak elismerése.

- A családok megismerése, tapintatos, személyes kapcsolattartáson keresztül a peremhelyzet okainak feltárása.
- A segítségadás jellegétől függő prevenciós illetve korrekciós módszerek alkalmazása, az egyéni sorsokkal való törődés
- A speciális gyermeki képesség-szintre alapozott fejlesztő tevékenység végzése, a humánus, megértés és szeretetpótlás módszerével
- Esetenkénti hatósági intézkedés kezdeményezése
- A családra való hatékonyabb "ráhatás" érdekében kapcsolattartás felelős személyekkel, intézményekkel
- A gyermekvédelmi munka folyamatos elemzése, értékelése, és dokumentálása.

A gyermekvédelmi munkát segítő külső szervek, egyének:

- polgármesteri hivatal, gyermekjóléti szolgálat,
- a családsegítő központ
- fejlesztő pedagógus,
- nevelési tanácsadó,
- logopédiai szolgálat,
- a Tanulási Képességet Vizsgáló Bizottság.

Stratégia fázisai:

- A hátrányos vagy veszélyeztetett helyzet kiküszöbölése. Diagnózis felállítása.
- Az óvodavezető informálása.
- Közös konzultáció a csoport óvónői, gyermekvédelmi felelős, és az óvodavezető között.
- A veszélyeztetett helyzet jelentése a Gyámügyi Osztály felé.
- Kapcsolatfelvétel a szülővel, a probléma jelzése, segítség felajánlása, igényel-e segítséget?
- Jelzés a gyermekvédelmi felelősnek.

- Egyéni feladatterv kidolgozása, nevelési feladatok módszerek, segítségnyújtás lehetséges formáinak a meghatározása.
- Pedagógiai fejlesztő munka.
- Nyomon követés, a beválás vizsgálata.

Felelős: a csoport óvónői

Határidő: május 31.

Gyermekevédelmi felelős feladata az illetékes szervekkel a folyamatos kapcsolattartás, információ-csere, koordinálás, valamint az óvodásszintű statisztikák elkészítése.

A GYERMEKEVÉDELMI FELADATOKAT ELLÁTÓ INTÉZMÉNYHÁLÓZAT

Gyermekevédelmi Központ :

(Veszprém, Kossuth Lajos u. 10. Titkárság telefon: 88/423-463)

Feladatai :

- Javaslat a gyermekek gondozási helyének meghatározásához.
- Javaslat a gondozási hely megváltoztatásához.
- Ideiglenes elhelyezési feladatot ellátók kijelölése.
- A nevelőszülői hálózat működtetése.
- Az örökbefogadás előkészítése.
- Családgondozás, utógondozás .
- Szakmai segítség, ellenőrzés és tájékoztatás.

A Tapolca és Környéke Kistérség Többcélú Társulása Balaton-felvidéki Szociális és

Gyermekevédelmi Szolgálat

8300 Tapolca Nyárfa u. 3.

Gyermekevédelmi Szolgálat

Badacsonytomaj, Kert utca 8.

Vezető: Krausz Noémi Telefon: 06-30-4262207

Gyámügyi és Igazgatási Ügyintéző

Tapolca Járási Hivatal

Hősök tere 15.

telefon: 511-400

főmunkatárs: Szabóné Szakács Judit

A Pipitér Közös Fenntartású Napközi Otthonos Óvoda

gyermekvédelmi felelőse:

Horváth Erzsébet

Badacsonytomaj, Kert u. 14. tel.: 87/471-835; 571-028

Gyermekorvosa: Dr. Sellyei Ferenc

Badacsonytomaj, Kert u. 16. tel.: 87/471-282

Védőnő: Hajdú Veronika tel.: 87/471-698

**GYERMEKVÉDELEM X NEVELÉSI ÉVRE
FELMÉRÉS (október/május)**

	1.csoport	2.csoport	3.csoport	4.csoport	5.csoport	6.csoport
	Okt Máj	Okt. Máj.	Okt. Máj.	Okt. Máj.	Okt. Máj.	Okt. Máj.
Atmeneti érzelmi válság a családban						
Elhanyagoló nevelés						
Családon belüli erőszak						
Szenvedélybet eg a családban						
Súlyos anyagi nehézségek						
Ingatszegény környezet						
Rossz lakáskörülmé nyek						
Munkanélküli ség						
Csonka család						
Tartós betegség						
Egészségügyi ártalmak						
Hátrányos						
Veszélyeztetet t						
Rendszeres gyermekvédel mi támogatás						
Étkezési támogatás						
Vizsgálatok: N evelési Tanácsadó						
Vizsgálatok: T anulási Képességet V. Bizottság						

2.12.2 Az óvodai élet szervezése

Óvodánkban a nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott helyi óvodai pedagógiai program alapján történhet, és a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

Az óvodába felvett gyermekek csoportba való beosztásáról az óvodavezető dönt, a szülők és az óvodapedagógusok véleményének, valamint a nemzeti köznevelési törvényben meghatározott létszámkorlátok - beleértve a számított létszámmra vonatkozó létszám előírást is – figyelembe vételével.

Tekintettel arra a tényre, hogy homogén csoportok esetében az életkor adott csoportban sorolási szempont, ezért az emellett figyelünk a nemek egészséges arányára, továbbá a szülői igények szakmailag mérlegelt kielégítésére.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekcsoportokat – lehetőség szerint – ugyanaz az óvónő és dajka páros nevelje kiscsoporttól az iskolába lépésig.

Csoportszervezés

A helyi adottságok és az óvodapedagógusok attitűdje alapján homogén összetételű csoportokat szervezünk. A program hatékonyságát nem a csoport szervezeti kerete határozza meg, hanem az óvodapedagógus felkészültsége, rugalmassága, kreativitása, empátiája, helyzetfelismerése, azaz egész egyénisége. Azokban a csoportokban, ahol sajátos nevelési igényű gyermekek nevelünk előnyös betartani a közoktatási törvény által előírt átlagléttszámot, hiszen az óvodapedagógustól nagyobb figyelemmegosztást, differenciálási képességet, toleranciát, rugalmasságot követel.

Napirend, hetirend

Az óvodai tevékenységeket úgy szervezzük, hogy a szülők igényei szerint eleget tudjunk tenni az óvodai neveléssel, a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatainknak. A hetirend nem napokhoz kötött tevékenységeket jelent, hanem egy-egy környezeti téma köré csoportosított ismeretek, tapasztalatok, élmények feldolgozását segítő tevékenységek rendszerét.

A napirend, hetirend kialakítása a helyi adottságok, igények, lehetőségek, hagyományok figyelembevételével, a helyzethez rugalmasan alkalmazkodva történik. Az ezzel kapcsolatos szülői igényeket és elégedettségeket rendszeresen mérjük. A napirend tekintetében az udvarra történő kimenetel és bejövetel időpontjának meghatározása fokozatosan, elsődlegesen a csoport életkori sajátosságait figyelembe véve kerül kialakításra.

A program pedagógiai szemléletéből adódóan elsődlegesnek tartjuk a gyermek játékát, ezért a legtöbb időt a napirendben erre a tevékenységre fordítjuk. Mivel az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van – az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző dajkával-, ezért a napirend kialakításánál ezt az időigényt is figyelembe vesszük.

A jól kidolgozott napirend a maga rugalmas változtatásaival lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésre, elegendő időt biztosítva arra, hogy a gyermekek minden tevékenységüket befejezhessék, pontosan elvégezdhessék. Az elmélyült érdeklődéssel, belső motivációval folytatott tevékenységhez, valódi aktivitáshoz nyugalom, kiegyensúlyozott légkör, értelmes fegyelem szükséges.

A szeptember 1-jétől május 31-éig terjedő időszak napirendjét a fentiek szerint, a gyermekek biológiai (életkor, alvás-, mozgásigény, étkezés rendszeres időpontja), társas szükségleteit szem előtt tartva alakítja ki az óvónő.

Tevékenységi formák szervezési jellemzői

Az óvodai tevékenységek megszervezésénél maximálisan biztosítjuk a gyermeki jogokat – vallási, nemzeti, etnikai-, figyelembe vesszük a gyermekek aktuális állapotát, szükségleteit, érdeklődést, terhelhetőségét. Mindezek kielégítésére indirekt, a gyermeki aktivitást biztosító módszereket alkalmazunk.

A program működtetése során az óvodáskorú gyermek fő tevékenységét a játékot vesszük kiindulópontnak. A játékban megvalósíthatók a különböző fejlesztési feladatok, melyekhez az óvodapedagógusoknak megfelelő időt, helyet, és eszközt kell biztosítani, valamint olyan légkört, ahol a gyermek felszabadultan tevékenykedhet, és választhat a lehetőségek közül.

Az óvodás gyermekeke a kötetlenség a legalkalmasabb tevékenységi keret, foglalkozási forma mely biztosítja számára a szabad játékot, a tevékenység szabad megválasztását. Kötetlenségként éli meg a gyermek, azonban az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlődéséhez szükséges, differenciált tevékenykedés rendszerét. Ez a tevékenységi

forma megkívánja az óvodapedagógustól, hogy pedagógiai ismereteit folyamatosan bővítse, ismerje a gyermekek egyéni szükségleteit, aktuális fejlettségi szintjét. Érzelmi állapotát, és ehhez igazítva differenciálva előre tudjon tervezni. Tehát tudatosságot, nagyfokú szervezési készséget, áttekintőképességet és kellő kreativitást igényel.

A tevékenységek közül egyedül a mozgásfejlesztést célzó testnevelést szervezzük kötött formában. Ennek indokai:

- A mozgás baleseti forrás lehet, ezért az óvónőtől fokozott figyelmet igényel, ami párhuzamos tevékenységként nem megoldható
- A testnevelési játékok sor- és csapatversenyei, a különböző fogó-és labdajátékok több gyermek egy időben történő részvételét igénylik.

A kötött foglalkozás is lehetőséget ad a differenciálásra, egyéni fejlődési ütem figyelembe vételére. A gyermek, ha igényli, a foglalkozás befejezése előtt kiléphet a tevékenységből.

2.12.3. Óvodánk egyéb szolgáltatásai

A hagyományörző tevékenységekhez kapcsolódóan havi egy alkalommal **játszóházi foglalkozáson** vehetnek részt az érdeklődő gyerekek.

Az óvodai élet eseményeihez kapcsolódóan alkalmanként **kiállításokat** szervezünk.

2.13. Az óvoda kapcsolatai

2.13.1. Az óvoda és a család

Az óvodának legfontosabb és legszorosabb kapcsolata az óvodába járó gyermekek családjával van. A gyermek elsősorban a családban nevelődik. Jó -esetben az óvoda folytatja és kiegészíti a megkezdett nevelési folyamatot. Sajnos gyakori a családban végbement funkcionális változások következtében, hogy az óvodára hárul a fejlődésben történő lemaradások korrigálása, a családi nevelésben felmerülő hiányok pótlása.

A **családlátogatás** célja, hogy megismerjük a gyermeket közvetlen környezetében, felmerjük helyet a családban, tájékozódjunk a család nevelési elveiről, szokásairól.

Beszoktatásra azért van szükség, mert minden esetben új környezettel, emberekkel, szokásokkal találkozik a gyermek. A beszoktatás a későbbi, közösségi életet is meghatározhatja, a biztonságot nyújtó, nyugodt, szeretetteljes, családi légkör megtapasztalásával vagy ennek ellenkezőjével.

A család legfontosabb információforrása az óvodáról gyermeke hangulata, benyomásai, tapasztalatai. Intézményünkben lehetőséget adunk a szülővel együtt történő beszoktatásra, így a gyermek óvodai élményein keresztül a család is kialakít egy képet a csoportról, az óvodapedagógusról, óvodáról.

A **közös programok, ünnepek** lehetőséget teremtenek a család és az óvoda közötti kapcsolat elmélyítésére, egymás szokásainak, értékrendjének meg jobb megismerésére, nevelési elveik közelítésére. A Közös programok nemcsak az ünnepeket tartalmazzak, hanem a szülőkkel együtt megszervezett kirándulásokat, sportprogramokat, kulturális eseményeket, s az ezekre való felkészülést. Meghívott szakemberek előadásain keresztül segítséget nyújtunk, a gyermeknevelés területeihez, módszereihez. Fontos, hogy az ünnepek emelkedjenek ki az óvoda mindennapjaiból úgy külsőségeiben, mint belső tartalmukban.

Az óvoda nyitottságából adódóan fontosnak tartjuk, hogy a szülő folyamatosan tájékozott legyen a gyermekével történt eseményekről, fejlődéséről, valamint *napi kapcsolattartásra* van szüksége az óvónőnek is a gyermekkel a családban történt fontosabb eseményekről.

Szülői értekezleten az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, programokat, problémákat beszéljük meg. Feladatunk a szülők véleményének meghallgatása, igényeik, javaslataik figyelembe vétele.

Szülői kapcsolattartás helyszínei: csoportos összejövetel alkalmával az óvoda csoportszobáiban illetve az aulában, egyéni beszélgetésre a nevelői szobában adunk lehetőséget.

Az óvodai nevelőmunka nyilvánossága:

Az óvoda Pedagógiai Programját, Szervezeti és Működési Szabályzatát a szülők számára az óvónői szobában helyezzük el, ahol minden hónap első hetében hozzáférhető, olvasható a dokumentumok első példánya.

Alapelveink:

- A nevelésben az óvoda ismerje el a család elsődlegességét, tisztelje a szülőt.
- Az óvónő fogadja el a szülőt meg akkor is, ha a gyermeknevelésben súlyos hiányosságokat tapasztal.
- Kapcsolatában eresztesse az őszinte "odafordulást", az empátiát és segítő szándékot addig a pontig, amíg a szülő ezt képes elfogadni.

- A kapcsolat épüljön a tapintatra és mélyüljön el a közös programok együttes tevékenységei alkalmával.
- A szülő közvetlen kapcsolatot tarthat a logopédussal az óvónő kezdeményezésére.
- Az óvónő ismerje és fogadja el a család szokás-, szabályrendszerét, s tapintatosan befolyásolja az életmód jó szokásainak alakításában.
- A szülő tájékozódjék óvodánk helyi programjáról, mielőtt dönt, hogy vállalhassa normarendszerét. Ehhez az óvoda nyújtson segítséget.
- Az óvoda "helyi programjának" kialakításában, bevalásának figyelemmel kísérésében képviselői által vegyen részt.
- Óvodánk szülői képviseletét a Szülői Munkaközösség látja el, amelynek működési feltételeit, feladatait az érvényes jogszabályok alapján maguk alakítják ki.

Az óvoda a társadalomban elfoglalt helye szerint kapcsolatban van különböző csoportokkal, szervezetekkel, intézményekkel.

2.13.2 Az óvoda és az iskola

Az óvodából az iskolába történő zavartalan átmenet megkívánja az óvoda és az iskola nevelőmunkájának összehangolását, a két intézmény együttműködését.

Az óvoda és az iskola kapcsolatában, tartalmi együttműködésében érvényesüljön a kölcsönös nyitottság. Az óvoda fejlesztő munkája akkor tekinthető sikeresnek, ha a gyerekek örömmel, bizalommal és érdeklődéssel várják az iskolát. Ennek érdekében az óvónő tegye lehetővé, hogy a gyerekek pozitív élmények útján megismerkedjenek az iskolai életmóddal.

Az óvoda és az iskola együttműködésében érvényesüljön a kölcsönös bizalom, egymás munkájának ismerete és megbecsülése. Ez biztosítja az átmenet folyamatosságát a gyerekek számára.

Az iskolával való kapcsolatos formai, módszerei alkalmazkodjanak a helyi sajátosságokhoz, szokásokhoz, szükségletekhez és feladatokhoz. A kapcsolatok kialakításában, fenntartásában az óvoda legyen nyitott és kezdeményező.

2.13.3. Az óvoda és a közművelődési intézmények kapcsolata

Óvodánk külső kapcsolatait meghatározzák környezetünk adottságai (Helytörténeti Múzeum, Művelődési Ház, Könyvtár, Egry József Múzeum, Udvardy Erzsébet festőműhelye.)

A közművelődési intézmények rendezvényeit a gyermekek - alkalmazkodva életkori sajátosságaikhoz - érdeklődésüket figyelembe véve látogathatják csoportosan az ő vezetésével vagy egyénileg szüleikkel.

Az óvoda és a közművelődési intézmények kapcsolatában érvényesüljön a kölcsönös nyitottság.

2.13.4. Az óvoda és a fenntartó

A közoktatási törvényben szabályozott fenntartói irányítás alapján a helyi nevelési programot a fenntartó hagyja jóvá, mivel az óvoda fenntartása az Önkormányzat feladata. Szoros együttműködést jelent, a havi rendszerességgel történő intézményvezetői megbeszélés, melyen lehetőség van arra, hogy az esetleges problémákat orvosoljuk. A félévi és a nevelési évet záró értekezleteinkre valamint az óvoda rendezvényeire meghívjuk a fenntartó képviselőjét.

2.13.5. Az óvoda és a segítők

A pedagógiai munka ellenőrzésénél (felkérésre) és a szakmai tanácsadásnál a KÖRPI ill. az országos szakértői jegyzékben szereplő szakemberek segítségét vesszük igénybe.

Az orvos és a védőnő rendszeresen ellenőrzik a gyerekek egészséges fejlődését.

A Nevelési Tanácsadó, és a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság szükségszerűen vizsgálja a rászoruló gyerekeket, terápiájával javaslatot tesz a fejlesztés lehetőségére.

2.13.6 Az óvoda és a civil szervezetek

A településünkön működő szervekkel az általuk szervezett programokon és pályázatokon való részvétellel erősítjük az összefonódást.

III. A Pedagógiai Program feltételei

3.1. Személyi feltételek

Óvodánkban a nevelőmunkát 6 óvodapedagógus végzi. Átlag életkorunk 42 év, szakmai gyakorlatunk átlag: 20 év, tehát megállapíthatjuk, hogy kollektívánk középkorú. A 6 fő pedagógus rendelkezik főiskolai végzettséggel, 2 fő pedig másoddiplomával, szakirányú végzettsége -anyanyelvi-fejlesztő és korrekciós nevelő.

Az óvodapedagógusok munkáját 3 szakképzett dajka, csoportonként 1 fő segíti. A tálalókonyha működtetését 1 fő szakképzett konyhai kisegítő látja el. A személyre szabott

konkrét teendőket a munkarend tartalmazza. A hetirend kialakítása a csoportban dolgozó óvónők önálló joga.

Bizonyos speciális tevékenységek szervezésében azonban alkalmazkodnak a többi csoport elképzeléseihez (pl.: kirándulás, mozi látogatás).

A napirend kialakításakor a gyermekek kori sajátosságait -egyéni jellemzőit - és tárgyi feltételeket kell figyelembe venni. Otthoni napirend ajánlásával segítséget kell nyújtani a családi nevelés számára. Óvodánkban 3 -lehetőség szerint- homogén összetételű csoportokban neveljük a gyermekeket, amelyekben felmenő rendszerben dolgozunk.

Belső továbbképzés rendszere

A közoktatási törvényben meghatározott felsőfokú szakirányú végzettség mellett elengedhetetlen a pedagógus kreativitása, az ismeretanyag csoportra, gyermekekre lebontott tudatos, tervszerű, alkotó alkalmazása.

A pedagógiai, pszichológiai kutatások eredményei az óvodai nevelési programok sokszínűsége szükségessé teszik a óvók rendszeres belső- és külső továbbképzését, önképzését. Ezt segítik a helyi munkaközösségek, a helyi pedagógiai szakmai szolgáltató intézmények, ezek megyei és országos szintű szervezetei.

Óvodapedagógusaink szakmai felkészültségét a 277/1977(12.22) kormányrendelet értelmében kívánjuk továbbra is fejleszteni.

A továbbképzési törvény elvárásai szerint készített továbbképzési terv öt évre szólóan átfogóan, az éves beiskolázási terv évenként és személyenként is meghatározza a továbbképzések ütemezését és lebonyolítását.

A szakmai továbbképzéseket oly módon válogatjuk és ütemezzük a továbbképzési tervben, hogy azzal programunk eredményességét erősítjük. Programunkhoz illeszkedő témájú és tartalmú képzési formák közül ez idáig a következőket részesítettük előnyben.

Továbbtanulási formák:

- Közoktatás vezetői szak
- Óvodai fejlesztő pedagógus szak
- Anyanyelvi fejlesztő és korrekciós nevelő szak
- Környezeti nevelő szak

Tanfolyamok:

- Hagyományörző, kézműves tevékenységek megismerése

- Informatikai továbbképzés (ECDL)
- Gyermekvédelmi továbbképzés
- Mozgásfejlesztésre irányuló továbbképzés
- 3 év alatti gyermekek gondozását segítő képzés
- Drámapedagógia képzés
- Konfliktuskezelés képzés
- Az óvodai kompetencia alapú nevelés bevezetését segítő képzések

Óvodánk külső szakembere sajátos szakmai segítséget nyújt a fejlődésben valamilyen téren lemaradt gyermekek számára.

A logopédus heti egy - két alkalommal meghatározott napokon végzi gondozó, fejlesztő, beszédjavító munkáját.

Minden évben jó néhány gyermeknek van szüksége beszédjavító munkára, de időhiány miatt csak a nagycsoportos korúak gondozását tudja felvállalni. Szakszerű, eredményes munkájára továbbra is szükség van.

A fejlesztőpedagógus egy-egy részterület zavarai, tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek sajátos fejlesztését végzi óvodánkban. Olyan nagycsoportos korú gyermekek foglalkoztatását végzi, akiknek egy-egy fejlődési részterületen kiesésük, elmaradásuk van. A fejlesztő pedagógiát és logopédiai gondozást igénylő gyermekeket óvónőink javaslatára veszi létszámba és gondozásba a két fejlesztő szakember.

AZ ÓVODA SZAKMAI DOKUMENTUMAI

Óvodánk legfőbb szakmai dokumentuma a helyi nevelési programunk. Tartalmának gyakorlati kimunkálása a jelenlegi feladatunk.

Az óvoda éves tervét az óvoda vezetője készíti el, mely helyzetértékeléssel az adott nevelési évre vonatkozóan lebontja a program feladatait, aktualitásait (átfogó jellegű feladatok). Az óvoda éves terve meghatározza a szükséges tennivalókat, az új nevelési feladatait az óvodapedagógusok számára (ezek konkrét feladatok a felelős rendszer megtervezésével).

Megjelöli a nevelőmunka ellenőrzésének, elemzésének módszereit, idejét, tartalmát. Az óvoda éves terve tartalmazza azokat az egyéb feladatokat, amelyek a nevelés egészéhez tartoznak, javítják a működést, befolyásolják a fejlődést.

A gyermekcsoportok nevelési terve tartalmazza:

- a gyermekcsoportok szokás és szabályrendszerét (napirend, hetirend, együttélési szabályok, érintkezési szokások, a gyermekek névsora, adatai),
- nevelési, fejlesztési tervet (a fejlesztés célját, feladatát, tartalmát), a gyermekek fejlődési jellegzetességeit, eredményeit.

Az egyéni fejlesztés dokumentumai tartalmazzák:

- a gyermek anamnéziséit,
- az óvónő megfigyeléseit
- mérési eredményeket a fejlődés üteméről
- egyéb, külső szakemberek feljegyzéseit.

Fejlődési naplót a gyermekek folyamatos megfigyelése, megismerése céljából vezetünk. Itt rögzítjük (legalább félévente) az egyéni tényfeltárást a fejlesztő feladatok tervezésével minden gyermekről külön. A napló a gyermek munkáinak gyűjtésére és elemzésére is használható.

TÁRGYI FELTÉTELRENDSZER, ESZKÖZRENDSZER

Óvodánk épület adta sajátosságai – mint alapvető tárgyi feltételek – javarészt biztosítják a rendszeres folyamatos óvodai munkavégzést, a gyermekek biztonságát.

Meglévő gondunk tárgyi ellátottságunk terén, hogy rendkívül nagy hiányát érezzük egy tornateremnek, amely gyermekeink testedzését, mozgásának fejlesztését jobb feltételekkel biztosíthatná. A tornaterem az óvodák Kötelező jegyzékében, útmutatójában is kötelező fontossággal, alapvető feltételként szerepel. E helyiség az óvoda életében rendkívül fontos volna, hiányát érezzük testnevelés-foglalkozásoknak, népi táncos foglalkozásaink során.

Udvarunk, mint az egészséges életmódra nevelés színtere megfelelő, tág mozgásteret ad gyermekeink számára. Az udvar nagy részét fű borítja, melyet egész évben folyamatosan ápolunk, de a talaj egyenetlensége balesetveszélyes, ezért a talajcserével történő újrafűvesítés fontos feladat. A különféle zöld növények inkább csak díszítenek, mint árnyékot adnak. A mozgáshoz, játékhoz különféle játékszerek állnak rendelkezésre, melyeket balesetveszélyességük miatt a cseréjük csendes.

Teraszunk lehetőséget ad a hideg és rossz idő esetén a rövidebb időtartamú felfrissülésre, mozgásra. Nyári időszakban a kézműves és ábrázolási tevékenységek színterét biztosítja.

Helyi nevelési programunk megvalósításához, a nevelő munka végzéséhez szükséges eszközkészletünk javarészt adott. Vigyázunk épségére, megóvjuk állagát. A hiányzó felszereléseket igyekezünk beszerezni folyamatosan.

Alapvető tárgyi felszereltségünk az elkerülhetetlen használdás következtében kopik, rongálódik. Pótlása az OM 1/1998 rendeletének megfelelően folyamatosan történik.

A csoportszobák bútorai gyermekszékek, gyermekasztalok, fektetőároló, szekrények, gyermekfektetők, szőnyegek pótlása, cseréje megtörtént. A helyiségek függőnyeit, a gyermeköltözők függőnyeit, a gyermekmosdók polcait pótoltuk, kicseréltük.

Az étkezéshez szükséges edények, poharak, csészék elhasználódását folyamatosan pótolni kell, ugyanúgy az abroszokat.

Az elhasználódott alapvető felszereltség folyamatos, tervszerű pótlása elengedhetetlenül fontos az egészséges életmód és a program tartalmi pilléreinek, a fejlődés eredményességének biztosításához.

A kötelező felszereléseket fenntartói támogatással és pályázati segítséggel szeretnénk biztosítani. A nevelőmunkához szükséges eszközállomány sokrétű. Minden területen megfelelőnek mondható az ellátottság.

A játékhoz szükséges felszereltségünket folyamatosan bővítjük.

- Különösen a játszósarkok gyermekbútorait (babaszoba, babakonyha), felszereléseit sikerült felújítani, fejleszteni. A szerepjáték eszközeit is ide soroljuk, melyeket lehetőségeinkhez mérten kisebb-nagyobb mértékben pótolunk, beszerzünk.
- A kirakó, építő játékok vonatkozásában stabil állagú és legcélszerűbb, legpraktikusabb a gyerekek körében a legkedveltebb a Duplo és Lego játéksalád. Ezeket a játékokat egyszer kell megvásárolni, elhasználódásuk minimális.
- Óvodánk programjához illeszkedik a természetes anyagok felhasználása. Már több éve elhatároztuk nevelőinkkel, hogy törekszünk a fából készült játékok beszerzésére, a fajtékok széleskörű használatára. A fa tartós, a belőle készült játék esztétikus kivitelű, a gyermekek egészségnevelésére kedvező hatású.
- A gondolkodást fejlesztő játékok körét is minőségi játéksaláddal igyekszünk bővíteni, melyek esztétikusak, tartósak, és a célnak legjobban megfelelnek. Így a Ravensburger játékok, és más kiváló játék beszerzését helyezzük előtérbe.

- Hagyományörző programunkhoz sokféle textíliára, vászonra, gyapjúra, agyagra, szövőkeretekre, rafiára van szükség. Ezeket az anyagokat pályázati úton szerezzük be folyamatosan.
- Gyermekkönyvtár állományunkat pályázati lehetőséggel bővítettük éveken át. A gyermekkönyvek célszerű, esztétikus tárolásához a gyermekek testméretének megfelelő könyvespolcokat biztosítunk, ahol a gyermekek könnyen elérhetik, levehetik, lapozhatják a szép könyveket.
- Szakkönyvállományunkat éveken át pályázati támogatással bővítettük.
- Irodai bútoraink cseréje, felújítása is folyamatos.
- ISDN telefonvonallal, Internet hozzáférhetőséggel bővült a korszerű munkavégzés feltételrendszere.

A program megvalósításához szükséges eszközök és felszerelések részben, rendelkezésünkre állnak, melyek hiányosak a kötelező minimális eszköz- és felszerelési jegyzék előírásaihoz képest. Ezek beszerzése, folyamatos pótlása (elhasználódás miatt) és korszerűsítése szükséges.

Helyiségeink

Helyiségeink megnevezés	Előírás	Tényleges állapot
csoportszoba	3	3
tornaszoba	1	-
logopédiai foglalkoztató	1	1 (közös a fejlesztővel, könyvtárral)
egyéni fejlesztőszoba	1	1 (közös a logopédiával, könyvtárral)
játszóudvar	1	1
óvodavezetői iroda	1	1
óvodatitkári iroda	1	-
nevelőtestületi szoba	1	1
orvosi szoba	1	1 (közös az óvónői öltözővel)
gyermeköltöző	3	3
Gyermekmosdó, WC	3-3	3-3

Felnőtt öltöző	1	2
Elkülönítő szoba	1	1 (közös az orvosi szobával és az óvónői öltözővel)
Melegítőkonyha	1	1
Tálaló-mosogató, étkező	1	1
Felnőtt mosdó	1	2
Felnőtt-WC	1	3
Mosléktároló	1	-
raktár	1	1
szertár	1	1

Helyiségeink bútorzata és egyéb berendezései tárgyai

Helyiség berendezései	Előírás	Tényleges állapot
Óvodai fektető	60	75
gyermekszék	60	150 az ebédlőivel együtt
gyermekasztal	A gyermeklétszám figyelembe vételével	29
fényvédő függöny	ablakonként 1	ablakonként 1 függöny
szőnyeg	Csoportszoba egyötödének lefedése (3)	Csoportonként 3
Játéktartó szekrény vagy polc	Csoportonként 2	Csoportonként 4
Fektető-tároló	Csoportonként 2	Csoportonként 1
Elősarok-állvány	Csoportonként 1	-
hőmérő	Csoportonként 1	4
Óvodapedagógusi asztal	3	3
Felnőtt szék	6	6
Eszköz előkészítő asztal	3	3
Textiltároló szekrény	3	1
Edény és evőeszköz tároló szekrény	Csoportonként 1	A konyhában 2
szeméttartó	3	3

Tornaszoba	1	-
tornapad	2	2
tornaszőnyeg	1	2
bordásfal	2	-
Óvodai többfunkciós mászókészlet	1	-
Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	3 gyermek egyidejű foglalkoztatásához	110
Logopédiai foglalkoztató		
tükör	1	1
asztal	1	2
szék	2	3
szőnyeg	1	-
Játszóudvar		
Kerti asztal	3	-
Kerti pad	6	-
Babaház	3	1
Udvari homokozó	3	1
Takaróháló	3	-
Mozgást fejlesztő eszközök	30	10
Óvodavezetői iroda		
Íróasztal és szék	1-1	1-1
tárgyalóasztal	1	-
szék	2	3
telefon	1	1
könyvszekrény	1	1
iratszekrény	1	1
Nevelőtestületi szoba		
asztal	6	1
szék	6	6
könyvtári dokumentum	500	479
könyvszekrény	2	4 polc

Tükör	1	1
mosdókagyló	1	-
Orvosi szoba	Berendezése, felszerelése a 26/1997. (IX.3) NM-rendelet szerint	Megfelelő
Gyermeköltöző		
öltözőszekrény	Gyermekeként 1	75
Gyermekmosdó, WC		
törölközőtartó	Csoportokként a gy. Létszámnak megfelelően	Megfelelő
Falitükör	Csoportonként 3	Csoportonként 1
hőmérő	Csoportonként 1	1
Fogmosópohár-tartó	Csoportonként 1	3

Tisztálkodási és egyéb felszerelések

Megnevezés	előírás	Tényleges állapot
Fésű, fogkefe, fogpohár	Gyerekeként 1-1	Gyerekeként 1-1
Ruhakefe, körömkefe, szappantartó	Mosdókagylónként 1-1	9-9
Törölköző	Felnőtt- és gyereklétszám szerint 3-3 (180 gyermek, 30 felnőtt)	135 és 20
Abrosz	Asztalonként 3 (87)	36
takaró	60	75
ágynemű	120	150
lepedő	120	150

Felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök

Eszköz megnevezése	Előírás	Tényleges állapot
Szennyesruha-tároló	1	1

Mosottruha-tároló	1	-
Mosógép + centrifuga	1-1	1-1
Vasaló	1	1
Vasalóállvány	1	1
Szárítóállvány	1	2
Takarítóeszközök	1	1-1
Ásó, kapa, gereblye, locsoló	1-1	1-1
Hűtőgép	1	2
Porszívó	1	1

Nevelőmunkát segítő játékaink és egyéb eszközeink

A játékok és eszközök megnevezése	Előírás	Tényleges állapot
Különféle játékformák eszközei	Csoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiség	Megfelelő
Mozgásfejlesztő eszközök	Csoportonként a gyermeklétszámnak megfelelően	Megfelelő
Ének, zene énekes játék eszközei	Csoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiség	Pótlása szükséges (elhasználódtak)
Anyanyelvi és kommunikáció fejlesztéséhez	Csoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiség	Megfelelő
Értelmi képességet fejlesztő	Csoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiség	Pótlása szükséges
Ábrázolótevékenységet fejlesztő anyagok, eszközök	Csoportonként a gyermeklétszámnak megfelelően	Folyamatos pótlása szükséges
Természeti, emberi, tárgyi környezet megismerését segítő eszközök, anyagok	Csoportonként a gyermeklétszámnak megfelelően	Folyamatos pótlása szükséges
Munkajellegű tevékenységek eszközei	Csoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiség	Nem megfelelő

Nevelőmunkát segítő egyéb eszközök:	Előírás	Tényleges állapot
videó	1	1
televízió	1	1
magnetofon	2	2
diavetítő	1	1
vetítővászon	1	1
Hangszer (pedagógusoknak)	1	3
Hangszer (gyermeknek)	Csoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiség	megfelelő
Egyéni fejlesztést szolgáló	Csoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiség	megfelelő

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének további speciális eszközei

Eszközök megnevezése	Előírás	Tényleges állapot
Beszéd fogyatékosok		
120*180-as tükör	1	1 db Más méret
Logopédiai alapkészlet	1	-
Hallási fogyatékosok		
Dallamíró	1	-
Hallásvizsgáló és hallókészülék-tesztelő felszerelés	1	-
Vezetékes vagy vezeték nélküli egyéni, ill. csoportos adó-vevő készülék	Gyerekenként 1	-
Különböző nyelvi kommunikációs szinteknek megfelelő kifejezések képi megjelenítésére alkalmas elektronikus információhordozó	1	-
Nyelvi kommunikáció vizuális, auditív megjelenítésének ellenőrzésére alkalmas eszköz	1	-
Szurdologopédiai eszközök	1	-

Látási fogyatékosok		
Olvasó televízió	1	-
Hatrekeszes doboz, gombás tábla, szöges tábla, csörgő labda	Gyerekenként 1-1	-

Egészség - és munkavédelmi eszközeink

Az eszköz megnevezése	Előírás	Tényleges állapot
Étel – mintavételi készlet	1	1
Mentőláda	1	1
Gyógyszerszekrény	1	1
Munkaruha	Törvény alapján	Megfelelő
Védőruha	Törvény alapján	Megfelelő
Tűzoltó készülék	Törvény alapján	Megfelelő

Az óvodai alapeszközöket kiegészítve a program eredményességét hatását erősítik a következő **speciális eszközök**:

- Egész alakot láttató tükör
A testséma fejlesztés fontos és hasznos kelléke sok játéklehetőséget hordoz magában. Segítségével a gyermek képet alakíthat ki önmagáról, testéről, fejlődik „én” tudata.
- Lateralitást jelző karszalag
A kéz, később a test jobb-bal oldalának megkülönböztetését segíti a testnevelési foglalkozáson (de játékidőben is) A jobb csuklón viselhető színes szalag, gumipánt.
- Fejlesztő játékok
A játékeszközök vásárlásánál fontos az óvodapedagógus tudatos odafigyelése arra, hogy melyik játék milyen részképességet fejleszt használatkor.
- Mozgást fejlesztő tornaszerek, napi játékos használatra
A testnevelés-foglalkozáson felhasznált eszközök közül néhányat célszerű a csoportszobában is felhasználni. Ezzel a gyermekek játékidőben is gyakorolhatják a mozgásfejlesztő feladatokat ill. újabb játékokat is kitalálhatnak.
- Hagyományos óvodai játékok berendezési tárgyak
A meglévő eszközök tudatosabb használata a program szellemében. Újak vásárlásánál is ezeket a szempontokat érdemes előtérbe helyezni.
- Szakkönyvek, folyóiratok
Az újabb pszichológiai, pedagógiai módszertani kutatások folyamatos figyelemmel kísérése elengedhetetlen a program korszerűsítése érdekében.

Az 1/ 1998 (07.24) OM rendelet 2. § -a rendelkezik a nevelési- oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléseiről.

A rendelet tartalmát összehasonlítottuk intézményünk már meglévő eszköz és felszerelés állományával. A feltárt hiányosságokat a táblázat tartalmazza. A kötelező eszköz és felszerelési jegyzékét, a folyamatos ellátást biztosítja.

Az évenkénti eszközfejlesztés részletes költségigénye a tárgyévek költségvetésének mellékletét képezik.

IV. Az óvodában folyó nevelőmunka ellenőrzési értékelési mérési és minőségfejlesztési rendszere

Az ellenőrzést, értékelést, mérést és a minőségbiztosítást a hazai oktatáspolitikai alapvető célkitűzései közé törvényerőre emelte. A minőségfejlesztés középpontjába állítása tudatos, szervezett hosszú távú program. Megvalósítása csak lépésről lépésre történhet. Meggyőződésünk, hogy elengedhetetlen a munka értelmes megosztása, a TIM munka előnyeinek kihasználása. Fontos feladatként jelöltük meg nevelési programunk felülvizsgálatát, elemzését, módosítását és szükség szerinti újrafogalmazását, korszerűsítését. Óvodánk munkáját rövidebb és hosszabb távra meghatározó nevelési dokumentumunk fő értékeit elért eredményeinket, és jövőbeni terveinket megismertetjük szűkebb és tágabb környezetünkkel.

Minden emberi munkának teljesítménynek szüksége van a visszajelzésre, a megerősítésre, a hibajelzésre. A célok megválasztása, s az odavezető út a módszerek megkeresése is feltételezi a kiindulási helyzet tisztánlátását. Saját teljesítményünk ismerete jelenti a tájékozódási pontokat, s egyben a motiváló tényezőket a színvonal megőrzésére, elismerésére, a sikerélmény megszerzésére. Létfontosságúak tehát azok a tényezők, folyamatok, amelyek a teljesítmény milyenségéről tájékoztatnak, visszajelzést adnak.

Ilyen fontos visszajelző tényező az ellenőrzés, az értékelés, a mérés, és a minőségbiztosítás, melyek segítik nevelési programunk eredményes megvalósítását.

Az ellenőrzéssel a hatékony működést segítjük elő. Az ellenőrzést az intézmény működésének vizsgálata, a hatályos jogszabályok és a nevelési program alapján. Mindig ténymegállapításokra épül, objektív. Az ellenőrzés lehet külső és belső.

1. A pedagógia munka belső ellenőrzésének és értékelésének rendje

- A belső ellenőrzési rend kiterjed a nevelő munka egész területére, a komplex foglalkozások rendszerére, és a foglalkozáson kívüli időre is.
- A nevelő munka belső ellenőrzésének megszervezéséért, és hatékony működtetéséért az óvodavezető a felelős.
- Az ellenőrzés területeit, konkrét tartalmát, módszerét, és ütemezését, a nevelési évre elkészített Ellenőrzési terv tartalmazza, melyet nyilvánosságra kell hozni.
- Az Ellenőrzési tervben nem szereplő esetenkénti ellenőrzések lebonyolításáról az óvodavezető dönt. Rendkívüli ellenőrzés megtartását kérheti az óvodavezető-helyettes is a minőségbiztosítás kiépítéséért felelős személy.
- Az óvodavezető jogosult az intézményben folyó valamennyi tevékenység ellenőrzésére. Az ellenőrzéseket megoszthatja helyettesével.
- Az ellenőrzés és az értékelés alapja a pedagógiai munka hatékonyságának mérése.
- Az értékelés a kitűzött célok és feladatok gyakorlattal való szinkronja alapján tényszerű összehasonlítással történik.
- A belső ellenőrzés rendjét oly módon kell kialakítani, hogy 2-3 évenként valamennyi pedagógus munkája értékelést kapjon. A pedagógus kérésére minősítést szükséges készíteni.

2. Az ellenőrzés és értékelés célja

- A Pedagógiai Program pedagógiai elveinek számonkérése.
- Ésszerű tudatos kontroll az elmélet és gyakorlat között.
- Az értékelő kultúra fejlődése.

3. Az ellenőrzés és értékelés alapelvei

- Objektivitás, alaposág, rendszeresség.
- Pedagógiai önállóságra és bizalomra épülő szabályok betartását feltételező pedagógus szabadság.
- Pozitív megerősítés, jelzés, segítségadás, javaslat, rávezetés, útmutatás.
- Önellőrzési képesség fejlesztése, a teljesítmény önálló kontrollja.

4. Az ellenőrzés és értékelés kiterjedése

- Pedagógiai dokumentumokra.
- A PP megvalósításának gyakorlatára.
- A gyermekek és csoportok fejlődésére.

- Az óvónő elméleti felkészültségére.
- A munkakörrel kapcsolatos feladatok elvégzésének módjára minőségére.
- A nevelési eljárások szabály- és szokásrendszere.

5. Az ellenőrzés módszerei

- A csoportokban folyó nevelőmunka folyamatos látogatása.
- Dokumentációk vizsgálata.
- A gyermekek egyéni tevékenységének vizsgálata.
- Beszámoltatás szóban írásban.

Az ellenőrzés fajtái

tervszerű: előre megbeszélt szempontok szerint

spontán és alkalmoszerű

Miért van rá szükség?

- A problémák feltárása megoldása érdekében.
- A napi felkészültség felmérése érdekében.

A ellenőrzés tapasztalatait az érintettekkel egyénileg is ismertetni kell. Az általános tapasztalatokat a feladatok egyidejű meghatározásával a nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken ismertetni, összegezni és értékelni kell.

Az ellenőrzés ideje:

A Pedagógiai Program helyzetét, bevalását, eredményességét, évenként folyamatosan vizsgálja a TEAM és az óvodavezető.

- Helyzetértékelés, nevelési évet nyitó- és záró értekezleteken a partnerek elvárásainak figyelembe vételével.
- Folyamatos értékelés évente a munkatervnek megfelelően a PP egy-egy területére vonatkozóan. Alapja a nevelő fejlesztőmunka közvetlen megfigyelése.
- Összegző értékelés 4 évente a PP értékeinek illetve továbbfejlesztésének megállapítására vonatkozóan.

A PP módosításának előírásai

- A PP érvényessége 5 évig tart.
- Módosítása a nevelőtestület javaslatára, illetve felmért jogos partneri igény alapján történik.
- A módosítást írásban kell előterjeszteni az óvodavezetőnek.
- Nevelőtestület elé terjesztés.
- Véleménykérés szóban majd írásban.
- Döntés elfogadása írásban.
- A döntést előkészítő szervei: nevelőtestület, szülői közösség választmánya.
- Jogszabály következtében
- Fenntartó által kijelölt új tevékenység következtében

Az értékelés során a szakmai célkitűzéseket hasonlítjuk össze az intézmény pedagógiai tevékenységeinek eredményeivel. Célja, az eredményesség javítása, az értékek felszínre hozása, a megerősítés, valamint a hiányok, hibák feltárása, kijavításokra tett javaslat.

A mérés pontosan azt jelenti, hogy olyan megfigyelési eljárásokat alkalmazunk, amelyekkel eljutunk a megismeréshez. A megismerés adott pillanata, ha az eredményeket regisztráljuk, rögzítjük. Ez a regisztrálás egy adott állapotot jelöl. Az érés lélektani folyamat, és ez az 5-6-7 éves gyermekeknél rendkívül változó, megfigyelhető a viselkedésben, cselekvésben, kommunikációban. A gyermek érzelmi lény, viselkedése tükrözi a lelki folyamatokat, ezzel együtt gondolkodási tevékenységet is.

Óvodás korban a különböző képesség egymástól eltérő, nem egyformán fejlődik. Míg az egyik területen látványos a fejlődés (mozgás), addig a másik területen még szunnyadó képet mutat. (beszéd, képzelget, vizualitás).

Óvodánkban rendkívül finom, úgynevezett puha mérésekkel próbálkozunk gyermekeink készségfejlődésének megismerését illetően. Nevelő közösségünk által alapvetően elfogadott és összeállított eljárásként kimunkált mérési szempontokat alkalmazunk.

A minőségbiztosítás által megismert technikákkal és módszerekkel mérjük gyermekeink elégedettségét, és elégedetlenségét is.

Az ellenőrzésre, mérésre, értékelésre jogosultak köre:

- A nevelőmunka ellenőrzése, értékelése, intézményen belül elsősorban az óvodavezető feladata, de jogosult erre a vezető-helyettes, szakmai munkaközösség vezető is.
- A PP ellenőrzését, gyakorlati megvalósítását a TEAM végzi. A ő ellenőrző munkájuk kiterjed a nevelőmunka egész területére a PP tartalmának megfelelően. Az ellenőrzés

során az óvodapedagógus munkáját ellenőrzi a TIM arra vonatkozóan, hogy a PP előírásait milyen mértékben hajtják végre. A „pipalista” feltérképezi, láthatóvá és egyértelművé teszi az egyes nevelési területek helyzetét.

- Mérést alkalmaznak az óvónők, a fejlesztőpedagógusok, - mely elsősorban megfigyelést – a gyermekek egyéni fejlődésének nyomon-követése érdekében történik.
- Az önértékelés során mindenki elsősorban önmagával szembesül.

Felhasznált irodalom

- Ákoshegyiné Dr. Hild Gerda -Simonné Christián Anikó: Prevenció
Famulus kiadói iroda Bp. 1995.
- Balázsné Szűcs Judit: Miből lesz a cserebogár Alex-typo Bp. 1992.
- Csaszttvan Istvánné -Kuligáné Tamás Mária: Fonémahallást fejlesztő játékok, mondókák,
versek óvodásoknak
- Békés Megye Képviselő-testülete Pedagógiai Intézete Békéscsaba 1994.
- Fejes Erzsébet - Kanczler Gyuláné Dr. : Mesélő természet
Kincs Könyvkiadó 1995.
- Gálné dr. Rideg Ildikó -Keresztényi Magda: Az iskolaelőkészítő kompenzálás lehetőségei
Békés Megye Képviselő-testülete Pedagógiai Intézete Békéscsaba 1994.
- Dr. Hamza István: Testnevelés az óvodában
Magyar Testnevelési Egyetem Budapest 1997.
- Dr. Hegyi Ildikó: Siker és kudarc a pedagógus munkájában
OKKER Oktatási Iroda Budapest 1996.
- Mérei Ferenc -V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan
Gondolat-Budapest 1985.
- Kompetencia alapú óvodai programcsomag
Suli – Nova Budapest 2006.
- Nagy Jenőné: óvodai programkészítés, de hogyan?
NAT-TAN sorozat O.K.I. Bp. 1996.
- Óvodai nevelés országos alapprogramja Kódexpress 36/1996.
- Az Óvodai Nevelés Programja Országos Pedagógiai Intézet 1989.
- Pereszlenyi Éva: A Helyi Óvodai Nevelési Program HOP szakmai feltételrendszere
Alcius BT Bp. 1997.
- Óvodai Program Alcius BT Bp. 1997.
- Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában Alex-typo 1992.
- Ranschburg Jenő: Szeretet, erkölcs, autonómia Integra-Projekt Kft Bp. 1993.
- Dr. Tótszőllősné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában
FER-CO Kft -Váci Offszet Kft 1994.
- Óvodai Nevelés 1997/1.sz. Fodorné dr. Földi Rita: Komplexitás az óvodai foglalkozásokon

Óvodai Nevelés 1997/1.sz. Fodorné dr. Földi Rita: Komplexitás az óvodai foglalkozásokon
 Óvodai Nevelés 1994/6.sz.. Gárgyán Istvánné: Szülő-gyermek-óvónő
 Óvodai Nevelés 1994/3.sz. Gyulai Tamásné: A család és az óvoda
 Óvodai Élet 1997. V. évf. 3. sz. Herczeg Györgyné: Óvodai programkészítés
 Óvodai Nevelés XLVI. évf. 1993. Holló Istvánné: A számítógép sokoldalú felhasználása
 Óvodai Élet 1996. IV. évf. 3.sz. Kardos Judit: Az egészséges életmódra nevelés ma
 Óvodai Nevelés 1997/3.sz. Katona Kálmánné: Közös felelősséggel a boldog gyermekévéért
 Óvodai Élet 1997. V. évf. 4.sz. Makai Éva: A gyermeki jogok és az óvoda
 Óvodai Nevelés 1995/1.sz. Mongyik Béláné: "Mint jó mama egy családban"
 Óvodai Nevelés 1997/5.sz. Nagy Balázsne Szarka Júlia: Az óvodai zenei nevelés iskola-
 előkészítő szerepe
 Óvodai Nevelés 1997/4 sz. Dr. Németh Lászlóné: Együtt, egymásért
 Óvodai Nevelés 1997/7 sz. Pápai -Breiner-Hecker: Empátia
 Óvodai Nevelés 1997/9 sz. Radicsné Pintér Ilona: A programépítés útján
 Óvodai Nevelés 1996 Jász. Szabóné Karácsonyi Hajnalka : Beszédfejlődés- beszédfejlesztés

1993 évi LXXX. törvény a közoktatásról

1996-os évi, LXII. közoktatásról szóló 1993. LXXIX. törvény módosításáról

Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. tv.

363/2012. (XII.17.) korm. rendelet

1997 évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

Egyezmény a gyermek jogairól

Fábián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program Bp. 1996.

Porkolábné Dr. Balogh Katalin -Dr. Páli Judit - Pintér Éva - Szaitsné Gregorits Anna:

Komplex Prevenciós Óvodai Program Bp. 1996.

Pipitér Közös Fenntartású Napközi Otthonos Óvoda 8258 Badacsonytomaj, Kert u. 14.

Érvényességi rendelkezések

A helyi nevelési program érvényességi ideje:

4-5 év

A módosítás módja:

A nevelőtestület többségi indítványára a felülvizsgálat során felmerült indokok alapján.

Véleményezte:

.....
szakértő

Jóváhagyta:

.....
fenntartó

Nevelőtestület:

Az óvoda nevelőtestülete, az ismertetett módosításokkal, kiegészítésekkel az SZM Sz-el összhangban, egyöntetűen elfogadta az Óvodai Pedagógiai Programot.

.....

.....

.....

Egyetértését nyilvánította:

.....
N. R.

SZM vagy óvodaszék elnöke

Másolatot kapott:

Készítők

1pk.....

Szakértő:

—.....

Fenntartó

1pk.....

Írártár

1pk.....

Pipitér Közös Fenntartású Napközi Otthonos Óvoda
8258 Badacsonytomaj, Kert u. 14.
Tel: 571-028 Fax: 471-835 e-mail: btomaj@pipiterovoda.t-online.hu

2013. 05. 31.

2013. 05. 31.

1/155/2013

M: 3/2

Well v.

Badacsonytomaj Város Önkormányzat
8258 Badacsonytomaj Fő u. 14.

ikt: 144/2013
tárgy: Pedagógiai program módosítása

Krisztin N. László polgármester úr
Képviselő-testület részére

Tisztelt Polgármester Úr!
Tisztelt Képviselő-testület!

Az intézmény pedagógiai programjának módosítását a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. tv. valamint, a kormány 363/2012 (12.17.) rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról módosítása írja elő.

Az átdolgozott pedagógiai program a SZMSZ-el összhangban, a nevelő testület és a szülők közösségével egyetértésben készült el.

Az alábbi módosítások, kiegészítések történtek:

- A dokumentumban a helyi nevelési program helyett a pedagógiai program elnevezés került.
- Az alapprogram a „kompetencia” kifejezés használatát nem javasolja, de óvodánkban az EU pályázat miatt további egy évig a „Kompetencia alapú óvodai programcsomag” szerint folyik az oktató-nevelő munka.
- A PP-ben az aktuális jogszabályokra hivatkozunk.

A tevékenységek elnevezése kiegészült, változott több helyen:

- ábrázolás, mintázás kézimunka *helyett* ábrázolás, festés, mintázás kézimunka
- mese, vers *helyett* vers, mese
- ének, zene, énekes játék *helyett* ének, zene, énekes játék, gyermektánc

11. old. 1.2.1. fejezetben: A személyiségfejlesztés területe az „erkölcsi” neveléssel egészült ki

12. old. Bővebb kifejtés

14. old. Iskolába lépés feltételei: Aktuális jogszabályoknak megfelelő változtatás.

21. old. A tanulás lehetséges formái az óvodában a „játékos” szóval egészült ki.

31. old. 2.2. Egészségvédelmi program területei a „Mentális egészség” fejezettel egészült ki.

33. old. Az egészségvédelmi program fejezete kiegészül az „Egészségtudatosság óvodától iskoláig” jó gyakorlat megvalósításával.

Pipitér Közös Fenntartású Napközi Otthonos Óvoda
8258 Badacsonytomaj, Kert u. 14.
Tel: 571-028 Fax: 471-835 e-mail: btomaj@pipiterovoda.t-online.hu

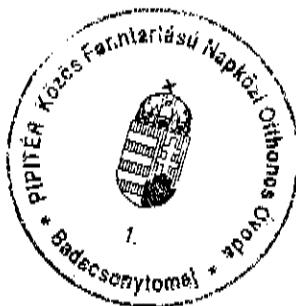
67. old. 2.13.1. Az óvoda gyermekvédelmi munkája fejezet változik a feladatokat ellátó intézményhálózat adatainak módosulásával.

Kérem a módosított, kiegészített pedagógiai programot megvitatni és elfogadni szíveskedjenek.

<u>mellékletek:</u> Nevelőtestületi jegyzőkönyv, jelenléti ív	1 – 1 db
Szülői közösségi jegyzőkönyv, jelenléti ív	1 – 1 db

Badacsonytomaj 2013. május 30.

Nagy Lászlóné
Tisztelettel: Nagy Lászlóné
óvodavezető

JEGYZŐKÖNYV

Készült: 2013. május 23-án 17.00 órakor a badacsonytomaji Pipitér Közös Fenntartású Napközi Otthonos Óvoda nevelőtestületi értekezletén.

Jelen vannak : a mellékelt jelenléti íven szerepelt óvodapedagógusok .

Tárgy :Az óvodai Pedagógiai Program módosításainak, a nevelőtestület tagjaival történő elfogadása.

Nagy Lászlóné óvodavezető tájékoztatja a nevelőtestület tagjait arról, hogy megtörtént az óvodai Pedagógiai Program módosításainak elfogadása a Szülői Szervezet Képviselőivel.

Az óvoda nevelőtestülete az ismertetett módosításokkal kiegészítésekkel egyöntetűen elfogadta az óvodai Pedagógiai Programot.

kmf.

Orbán Márta
Orbán Márta
hitelesítő

Horváth Erzsébet
Horváth Erzsébet
Jegyzőkönyvvezető

Kovács Zsuzsanna
Kovács Zsuzsanna
hitelesítő

BELENLETTÉK

Készült 2013. 05. 23.-án 17 órakor

Leen

Kovács Zsuzsanna

Konkret Gábor

Orbán László

Dr. Fekete László

Nagy László

Jegyzőkönyv kivonat

Kelt: 2013. május 22. 16.00 órakor

Jelen vannak:

Nagy Lászlóné óvodavezető

Vígh Márta Szülői Választmány elnöke

Bereczné Horváth Krisztina

Háriné Márkus Hajnalka

Hoffer Péter

Mejlinger Anita

Tárgy:

- A Pedagógiai Program módosításának ismertetése
- Óvodai Gyereknapi és Családi Sportdélután megbeszélése

Nagy Lászlóné óvodavezető ismerteti a pedagógiai program módosításait, változtatásait, kiegészítéseit, melyet a szülői választmány (továbbiakban SZM) tagjai egyhangúlag elfogadtak.

K.m. f.

Nagy Lászlóné

Nagy Lászlóné óvodavezető

Vígh Márta

Vígh Márta SZM elnök

Bereczné Horváth Krisztina

Bereczné Horváth Krisztina

jegyzőkönyv vezető

JELENLETI, L

JELENLETI, L

2013.05.22.

NAGY LÁSZLÓNÉ

HÁRINÉ MÁRKUS MÁTYÁS

Hoffer Péter

Kidvéné Jégliné Janka

VIGH MÁRTA

BERECZNÉ HORVÁTH KRISZTINA

Nagy László

Háriné János Kajall

H. H.

Kidvéné Jégliné Janka

V. R.

Bereczné Horváth Kriszta